

Odbor školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Plzeňského kraje

**DLOUHODOBÝ ZÁMĚR VZDĚLÁVÁNÍ
A ROZVOJE VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY
PLZEŇSKÉHO KRAJE**
(2024-2028)

Úvod.....	2
1. Rozvoj společnosti a vzdělávání v Plzeňském kraji	3
1.1 Charakteristika kraje a síť škol a školských zařízení	3
1.2 Ekonomický vývoj	5
1.3 Trh práce	6
1.4 Vzdělávání a demografický vývoj.....	9
2. Priority Plzeňského kraje.....	11
3. Strategie rozvoje regionálního školství v kraji - průřezová opatření.....	13
3.1 Vzdělávání pro udržitelnost	13
3.2 Digitální vzdělávání	14
3.3 Klíčové kompetence pro celoživotní učení	15
3.4 Well-being, duševní zdraví, bezpečné prostředí a podpora pohybových aktivit	15
3.5 Zajištění potřebných kapacit středních škol a jejich oborové struktury odpovídající potřebám trhu práce	17
3.6 Spolupráce v území	17
4. Strategie rozvoje regionálního školství v kraji.....	18
A. Předškolní vzdělávání	18
B. Základní vzdělávání.....	23
C. Střední a vyšší odborné vzdělávání.....	27
D. Rozvoj pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání.....	37
E. Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílu	44
E.a Rovné příležitosti ve vzdělávání	44
E.b Dostupnost poradenství a lepší kvalita poradenských služeb	50
E.c Systematická podpora nadání a péče o mimořádně nadané žáky.....	56
E.d Podpora škol při začleňování a vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem	60
F. Náhradní výchovná péče a prevence rizikového chování	65
G. Vzdělávání v celoživotní perspektivě.....	74
5. Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení.....	81
6. Souhrnný přehled opatření Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2024-2028)	87
7. Přílohy.....	98
Příloha č. 1 - Vyhodnocení dosaženého stavu a naplňování Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje 2020-2024.....	98
Příloha č. 2 - Analýza regionálních potřeb trhu práce, míry nezaměstnanosti a uplatnitelnosti absolventů v Plzeňském kraji ..	98
Příloha č. 3 - Analýza potřeb škol a školských zařízení v Plzeňském kraji	98
Seznam použitých zkratk.....	99

Úvod

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje 2024 - 2028 (dále jen DZ PK 2024 - 2028) je zpracován na základě § 9 odst. 2 a 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Při zpracování byla respektována vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv, ve znění pozdějších předpisů.

Pro zpracování DZ PK 2024 - 2028 byly vytvořeny pracovní skupiny z příslušných pracovníků odboru školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Plzeňského kraje. Garantem každé skupiny byl člen Výboru pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost Zastupitelstva Plzeňského kraje. Pracovní verze DZ PK byly průběžně konzultovány s řediteli jednotlivých typů škol a školských zařízení. Návrh DZ PK také prošel veřejnou konzultací se širokou veřejností.

Při zpracování DZ PK 2024 - 2028 byly akceptovány:

- Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+
- Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+
- Vize vzdělávání v Plzeňském kraji v roce 2035
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023 – 2027
- Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Plzeňského kraje
- Regionální inovační strategie Plzeňského kraje (RIS3 strategie)
- Program rozvoje Plzeňského kraje 2022+
- Plán rozvoje sportu v Plzeňském kraji
- Strategie podpory nadání v Plzeňském kraji
- Akční plán digitálního vzdělávání (2021-2027)
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027
- Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Plzeňském kraji (školní roky 2020/21 až 2022/23)

Byly využity i další materiály:

- Regionální rozvojové agentury Plzeňského kraje
- České školní inspekce
- Úřadu práce v Plzeňském kraji
- Českého statistického úřadu
- Národního pedagogického institutu České republiky

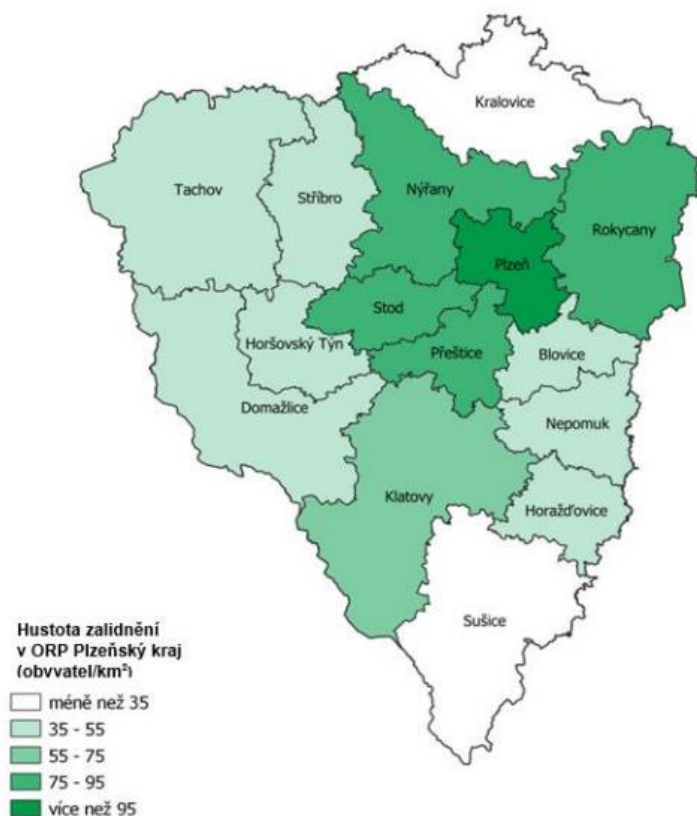
Poznámka k základním používaným pojmům: V zájmu přesnosti a srozumitelnosti upřednostňuje Dlouhodobý záměr PK 2024–2028 pojmy ukotvené vnitrostátní legislativou a terminologii ve shodě se strategickými dokumenty ČR. Zároveň obecně používá terminologii v rodě mužském, avšak v celém textu se rozumí současně i rod ženský, např. učitel i učitelka, žák i žákyně apod.

1. Rozvoj společnosti a vzdělávání v Plzeňském kraji

1.1 Charakteristika kraje a síť škol a školských zařízení

Plzeňský kraj je se svou rozlohou 7 649 km² třetím největším krajem v České republice, avšak počtem obyvatel se řadí na osmé místo v ČR. Sedm okresů kraje (Domažlice, Klatovy, Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany a Tachov) představuje územní celky výrazně se odlišující krajinným charakterem, počtem i skladbou obyvatelstva, ekonomickým potenciálem, velikostí i hustotou osídlení. Hlavní sídla kraje leží na rozvojových osách regionálního významu a na západní radiální ose, která spojuje Plzeň s Prahou a směřuje koridorem k hranici s Německem. Mimo tyto osy se nachází řídce zalidněná území s převažující obytnou a zemědělskou funkcí.

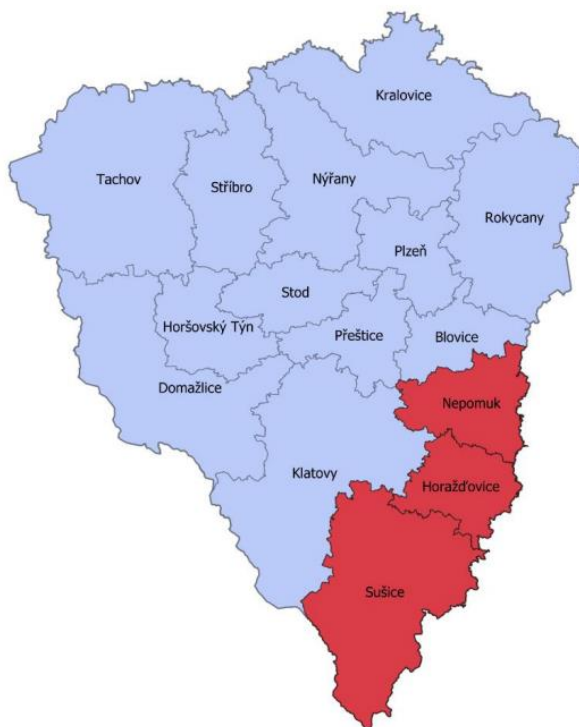
Hustota zalidnění v ORP Plzeňského kraje v roce 2020

Zdroj: vlastní zpracování podle dat Statistické ročenky Plzeňského kraje, Český statistický úřad, 2021

Jak je popsáno ve Strategii regionálního rozvoje ČR 2021+, správní obvody obcí s rozšířenou působností (ORP) jsou hodnoceny mimo jiné podle intenzity bytové výstavby, hrubé míry celkového přírůstku, indexu stáří, podílu nezaměstnaných osob a intenzity podnikatelské aktivity. Tyto regiony jsou ohroženy zhoršenými podmínkami pro život, které se negativním způsobem odrážejí na regionálním rozvoji, dochází ke zhoršení sociální struktury, zhoršené dostupnosti veřejných služeb či zhoršení občanské vybavenosti. Těmito regiony jsou v Plzeňském kraji obce s rozšířenou působností (ORP) Horažďovice, Nepomuk a Sušice, jak je znázorněno na níže uvedeném grafu. Do hospodářsky a sociálně ohrožených oblastí spadá 20 obcí v ORP Horažďovice, 26 obcí v ORP Nepomuk a 30 obcí v ORP Sušice.

Hospodářsky a sociálně ohrožená území v Plzeňském kraji dle Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+

Zdroj: vlastní zpracování dle Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+

Ve strategickém dokumentu Plzeňského kraje „Program rozvoje Plzeňského kraje 2022+“ dostupném na www.plzensky-kraj.cz je popsáno, že Plzeňský kraj patří ke krajům s nejvyšším počtem obyvatel žijících v obcích s méně než 250 obyvateli na 100 obyvatel ORP. Přesto se v Plzeňském kraji daří zachovat relativně stabilní počty obyvatel žijících v těchto oblastech, v některých regionech dokonce v absolutních hodnotách počet obyvatel stoupá. Tento jev se pochopitelně odráží také ve vzdělávací soustavě kraje a v dostupnosti škol a školských zařízení ve venkovských regionech. Plzeňský kraj jako zřizovatel středních škol se dlouhodobě snaží udržet širokou vzdělávací nabídku dostupnou ve všech okresech, potažmo ve všech ORP v kraji tak, aby snižoval dojezdnost žáků a umožnil všem bez rozdílu studovat obor dle svého zájmu s možností rozvinout maximální potenciál každého obyvatele. Strategii Plzeňského kraje je rozšiřovat nabídku atraktivních oborů mimo hlavní centrum kraje, tedy Plzeň-město. Příkladem může být velice žádaný obor Veterinářství nabízený pouze v městě Plasy, obor Předškolní a mimoškolní pedagogika nabízený pouze ve městě Horšovský Týn, mezinárodní studijní program IB v Rokycanech, umělecký obor Kovář v Oselcích či Přírodovědné lyceum ve Stříbře. Tato strategie se v Plzeňském kraji jeví jako efektivní a z dostupných dat lze ověřit, že se daří udržet mladé lidi ve venkovských regionech. Tento trend bude Plzeňský kraj nadále zohledňovat při zařazování nových oborů středních škol do rejstříku škol a školských zařízení.

Plzeňský kraj je s počtem obyvatel 605 388 (k 31. 12. 2022) osmým krajem v České republice a tvoří tak 5,6 % z celkového počtu obyvatel ČR. Rozložení obyvatel v rámci kraje je značně nerovnoměrné, v Plzni žije 29,9 % a dalších 24,4 % obyvatel je soustředěno do 18 měst s více než 5 tisíci obyvateli. V roce 2022 se v ČR i v Plzeňském kraji podílel na růstu obyvatel jen migrační přírůstek, který v ČR dosáhl 329 742 osob a v Plzeňském kraji 27 870 osob. Podíl Plzeňského kraje na migračním přírůstku ČR dosáhl 8,5 %.

Síť škol v kraji představuje 281 mateřských škol, 223 základních škol, 55 středních škol a 6 vyšších odborných škol. Vysokoškolské vzdělání nabízí Západočeská univerzita ve svých 9 fakultách (ekonomické, pedagogické, filozofické, právnické, aplikovaných věd, strojní, elektrotechnické, zdravotnických studií a designu a umění Ladislava Sutnara). Studenti mohou studovat na lékařské fakultě v Plzni, která patří pod Univerzitu Karlovu v Praze, dále v Klatovech, kde poskytuje vysokoškolské vzdělání provozně ekonomická fakulta, která je součástí České zemědělské univerzity v Praze. Počty školských zařízení v kraji uvádí následující tabulka.

Tabulka: Síť škol a školských zařízení v Plzeňském kraji – zdroj MŠMT

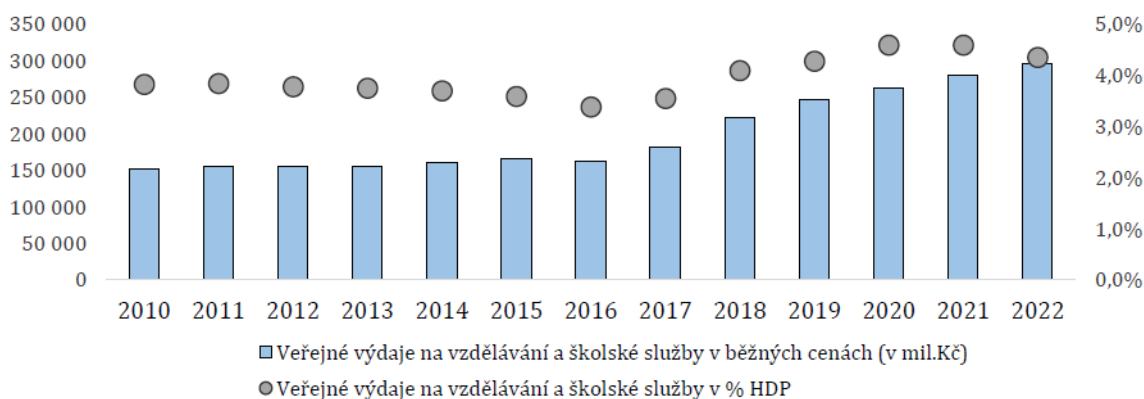
stav ke dni 1.9.2023	celkem součástí	z toho zřizovaných			
		krajem	obcemi	církví	soukr. osobou
MŠ	281	5	260	1	15
ZŠ	223	14	194	2	13
Střední školy + konzervatoř	55	43	0	3	9
Vyšší odborné školy	6	4	0	0	2
ZUŠ	34	8	23	0	3
Jazykové školy	3	2	0	0	1
DDM, SVČ	21	6	14	1	0
Ostatní zájmová zařízení (ŠD, ŠK)	241	17	208	3	13
Zařízení pro DVPP	2	1	0	0	1
Dětské domovy	7	7	0	0	0
Poradenská zařízení (PPP, SPC)	7	6	0	1	0
Zařízení školního stravování	403	43	339	3	18
Ubytovací zařízení	25	24	0	1	0
Školská účelová zařízení	7	5	2	0	0
CELKEM	1 315	185	1 040	15	75

1.2 Ekonomický vývoj

Celosvětový ekonomický vývoj prodělal řadu významných změn. Byl ovlivněn pandemií covid-19 v letech 2020–2022, která ho citelně zasáhla. Následně v únoru 2022 vypukla válka na Ukrajině, která způsobila celou řadu dalších obtíží, nejen v ekonomické oblasti. Česká ekonomika zažila největší hospodářský pokles v historii své samostatnosti, HDP kleslo v roce 2020 o 5,5 % (MF ČR, 2022), očekávané oživení ekonomiky v roce následujícím (2021) přicházelo pomalu až od 2. kvartálu roku 2021, růst ekonomiky vydržel i během roku 2022. Ale důsledky globální pandemie a války na Ukrajině tento růst utlumily. Dopady rostoucí inflace spotřebitelských cen, způsobené zejména růstem cen potravin a energií, pak zapříčinily snižování životní úrovně obyvatel, která se může negativně projevit i v oblasti vzdělávání. Průměrná roční míra inflace dosáhla v ČR v roce 2022 hodnoty 15,1 % (dle ČSÚ). V roce 2021 dosáhl Plzeňský kraj u hrubého domácího produktu na 1 obyvatele v PPS 80,9 % průměru EU-27 a v mezikrajském porovnání se umístil na čtvrtém místě. Regionální HDP na 1 obyvatele s hodnotou 504,4 tis. Kč zde meziročně vzrostl o 7,9 %.

Vývoj veřejných výdajů na školství ve sledovaném období měl i přes nepříznivou ekonomickou situaci v předchozím období vzrůstající trend (MF ČR, 2022). Investice na vzdělávání se v předchozím období zvýšily zejména v oblasti vysokoškolského vzdělávání, v regionálním vzdělávání vstoupila v platnost s jednorocním zpožděním reforma financování a i přesto, že školy a školská zařízení získaly o 20 miliard více, tak ve srovnání s průměrem EU-27 nedosahujeme vyšších než průměrných hodnot.

Graf: Přehled vývoje veřejných výdajů na školství v běžných cenách a v % HDP

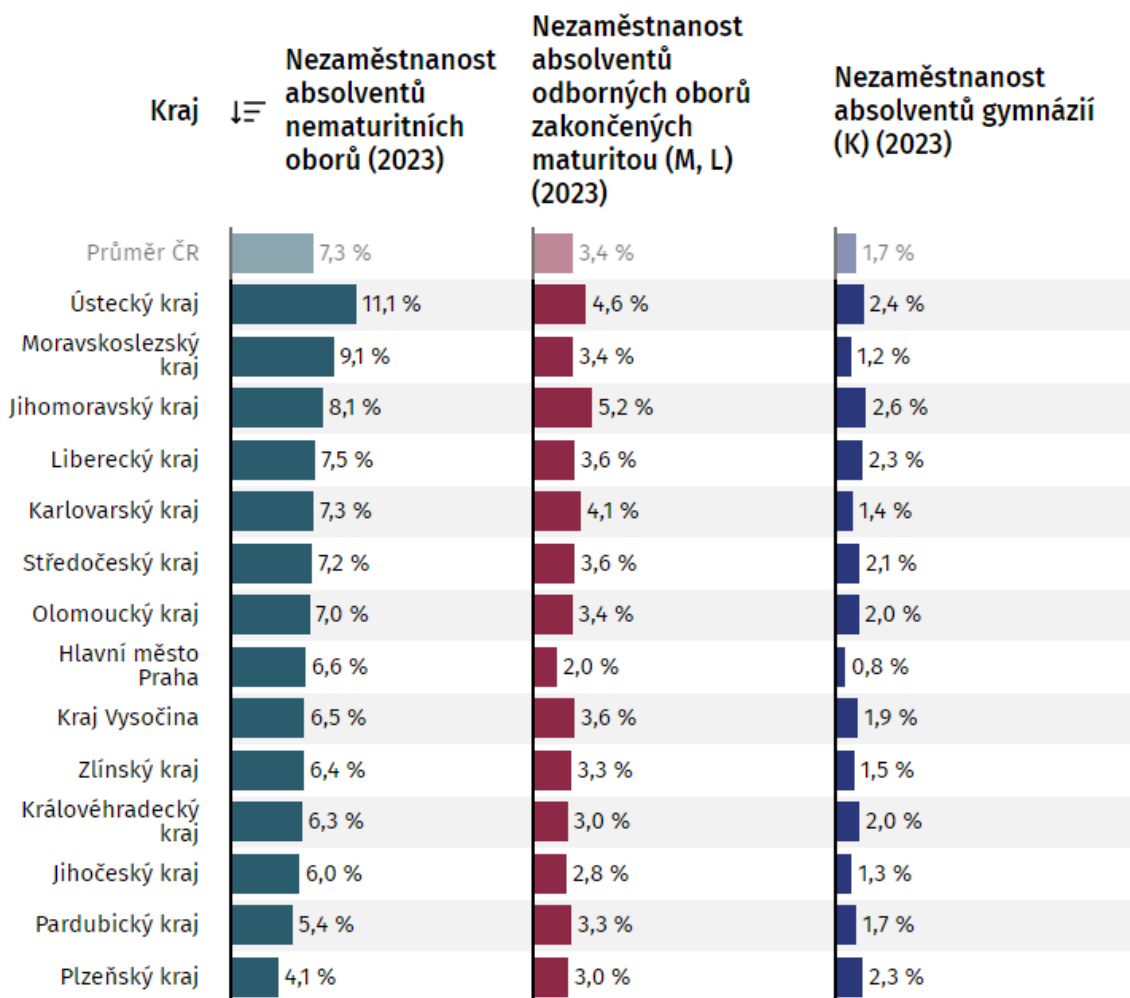

Zdroj: MŠMT, 2023; vývoj zahrnuje zdroje ze státního rozpočtu a zdroje z územních rozpočtů

1.3 Trh práce

Současný trh práce prochází zásadními změnami způsobenými zaváděním informačních technologií a robotizace do výrobních procesů, služeb i obchodu. Vzhledem k rozsahu předpokládaných změn se hovoří o 4. průmyslové revoluci. Předpokládá se snížení poptávky po méně kvalifikovaných profesích a zvyšování nároků na kvalifikaci pracovní síly. Klíčovou roli bude hrát kvalitní vzdělávací systém a především celoživotní učení. Zhoršený ekonomický výkon posledních let se projevil také v některých oblastech trhu práce. Přesto má Česká republika dlouhodobě nízkou míru nezaměstnanosti, která v roce 2019 dosáhla historického minima, a to 2 %. Ve srovnání s EU dosahuje nejnižší míry dlouhodobě a zaměstnanost v ČR roste rychleji, než je průměr v EU (MPSV, 2022).

V rámci ČR patří Plzeňský kraj k oblastem s nižším podílem nezaměstnaných. K 31. 12. 2022 zde bylo v evidenci úřadu práce registrováno 11 970 uchazečů o zaměstnání. V porovnání s ostatními kraji ČR zaujímá Plzeňský kraj s podílem nezaměstnaných 2,94 % třetí nejnižší místo. Nezaměstnaní absolventi a mladiství představovali v Plzeňském kraji 4,9 % z celkového počtu uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce. Negativním důsledkem je nedostatek kvalifikovaných pracovníků. Zaměstnavatelé se potýkají s problémem najít kvalifikované zaměstnance, především v technických profesích napříč všemi obory.

Zdroj dat: NPI ČR, MPSV

Vytvořeno v [DataPAQ](#) od PAQ Research, licence [CC BY-NC 4.0](#)

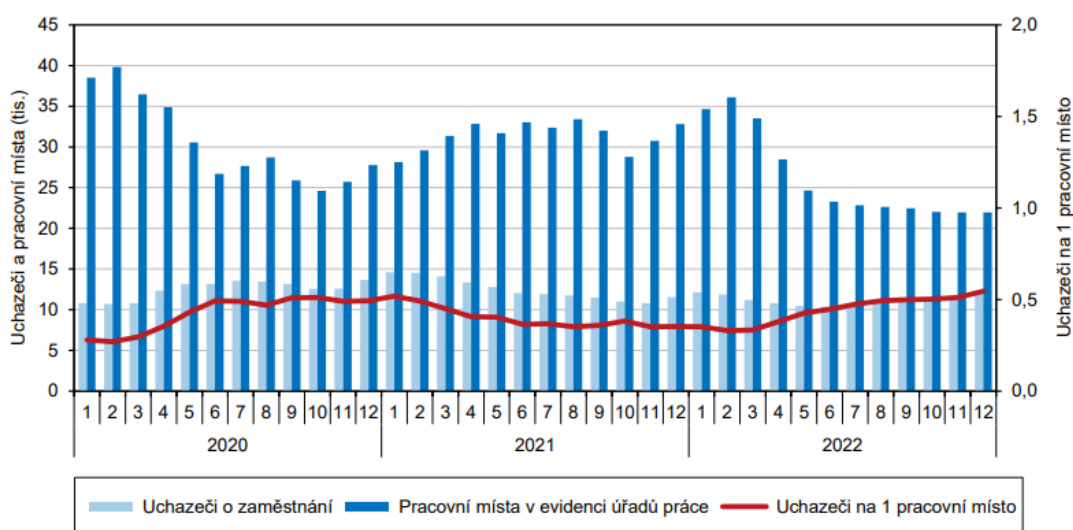

Jak vyplývá z výše uvedených dat společnosti PAQ Research z roku 2023, zauímají nezaměstnaní absolventi nematuritních oborů na trhu práce nejnižší míru nezaměstnanosti při srovnání s ostatními kraji v České republice. Stejně tak počet absolventů odborných oborů zakončených maturitní zkouškou se pohybuje pod republikovým průměrem. Naopak nezaměstnanost absolventů gymnázií je v Plzeňském kraji vyšší, než je republikový průměr.

V Plzeňském kraji je vysoká koncentrace velkých firem (nad 250 zaměstnanců), v rámci mezikrajského srovnání se Plzeňský kraj pohybuje hned na 2. místě za Prahou v intenzitě ekonomické aktivity subjektů nad 250 zaměstnanců. Mezi nejvýznamnější zaměstnavatele regionu co do počtu zaměstnanců patří Fakultní nemocnice Plzeň, ŠKODA TRANSPORTATION a.s., Plzeňský Prazdroj, a. s., Západočeská univerzita v Plzni, International Automotive Components Group s.r.o., MD ELEKTRONIK spol. s r.o., GRAMMER CZ, s.r.o., Daikin Industries Czech Republic s.r.o., BORGERS CS spol. s r.o.

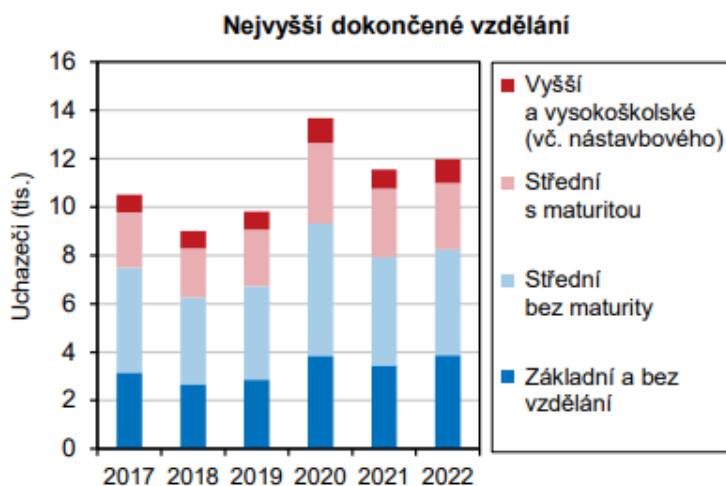
Nejvíce poptávaným oborem zaměstnání z hlediska porovnání nabídky a poptávky evidované na Úřadu práce v Plzeňském kraji je z dlouhodobého hlediska profese Obsluha strojů a zařízení (0,1 uchazeče na 1 VPM v roce 2020).

Graf: Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Plzeňském kraji (Zdroj: MPSV)

Z pohledu vzdělanostní struktury se v období let 2015–2022 (stav k 31. 12.) počty nezaměstnaných uchazečů nejvíce snížily ve skupinách vyučených o 42,2 %, se středním vzděláním bez maturity o 37,6 % a se základním vzděláním o 32,6 %. Nejnižší pokles nezaměstnaných uchazečů oproti roku 2015 byl zaznamenán ve skupině uchazečů s vysokoškolským vzděláním o 22,5 %, následovaly skupiny uchazečů s vyšším odborným vzděláním o 24,3 % a vyučených s maturitou o 31,1 %. Struktura vzdělání vysokoškolských uchazečů často neodpovídá potřebám trhu práce. Neumístění vysokoškolští uchazeči při výběru studia dávali často přednost humanitním oborům vzdělání před technickými. Vzhledem k tomu, že Plzeňský kraj patří ke krajům s vysokým podílem průmyslu, uplatňují se tito absolventi na trhu práce hůře než absolventi s technickým vzděláním. Skupina uchazečů o zaměstnání s nejnižším vzděláním (bez vzdělání a neúplným vzděláním) vzrostla z 86 uchazečů v roce 2015 na 222 uchazečů v roce 2022.

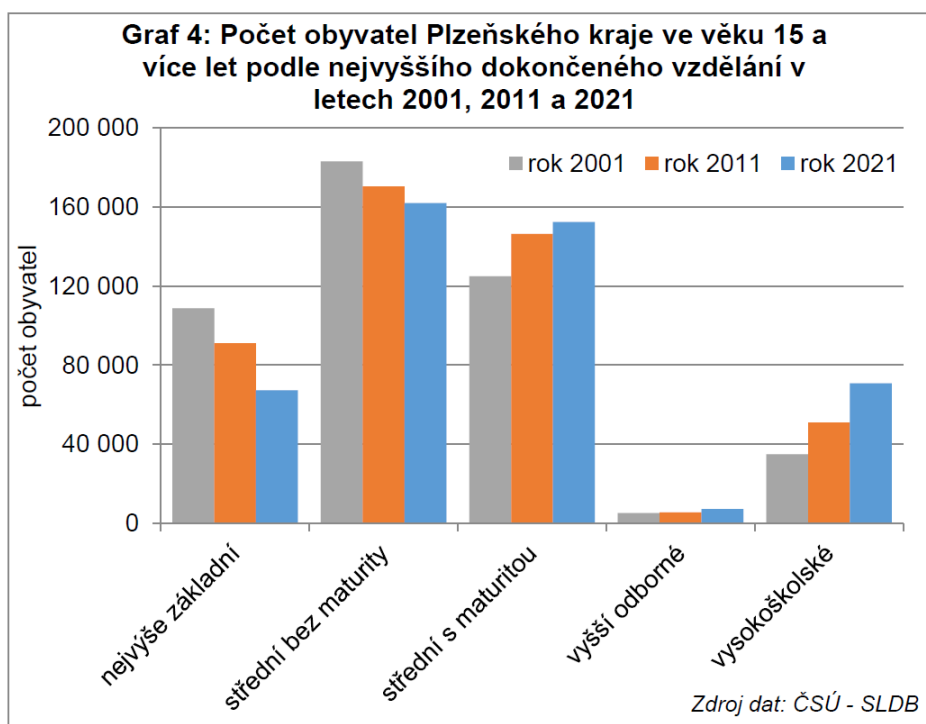
Graf: Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce podle vzdělání v Plzeňském kraji (stav k 31. 12.) – Zdroj: MPSV

1.4 Vzdělávání a demografický vývoj

Jednu z hlavních rolí při formování současného i budoucího ekonomického růstu hraje vzdělávání. Výdaje na něj charakterizují, jakou prioritu v jednotlivých zemích vzdělávání zaujímá. Význam kvalitního vzdělání souvisí nejen s uplatnitelností na trhu práce, ale také s dalším rozvojem společnosti.

Významnou charakteristikou populace, která ovlivňuje postavení pracovních sil na trhu práce, je vzdělanost. Jak vyplývá z dat SLDB z roku 2021, vzdělanost v Plzeňském kraji roste, resp. klesá počet obyvatel s nižším než maturitním vzděláním a narůstá počet absolventů maturitních oborů a vyššího a vysokoškolského vzdělání. Jak vyplývá z grafu Regionální rozvojové agentury zveřejněném v publikaci Pracovní síly v Plzeňském kraji (srpen 2023), k největšímu navýšení podílu došlo v případě vysokoškolského vzdělání. Mezi roky 2011 a 2021 se podíl těchto obyvatel na populaci ve věku 15 a více let v Plzeňském kraji zvýšil z 11 % v roce 2011 na 15 % v roce 2021 (4 % bakalářský stupeň a 11 % magisterský stupeň). Kraj si tak udržel 8. místo v rámci ČR, což je nutné hodnotit pozitivně, neboť mezi SLDB 2001 a 2011 klesl ze 4. na 8. místo a podle některých predikcí hrozil Plzeňskému kraji další pokles podle tohoto podílu.

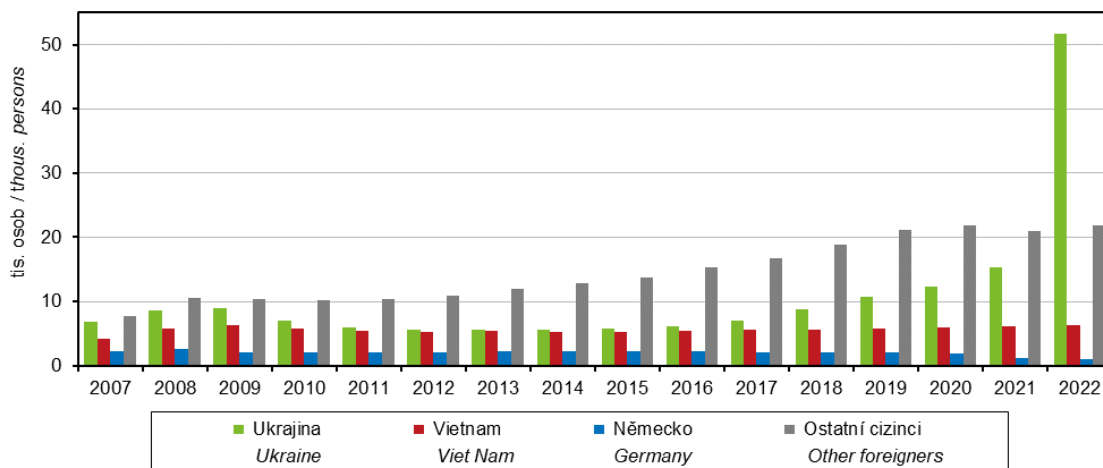
Dlouhodobý záměr vzdělávání se zaměřuje na řešení problémů, které jsou dopředu známé, jako například problematika předčasných odchodů ze vzdělávání, zvyšujícího se věku učitelů či zavádění a využívání digitálních technologií. V současné době se nejen vzdělávací systém ale musí vyrovnat také s událostmi, které nebylo možno předvídat.

Pandemie covid-19 ovlivnila vzdělávací systém především potřebou přejít na distanční vzdělávání. To poukázalo na některé slabiny ve školách a zvýraznilo problematiku sociálních nerovností, kde žáci ze slabšího socioekonomického zázemí mohli mít větší problém s přístupem k poskytování distančního vzdělávání. Válka na Ukrajině pak do škol přinesla velké množství studujících osob s odlišným mateřským jazykem. K 30. 9. 2023 se v mateřských školách v Plzeňském kraji vzdělávalo 361 dětí uprchlíků z Ukrajiny, v základních školách 2 819 žáků a ve středních školách 384 žáků uprchlíků z Ukrajiny.

Z celkového počtu 605 388 obyvatel (k 31. 12. 2022) v Plzeňském kraji bylo 95 060 dětí ve věku 0–14 let a 30 829 ve věku 15-19 let. Do Plzeňského kraje se během roku 2022 přistěhovalo 32 375 osob, z toho 28 370 z ciziny, tj. 87,6 % z přistěhovalých celkem. Podíl cizinců na obyvatelstvu Plzeňského kraje se v roce 2022 výrazně změnil, k 31. 12. 2022 zde žilo celkem 80 814 cizinců, nejvíce v okresech Plzeň-město a Tachov. Téměř dvě třetiny cizinců v kraji tvořili Ukrajinci (63,9 %). Z celkového počtu cizinců v ČR se region podílí 7,3 % a řadí na čtvrté místo mezi kraji.

Cizinci v Plzeňském kraji Foreigners in the Plzeňský Region

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie
Source: Directorate of Foreign Police Service

Demografický vývoj je základním vstupním faktorem pro odhad budoucího vývoje počtu dětí, žáků a studentů v jednotlivých úrovních vzdělávacího systému. Po populačním boomu v letech 2008-2010 došlo k poklesu počtu narozených dětí v PK, od roku 2013 však jejich počet trvale stoupal až do výraznějšího poklesu v roce 2022.

Graf: Vývoj počtu narozených dětí v Plzeňském kraji – zdroj ČSÚ

2. Priority Plzeňského kraje

Priority Plzeňského kraje pro období 2024-2028 vycházejí z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023-2027. Důležitým podkladem je také Vize vzdělávání v Plzeňském kraji v roce 2035, která byla zpracována v roce 2019. Vize se skládá z mise, motta, samotné vize, hlavního a strategických cílů.

Mise Plzeňského kraje v oblasti vzdělávání

Plzeňský kraj usiluje o rozvoj potenciálu každé osobnosti, její kariéry, občanství a lidství. Propojuje společnost a vytváří pozitivní klima ve vzdělávání. Inspiruje k poznávání, kreativité a inovacím, pěstuje prostředí pro důvěru.

Motto

Poznávej! Inspiruj! Propojuj!

Vize aneb jak vidíme vzdělávání v Plzeňském kraji v roce 2035?

Vzdělávání je v Plzeňském kraji vnímáno jako významná hodnota v lidském i společenském životě.

Občané kraje jsou vybaveni všemi kompetencemi, které umožňují vést spokojený a plnohodnotný život ve svobodné společnosti.

Každý má příležitost rozvíjet svůj potenciál a dovednosti a volit si vlastní životní cestu.

Vzdělávání je zde kvalitní, vzdělávací instituce mají vysokou prestiž a nabízí atraktivní prostředí.

Mezi výsledky vzdělávání převažují kompetence, jejichž osvojení je nezbytné pro život v proměnlivé společnosti.

Učitelé v Plzeňském kraji jsou primárně průvodci vzdělávání - spolupracují se žáky, zajišťují personalizaci výuky a rozvíjejí kreativitu žáků.

Vzájemnou spoluprací vytvářejí učitelé, žáci a rodiče pozitivní, bezpečné a inspirativní klima ve škole i společnosti.

Celoživotní učení v kraji dokáže pružně reagovat na společenský vývoj a potřeby regionu.

Hlavní cíl

Zlepšit úroveň vzdělanosti v kraji

V roce 2035 je v Plzeňském kraji oproti roku 2019:

- vyšší podíl osob, které úspěšně ukončí studium
- nižší podíl obyvatel Plzeňského kraje se základním vzděláním
- vyšší podíl obyvatel v populaci 25 – 64 let s vysokoškolským vzděláním
- vyšší podíl obyvatel aktivních v celoživotním učení

Strategické cíle aneb jak toho dosáhnout?

1. Zpřístupnit všem široké možnosti vzdělávacích aktivit

V kraji je dostupná široká nabídka vzdělávacích aktivit pro všechny věkové skupiny v rámci formálního, neformálního i celoživotního vzdělávání.

Plzeňský kraj zajišťuje stabilní síť škol a školských zařízení s respektem k prosperitě jednotlivých regionů kraje.

Zájemcům o vzdělávání je k dispozici kariérové poradenství pro volbu optimální vzdělávací či kariérní cesty.

Poradenství je zásadní a nedílnou součástí vzdělávání a celoživotního učení.

Aktéři ve vzdělávání reagují na potřeby společnosti a spolupracují při zajištění prostupnosti, nabídky a realizace kvalitních vzdělávacích služeb.

2. Zvyšovat vzdělanost pedagogů a ředitelů

Povolání učitele v Plzeňském kraji je v roce 2035 považováno veřejností za respektované s významným dopadem na prosperitu a kvalitu života v regionu.

Učitelé ve výuce aktivně rozvíjejí měkké kompetence žáků, aplikují partnerský přístup respektující individualitu každého žáka a využívají formativní hodnocení žáků.

Každý pedagog je inspirativním příkladem a průvodcem žáků a dbá o svůj osobnostně profesní rozvoj.

Učitelé rozšiřují svou komfortní zónu v oblasti vnímání individuality žáka.

Ředitelé jsou pedagogickými leadery a usilují o vysokou prestiž a atraktivitu škol a školských zařízení.

Západočeská univerzita v Plzni připravuje budoucí učitele v souladu s vizí Plzeňského kraje a následně ve spolupráci s ostatními vzdělávacími institucemi usiluje o jejich celoživotní rozvoj.

3. Zaměřit vzdělávání na rozvoj osobnosti, kariéry a občanství

Cílem vzdělávání v Plzeňském kraji je mít aktivní a odpovědné obyvatele připravené fungovat v měnící se společnosti a reflektovat celosvětový společensko-technologický vývoj.

Osobnostně sociální rozvoj žáka je prioritou každé školy a školského zařízení. Pedagogové využívají pedagogickou diagnostiku a kooperují s dalšími partnery v zájmu rozvoje potenciálu a kompetencí každého žáka.

Vhodný inkluzivní přístup je přirozenou a nedílnou součástí celého vzdělávacího procesu a omezuje souvislost mezi vzdělávacími výsledky a socioekonomickým původem.

Neformální vzdělávání rozvíjí kompetence a potenciál žáků nad rámec povinné výuky a vytváří širokou paletu příležitostí k podpoře jejich zájmů a talentů.

4. Zajišťovat efektivní komunikaci, důvěru a bezpečné klima všech aktérů ve vzdělávání

Spolupráce ve školách, s rodiči i mezi aktéry ve vzdělávání probíhá efektivně ve vzájemném respektu k rolím, které zastávají.

Bezpečné klima a spolupráce jsou založeny na vzájemné důvěře a s ohledem na lidskou důstojnost.

Kraj má nástroje umožňující kooperaci a komunikaci všech aktérů ve vzdělávání.

Na základě výše uvedených dokumentů byly pro období 2024-2028 stanoveny dvě priority:

Priorita I. Rozvoj kompetenčního vzdělávání

1. Posilování kompetencí pedagogických pracovníků zejména s důrazem na vzdělávání větších kolektivů, např. sboroven
2. Rozvoj kompetencí žáků potřebných pro udržitelný rozvoj, občanství a celoživotní učení
3. Podpora spolupráce škol a sdílení praxe
4. Zavádění kompetenčních portfolií žáků
5. Důraz na využívání formativního hodnocení

Priorita II. Rozvoj služeb podporujících vzdělávání

1. Posilování kapacit poradenských a podpůrných služeb a jejich spolupráce
2. Důraz na podporu well-beingu žáků i učitelů
3. Rozvoj a podpora kariérového poradenství ve školách
4. Podpora pozic koordinátorů inovací ve vzdělávání
5. Zavádění nástrojů eliminující předčasné odchody ze vzdělávání

3. Strategie rozvoje regionálního školství v kraji - průřezová opatření

Ve vazbě na stanovenou vizi vzdělávání v Plzeňském kraji v roce 2035 a Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023 – 2027 byla v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje 2024 – 2028 stanovena následující průřezová opatření:

- Vzdělávání pro udržitelnost
- Digitální vzdělávání
- Klíčové kompetence pro celoživotní učení
- Well-being, duševní zdraví, bezpečné prostředí a podpora pohybových aktivit
- Zajištění potřebných kapacit středních škol a jejich oborové struktury odpovídající potřebám trhu práce
- Spolupráce v území

3.1 Vzdělávání pro udržitelnost

Jak je uvedeno v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023-2027, lze vzdělávání pro udržitelnost chápat jako komplexní pojem zahrnující vzájemně propojené environmentální, ekonomické a sociální otázky rozšiřující pojem environmentálního vzdělávání o širokou škálu témat v oblasti rozvoje. Udržitelný rozvoj v sobě obsahuje celou řadu témat od environmentálních a klimatických, přes problematiku globálního a rozvojového vzdělávání, rozvoje občanských kompetencí a kritického myšlení až po důraz na well-being. Tyto aspekty by měly být ve vzájemné rovnováze s cílem vytváření udržitelnějších společností. Proto sem patří i témata jako kritické myšlení, rozvoj občanské participace a dobrovolnictví, vztah k místu, snižování sociálního napětí a další. Dalším důležitým aspektem je kritická a efektivní práce s informacemi a posilování mediální gramotnosti s důrazem na rozvoj kompetencí pro hodnocení zdrojů včetně dezinformací.

Strategické kroky Plzeňského kraje

- 1) Podporovat školy a školská zařízení, případně další vzdělávací organizace v implementaci vzdělávání pro udržitelnost a podporovat při ní také vzájemnou spolupráci.
- 2) Podílet se na snížení emisí škol a dalších vzdělávacích zařízení a na zvyšování energeticky šetrné vzdělávací infrastruktury.
- 3) Podporovat vzdělávání a metodickou podporu ředitelů v oblasti témat udržitelnosti a jeho samotné aplikace ve školském prostředí.

Doporučení pro školy

- 1) Aplikovat tzv. celoškolský přístup k udržitelnosti a principy místně zakotveného učení.
- 2) Realizovat výuku mimo školu včetně spolupráce se širokou škálou institucí, kde dojde k propojení vzdělávacích oblastí s reálným životem.
- 3) Využívat funkci školních koordinátorů environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty k podpoře efektivního vzdělávání v tématech udržitelnosti a pro podporu implementace inovativních vzdělávacích metod.
- 4) Vzdělávat pedagogy ve všech oblastech vzdělávání pro udržitelnost včetně klimatického vzdělávání, mediální gramotnosti, rozvoje kritického myšlení a hodnocení informací a zdrojů.

3.2 Digitální vzdělávání

Jedním ze strategických cílů VIZE 2035 Plzeňského kraje je mít aktivní a odpovědné obyvatele připravené fungovat v měnící se společnosti a reflektovat celosvětový společensko-technologický vývoj. K tomu, abychom dokázali plně využít pomoci digitálních technologií, potřebujeme dostatečnou úroveň digitálních kompetencí a inženýrského myšlení. Jejich rozvoj a využívání by tedy mělo být běžnou součástí výuky a jako k takovým bychom k nim měli přistupovat. Plzeňský kraj vychází v řešené problematice z evropského strategického dokumentu Akční plán digitálního vzdělávání (2021-2027), který podporuje kvalitní, inkluzivní a všem přístupné digitální vzdělávání v Evropě (dostupné z: [Akční plán digitálního vzdělávání \(2021–2027\) | European Education Area \(europa.eu\)](#)). Oblast digitální kompetence je široká – zahrnuje informační a datovou gramotnost, komunikaci a spolupráci, mediální gramotnost, tvorbu digitálního obsahu, bezpečnost, otázky související s duševním vlastnictvím, řešení problémů a kritické myšlení. Rozvoj digitálních technologií řeší také Evropský kompetenční rámec pro pedagogy DigCompEdu, ze kterého vyšel standard digitálních kompetencí učitelů složený ze šesti základních oblastí – profesní zapojení, digitální zdroje, výuka, digitální hodnocení, podpora žáka a podpora digitálních kompetencí žáků (dostupné z: [digitalni kompetence pedagogu digcompedu.pdf \(rvp.cz\)](#)).

S nárůstem využívání digitálních nástrojů souvisí i zvýšený zájem o oblast umělé inteligence a strojového učení a rozvoj algoritmů schopných vyznat se v narůstajícím množství dat (tzv. big data). Umělá inteligence už nyní ovlivňuje celou řadu oblastí a automatizuje procesy. V blízké budoucnosti je možné očekávat další nárůst schopností umělé inteligence a její rostoucí vliv na celou řadu odvětví. To ovlivní především potřebné dovednosti a kompetence nutné k uplatnění se na pracovním trhu. Umělá inteligence bude též vstupovat do oblasti vzdělávání, kde má potenciál pomáhat pedagogům s individualizací výuky, přípravou materiálů, vyhodnocováním testů a celou řadou dalších úkolů. Stejně jako v jiných odvětvích je třeba přistupovat k umělé inteligenci obezřetně a důsledně vyhodnocovat její dopady na společnost a případný vznik nových nerovností.

Strategické kroky Plzeňského kraje

- 1) Zajistit podporu školám při zajištění konektivity a kontinuálnímu obnovování digitální infrastruktury.
- 2) Poskytovat podporu školám v oblasti kybernetické bezpečnosti, implementace nových technologií do výuky a umělé inteligence.

Doporučení pro školy

- 1) Podporovat rozvoj inženýrského myšlení a digitálních kompetencí žáků s využíváním pokročilých digitálních technologií ve všech vzdělávacích oblastech.
- 2) Začleňovat vzdělávací programy na podporu digitálního well-beingu do výuky ve spolupráci se školním psychologem, ICT metodikem/koordinátorem a učitelem.
- 3) Zaměřovat se na prevenci v oblasti bezpečného chování žáků, pedagogů a dalších zaměstnanců školy v digitálním prostředí, včetně osvěty rodičů na zdravé, bezpečné a věkově přiměřené využívání digitálních technologií dětmi.
- 4) Podporovat pozici ICT koordinátora/metodika jako klíčové osoby pro pomoc pedagogům se zaváděním digitálních inovací a nových didaktických postupů.
- 5) Plánovat a podporovat další vzdělávání učitelů v oblasti digitálních kompetencí.
- 6) Zpracovávat digitální strategii školy (rozvíjení a obnova digitální infrastruktury, zajištění kybernetické bezpečnosti, vzdělávání zaměstnanců školy v kontextu DigCompEdu).

3.3 Klíčové kompetence pro celoživotní učení

Jak již bylo uvedeno u digitálního vzdělávání, jedním ze strategických cílů VIZE 2035 Plzeňského kraje je mít aktivní a odpovědné občany připravené fungovat v měnící se společnosti a reflektovat celosvětový společensko-technologický vývoj. Tématu se podrobně věnuje také doporučení Rady EU o klíčových kompetencích pro celoživotní učení (dostupné z: <https://education.ec.europa.eu/cs/focus-topics/improving-quality/key-competences>), kde je uvedeno, že klíčové kompetence zahrnují znalosti, dovednosti a postoje, které všichni potřebují ke svému osobnímu naplnění a rozvoji, zaměstnatelnosti, sociálnímu začlenění a aktivnímu občanství. V rámci tohoto doporučení bylo identifikováno osm klíčových kompetencí – gramotnost, mnohojazyčnost, matematické dovednosti a dovednosti v oblasti přírodních věd a inženýrství, digitální kompetence a kompetence v oblasti technologií, personální dovednosti a schopnost nabýt nové kompetence, aktivní občanství, podnikavé myšlení, kulturní povědomí a vyjadřování.

Strategické kroky Plzeňského kraje

- 1) Podporovat a rozvíjet pedagogické pracovníky v oblasti kompetenčního učení a rozvoje klíčových kompetencí žáků.
- 2) Podporovat školy ve vzdělávání ke kompetencím k celoživotnímu učení.
- 3) Podporovat školní zahraniční partnerství, výjezdy do zahraničí a různorodé formy mezinárodní spolupráce.

Doporučení pro školy

- 1) Zařazovat aktivity zaměřené na rozvoj gramotností a kompetencí do výuky.
- 2) Realizovat činnosti ve vazbě na uplatnitelnost v běžném profesním životě.
- 3) Vyučovat některé předměty v cizím jazyce či využívat při výuce cizích jazyků metodu CLIL.
- 4) Vytvářet podmínky pro vzájemné hospitace pedagogických pracovníků.

3.4 Well-being, duševní zdraví, bezpečné prostředí a podpora pohybových aktivit

Well-being lze jednoduše chápat jako duševní a fyzické zdraví a pocit celkové pohody. Je proto ve škole podstatný jednak pro žáky, kterým pomáhá se do školy těšit a dosahovat v ní lepších výsledků v učení, ale také je možností uvědomit si a projevit vlastní osobnost (sebeurčení) včetně aktivní participace na dění ve škole (možnost spolurozhodovat o záležitostech, které se žáka dotýkají). Zároveň je podstatný i pro pedagogický sbor též jako prevence proti syndromu vyhoření. Problémy s duševním zdravím se výrazně zhoršily zejména kvůli pandemii. Současná nejistota i válka na Ukrajině mají dále na well-being obecně neblahý vliv.

Abychom předcházeli problémům v oblasti duševního a fyzického zdraví a pohody, je třeba přijmout komplexní opatření k jeho podpoře. V oblasti primární prevence je třeba se věnovat podpoře seberozvoje, schopnosti efektivní komunikace v oblasti mezilidských vztahů, které se pozitivně promítají do oblasti třídního klimatu, schopnosti a dovednosti zvládat konfliktní situace, prevenci šikany (i té v kyberprostoru), ale i schopnosti rozpoznávat stres a nepohodu a kompetencím, jak se s takovými situacemi efektivně vyrovnat. V této oblasti je třeba podporovat ředitele škol a školských zařízení, školní metodiky prevence, ale také školní psychology, a to především při vytváření bezpečného prostředí ve škole.

Zároveň je třeba primární prevenci rozlišovat na specifickou (věnující se konkrétním typům rizikového chování) a nespécifickou, která může obecně pomoci pozitivně ovlivňovat klima školy. To souvisí obecně s potřebou budovat celoškolské přístupy, které zajišťují vytváření bezpečného a podnětného prostředí, smysluplných aktivit podporujících rozvoj sociálních a charakterových dovedností žáků, evaluaci aktivit a podporu cílených opatření pro případ, že už k rizikovému chování dochází. Zároveň je třeba pokračovat ve zkvalitňování podpory a diagnostiky ve školských poradenských zařízeních. K podpoře well-beingu by měla být též využívána třídnická práce, ve které se pedagogové mohou zaměřovat na situaci ve třídě, řešení vztahových nebo psychických problémů svých žáků.

Jak je uvedeno v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023-2027, s celkovým well-beingem i duševním zdravím dětí a žáků je významně spojena také úroveň jejich fyzické kondice, pohybových dovedností a zdravého stravování. Odborníci z řad učitelů, lékařů pro děti a dorost či trenérů již velmi dlouho upozorňují na skutečnost, že pohybová aktivita velkého množství mladých lidí je dlouhodobě zcela nedostatečná. Této problematice se věnuje i Plán rozvoje sportu v Plzeňském kraji (dostupné z: <https://www.plzensky-kraj.cz/clanek/plan-rozvoje-sportu-v-plzenskem-kraji>), kde je uvedeno, že v oblasti podpory tělovýchovných aktivit ve školní a zájmové tělesné výchově se je potřeba zaměřit na podporu zájmů o aktivní pohyb u žáků, jimž se nedostává dostatečných podnětů k aktivnímu pohybu ze strany rodiny, či žáků, kteří nejsou organizováni ve sportovních oddílech, a to formou zájmových sportovních kroužků a jejich zapojením do školních sportovních soutěží. V oblasti podpory talentů je kladen důraz na podporu sportovních akademií ve sportech, pro které jsou na území Plzeňského kraje zajištěny odpovídající podmínky.

Strategické kroky Plzeňského kraje

- 1) Podporovat rozvoj školních poradenských pracovišť, metodiků prevence, výchovných poradců, školních psychologů a kariérových poradců.
- 2) Sdílet dobrou praxi škol v regionu, kterým se daří rozvíjet celoškolský přístup na podporu klimatu, vylepšovat bezpečné prostředí ve školách a aktivně předcházet problémům v oblasti rizikového chování.
- 3) Motivovat školy k realizaci pohybových aktivit dětí a žáků a k rozvoji jejich pohybových dovedností.
- 4) Podporovat výchovu sportovních talentů na školách a sportovních akademiích.

Doporučení pro školy

- 1) Zřídit anonymní způsob žádosti o pomoc (například anonymní schránka důvěry).
- 2) Seznamovat žáky s možností pomoci a s online systémy pro možnou žádost o pomoc.
- 3) Využívat třídnické hodiny k posilování třídního klimatu a k podpoře kvalitních vztahů ve třídě.
- 4) Ve spolupráci se školním psychologem a metodikem prevence plánovat rozvoj celoškolského přístupu na rozvoj klimatu.
- 5) V rámci vzdělávacího obsahu i v oblasti primární prevence se zaměřovat na témata seberozvoje, well-beingu, prevence šikany a zároveň podporovat i rozvoj prevence nespécifické.
- 6) Provádět depistáže v oblasti duševního zdraví žáků.
- 7) Přijímat opatření pro prevenci, včasnou identifikaci a řešení vyhoření pedagogů (například formou supervizí). Zavést a podporovat vzájemnou reflektivní praxi jako jedno z významných opatření.
- 8) Rozvíjet pohybové dovednosti žáků v rámci výuky i různých školních aktivit.

3.5 Zajištění potřebných kapacit středních škol a jejich oborové struktury odpovídající potřebám trhu práce

V následujícím období bude střední školství v Plzeňském kraji čelit narůstajícímu zájmu uchazečů přicházejících ze základních škol. Dle predikce počtu 15letých na území kraje přesáhne hranice těchto mladých lidí hranic 6 tisíc. Plzeňský kraj proto bude muset zajistit dostatečnou vzdělávací nabídku, která bude zároveň korespondovat s požadavky zaměstnavatelů na území kraje.

Strategické kroky Plzeňského kraje

- 1) Zajistit dostupnou a rovnoměrně rozloženou oborovou nabídku na území kraje s ohledem na demografický vývoj.
- 2) Přizpůsobit oborovou nabídku střednědobým potřebám trhu práce a společnosti.

Doporučení pro školy

- 1) Průběžně aktualizovat školní vzdělávací programy ve spolupráci se zaměstnavateli s využitím kompetenčních modelů (kompetenční profil absolventa, kompetenční profil oboru na trhu práce).
- 2) Zaměřit se na široce využitelný mezioborový základ a umožnit specializaci s ohledem na praxi žáků a jejich profesní směřování.

3.6 Spolupráce v území

Pro realizaci kvalitní a účinné vzdělávací politiky je důležitá spolupráce a koordinace všech aktérů v území, kteří jsou do vzdělávání zapojeni. A to od úrovně krajské, respektive národní, až po úroveň jednotlivých škol. Plzeňský kraj bude rozvíjet nástroje umožňující koordinaci a komunikaci všech aktérů ve vzdělávání s důrazem na spolupráci a vzájemnou důvěru. I nadále budou podporovány tradiční aktivity, jako např. setkávání zástupců Plzeňského kraje se středními školami všech zřizovatelů, se základními školami i zástupci jednotlivých školských odborů ORP. Důraz bude kladen na rozvoj spolupráce se zaměstnavateli zastřešenou Paktem zaměstnanosti Plzeňského kraje (zejména s akcentem na podporu kvality odborného vzdělávání) či rozvoj spolupráce s realizátory místních akčních plánů. Neméně důležitá je také spolupráce, komunikace a vzájemné sdílení mezi jednotlivými školami. Plzeňský kraj proto bude školy motivovat k rozvoji i těchto aktivit. Nově vstupuje do vzdělávacího systému v Plzeňském kraji Střední článek podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Zde bude nastaven takový systém spolupráce a koordinace, aby všichni aktéři měli stejné informace a v území nedocházelo k duplicitním aktivitám. Podporovány budou i různě zaměřené tematické platformy s cílem zajistit sdílení dobré praxe a rozvoj dílčích tematických oblastí.

Strategické kroky Plzeňského kraje

- 1) Rozvíjet nástroje umožňující koordinaci a komunikaci všech aktérů ve vzdělávání.
- 2) Pokračovat v metodické podpoře všech stupňů škol.
- 3) Spolupracovat se zaměstnavateli a Paktem zaměstnanosti Plzeňského kraje.
- 4) Spolupracovat s realizátory místních akčních plánů.

Doporučení pro školy

- 1) Rozvíjet spolupráci, komunikaci a vzájemné sdílení dobré praxe s dalšími školami.

4. Strategie rozvoje regionálního školství v kraji

A. Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku od 2 do zpravidla 6 let. Dítě mladší 3 let nemá na přijetí do mateřské školy právní nárok. Od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, do zahájení povinné školní docházky dítěte, je předškolní vzdělávání povinné. Do mateřské školy zřízené obcí nebo svazkem obcí se přednostně přijímají děti, které před začátkem školního roku dosáhnou nejméně třetího roku věku, pokud mají místo trvalého pobytu, v případě cizinců místo pobytu, v příslušném školském obvodu, a to do výše povoleného počtu dětí uvedeného ve školském rejstříku. Obec je povinna zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání dětí přednostně přijímaných vymezením školského obvodu spádové mateřské školy.

Popis cíle

Dostupné předškolní vzdělávání hraje klíčovou roli nejen pro kognitivní a emocionální rozvoj dětí, ale i pro jejich připravenost na celoživotní učení. V následujícím období proto bude nutné především zabezpečit dostupnost předškolního vzdělávání v souladu se zákonnou nárokovostí od 3 let věku dítěte. Zřizovatelům mateřských škol bude poskytována součinnost při navyšování kapacit mateřských škol a bude podporováno zřizování dětských skupin.

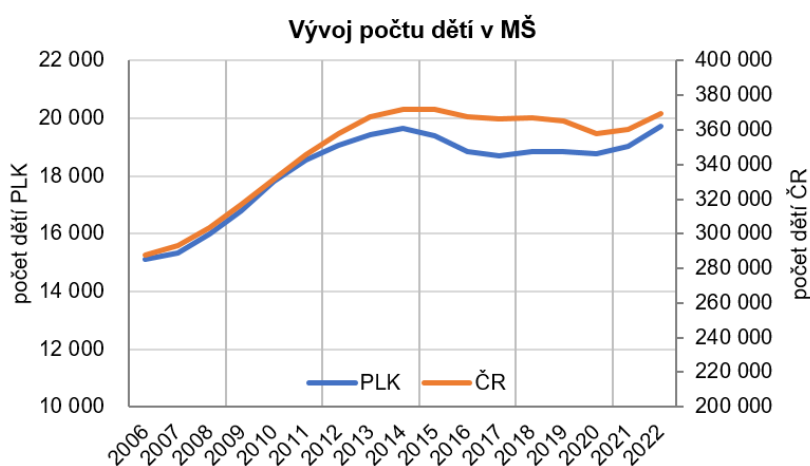
Zdůvodnění potřeby

Děti, které jsou zapojeny do kvalitní společné výuky v raném věku déle než jeden rok, mají vyšší pravděpodobnost lepších školních a pracovních výsledků. Zároveň se u nich snižuje pravděpodobnost předčasných odchodů ze vzdělávání.

Předškolní vzdělávání má zejména pro děti ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí obrovský význam a jeden rok povinného předškolního vzdělávání pro ně nemusí být dostačující, což dokládá šetření PIRLS 2016 a TIMMS 2019.

Analýza – popis současného stavu dané oblasti

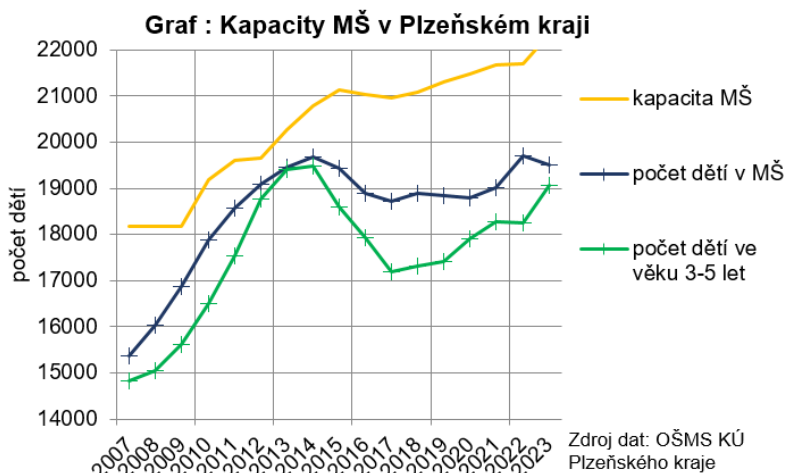
V Plzeňském kraji roste počet dětí v mateřských školách trvale od roku 2006, což plně koresponduje s nárůstem počtu dětí v České republice. Na základě žádostí zřizovatelů se kapacity mateřských škol v Plzeňském kraji navyšovaly průběžně.

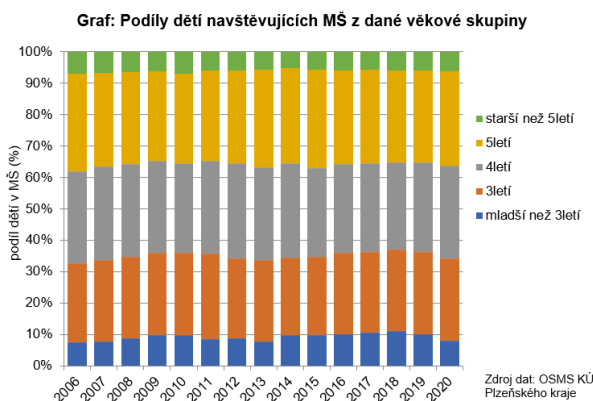
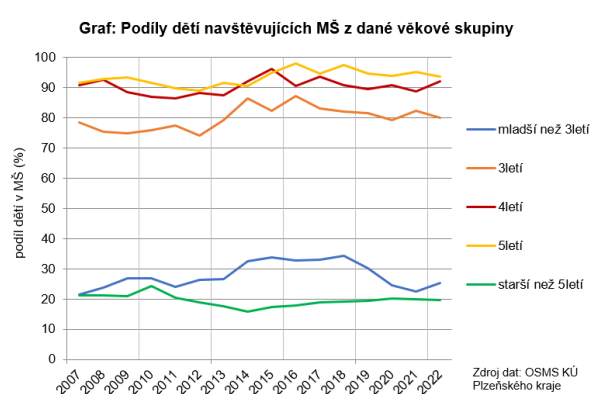
Zdroj dat: ČSÚ

V Plzni a v okolí a v dalších větších městech byly kapacity zpravidla zcela naplněny. Naopak v některých menších městech a obcích vzdálenějších od Plzně byla část kapacit nevyužita. Využití úplné kapacity školy je také ovlivněno § 5 – 6 vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů - odpočty za děti individuálně integrované a děti mladší 3 let.

V Plzeňském kraji je aktuálně zřízeno 281 mateřských škol, z toho 260 škol zřizují obce, 1 církev, 5 kraj a 15 mateřských škol je soukromých.

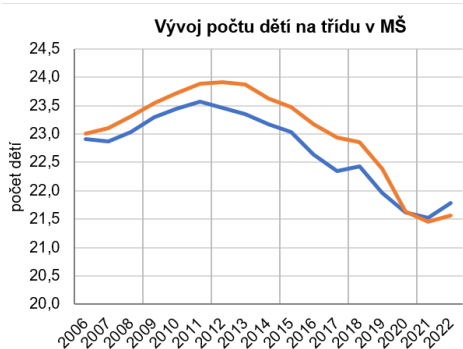

Děti mladší 3 let jsou do mateřské školy přijímány do volné kapacity školy a do počtu, který umožňuje vyhláška o předškolním vzdělávání. Největší skupinu v mateřských školách tvoří čtyřleté a pětileté děti. Děti starší pěti let, resp. děti s odkladem povinné školní docházky se dlouhodobě pohybují kolem 20 %.

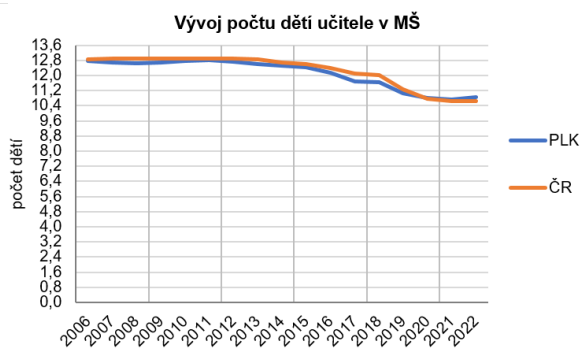

Odbor školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Plzeňského kraje informuje obce o možnostech zřizovat dětské skupiny. V Plzeňském kraji je k 1. 1. 2024 zřízeno celkem 79 dětských skupin s platným oprávněním s celkovou kapacitou 994 míst.

Jak je patrné z níže uvedených grafů, nejvíce dětí ve třídách mateřských škol bylo v Plzeňském kraji v roce 2011, v roce 2021 byl počet nejnižší. Reforma financování zajistila mateřským školám dostatečné finanční prostředky na překryv přímé pedagogické činnosti a novela vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů snížila průměrné počty dětí na třídu. V důsledku toho došlo ke zvýšení počtu tříd a nárůstu počtu pedagogických pracovníků.

Zdroj dat: ČSÚ

Zdroj dat: ČSÚ

Z tabulky uvedené níže vyplývá, že žádostí o přijetí dítěte do mateřské školy, kterým nebylo vyhověno, bylo nejvíce v roce 2022. Ze statistiky však není patrné, kolik žádostí se týkalo dětí mladších 3 let. Nejvíce zamítnutých žádostí o přijetí do mateřské školy je dlouhodobě v ORP Plzeň, nejméně v ORP Horažďovice a Klatovy.

Počet zamítnutých žádostí na 100 zapisovaných v letech 2018-2023

ORP	Podíl zamítnutých žádostí						index 23/18
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Plzeň	29,8	34,7	37,0	39,0	40,5	36,2	121,7
Nýřany	22,7	29,4	30,9	36,0	27,9	25,5	112,0
Kralovice	5,0	5,2	11,0	11,6	17,2	3,5	69,5
Rokycany	27,1	19,8	11,0	14,3	26,6	31,1	114,6
Přeštice	21,2	31,0	26,5	28,8	29,2	25,9	122,3
Stod	5,4	2,9	14,6	11,2	12,6	23,6	438,7
Blovice	15,1	14,8	21,8	26,2	33,6	28,4	187,9
Nepomuk	6,1	5,2	10,2	8,4	19,2	20,0	325,7
Horažďovice	0,0	0,0	0,0	6,8	11,0	4,1	
Sušice	16,4	15,0	20,4	18,1	16,5	5,2	31,7
Klatovy	4,1	2,0	4,9	7,6	6,2	4,3	105,9
Domažlice	9,1	7,2	6,5	12,9	5,7	5,9	64,3
Horšovský Týn	13,3	14,5	16,2	19,8	15,4	14,4	108,6
Stříbro	2,5	11,0	16,0	9,4	23,5	20,1	807,5
Tachov	13,4	19,9	14,6	22,3	28,4	27,0	202,0
Plzeňský kraj	37,2	39,1	40,3	41,4	41,4	39,6	106,5

Zdroj dat: OŠMS KÚ PK

Opatření a klíčové aktivity

A.1	Dostupné předškolní vzdělávání v souladu se zákonnou nárokovostí od 3 let věku dítěte
A.2	Redukce počtu odkladů povinné školní docházky

Opatření A.1 Dostupné předškolní vzdělávání v souladu se zákonnou nárokovostí od 3 let věku dítěte

Cílem opatření je zvýšit účast dětí v předškolním vzdělávání od 3 let věku, neboť neúčast na předškolním vzdělávání může mít negativní dopady nejen na zapojení dítěte do povinného vzdělávání, ale i na zapojení se do společnosti jako takové. V této oblasti mateřské školy úzce spolupracují se zřizovateli, příslušnými obecními úřady obce s rozšířenou působností a s orgány sociálně-právní ochrany dětí.

Klíčová aktivita A.1.1 Spolupráce se zřizovateli na udržení potřebných kapacit škol

V území bude poskytována metodická pomoc zřizovatelům při navyšování kapacit mateřských škol. Tam, kde je kapacita škol nedostačující a nelze ji navýšit, budou zřizovatelé informováni o možnostech zřizování dětských skupin (včetně metodické pomoci a upozornění na možnosti financování). Bude využívána datová podpora s cílem predikce vývoje narozených dětí s přihlédnutím k migraci (včetně ze zahraničí).

Klíčová aktivita A.1.2 Zvyšování podílu dětí zapojených v povinném předškolním vzdělávání

Neúčast na předškolním vzdělávání může mít negativní dopady nejen na zapojení dítěte do povinného vzdělávání, ale i na zapojení se do společnosti jako takové. V této oblasti musí mateřské školy úzce spolupracovat se zřizovateli, příslušnými obecními úřady obce s rozšířenou působností a s orgány sociálně-právní ochrany dětí. Jednou z možností plnění povinného předškolního vzdělávání je také využití individuálního vzdělávání dětí v mateřské škole. Na základě aktuálních potřeb v území bude krajský úřad povolovat zřizování přípravných tříd a poskytovat metodickou pomoc zřizovatelům škol při přípravě a realizaci jejich vzniku tam, kde jsou kapacity mateřských škol nedostačující.

Opatření A.2 Redukce počtu odkladů povinné školní docházky

Přes veškerou snahu mateřských škol se nedaří eliminovat odklady povinné školní docházky. Školy musí klást důraz na dostatečnou prevenci a včasné podávání informací rodičům. Zároveň je nutná spolupráce nejen s rodinou, ale i se základní školou a školským poradenským zařízením. Pozitivní vliv by jistě měla individualizace vzdělávání založená na snížení počtu dětí ve třídě. Odklady školní docházky jsou podrobněji řešeny dále v kapitole E.b Dostupnost poradenství a lepší kvalita poradenských služeb.

Klíčová aktivita A.2.1 Podpora dalšího vzdělávání pracovníků mateřských škol

Je potřeba zaměřit pozornost na další vzdělávání pedagogů, zejména na pedagogickou diagnostiku a oblast komunikace se zákonnými zástupci dětí. Důležitá je také větší spolupráce mateřských škol se školskými poradenskými zařízeními v této oblasti. Dále je nutné vytvářet prostor pro navázání spolupráce mezi MŠ a ZŠ (např. kulaté stoly, platformy, vzájemné konzultace apod.) vzhledem k potřebné redukci odkladů povinné školní docházky.

Klíčová aktivita A.2.2 Zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků v MŠ a dalších aktérů ke vzdělávání dětí z odlišného sociokulturního prostředí

V souladu s DZ ČR budou školy motivovány ke vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřeného na vzdělávání dětí z odlišného sociokulturního prostředí. Ve spolupráci s NPI ČR, ORP a místními akčními plány budou školy informovány o možnostech a aktivitách v této oblasti. Bude kladen důraz na spolupráci mateřských škol a zástupců neziskových organizací zabývajících se touto problematikou, případně centry pro integraci cizinců věnující se dětem s odlišným mateřským jazykem.

Klíčová aktivita A.2.3 Zefektivnění podmínek a organizace předškolního vzdělávání

Zkvalitnění předškolního vzdělávání umožní naplňování hlavních cílů i průřezových témat DZ. Postupným snižováním počtu dětí na třídu se zvýší individualizace výchovy a vzdělávání, respektování

specifik a potenciálu každého dítěte. Mateřské školy budou upozorňovány na využívání finančních prostředků z jiných zdrojů (např. Šablony) vedoucí k zefektivnění podmínek a organizace předškolního vzdělávání.

Přehled opatření

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria	Termín Zahájení	Termín ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
A.1 Dostupné předškolní vzdělávání v souladu se zákonnou nárokovostí od 3 let věku dítěte	A.1.1 Spolupráce se zřizovateli na udržení potřebných kapacit	Pravidelné konzultace s pracovníky OŠ ORP a řediteli škol se uskuteční minimálně 1x do roka Spolupráce s RRA - demografická analýza změn počtu obyvatel	2024	2028	Rozpočet PK a dalších zřizovatelů	RRA PK, ORP
	A.1.2 Zvyšování podílu dětí zapojených v povinném předškolním vzdělávání	Operativně budou probíhat setkání, metodika a spolupráce s příslušnými úřady (ČŠI, ORP, OSPOD, neziskové organizace) Na každém pracovišti PPP Plzeň se uskuteční minimálně 1x ročně konzultační den se zaměřením na předškolní vzdělávání	2024	2028	Rozpočet PK	ORP, OSPOD, PPP, MŠ, ČŠI
A.2 Redukce počtu odkladů povinné školní docházky	A.2.1 Podpora dalšího vzdělávání pracovníků mateřských škol	Odpovídající nabídka kurzů pedagogické diagnostiky DVPP Vzdělávání pedagogických pracovníků PPP a MŠ při komunikaci se zákonnými zástupci	2024	2028	Rozpočty vzdělávacích institucí, Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK	NPI ČR, PPP, KCV, MŠ, ZŠ
	A.2.2 Zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků v MŠ a dalších aktérů ke vzdělávání dětí z odlišného sociokulturního prostředí	Vzdělávání pedagogických pracovníků v DVPP zaměřeného na vzdělávání dětí z odlišného sociokulturního prostředí Bude kladen důraz na sdílení zkušeností mezi jednotlivými organizacemi (MŠ – neziskové organizace, centra pro integraci cizinců, NPI ČR a další)	2024	2028	Rozpočty škol, Fondy EU – NPO, OP JAK	NPI ČR, KCV, PPP, MŠ, NNO
	A.2.3 Zefektivnění podmínek a organizace předškolního vzdělávání	V závislosti na místních podmínkách bude při jednání se zřizovatelem vždy kladen důraz na individualizaci ve vzdělávání v souvislosti se snižováním počtu dětí na třídu Informování škol a zřizovatelů na vyhlášené programy	2024	2028	Státní rozpočet, Rozpočty zřizovatelů	MŠ, zřizovatelé

B. Základní vzdělávání

Základní vzdělávání by mělo žáky připravit na to, aby v dnešním proměnlivém světě obstáli jak v osobní, tak v profesní sféře a aby po jeho absolvování získali dovednosti především pro celoživotní učení. Všechny nutné změny obsahů vzdělávání směřují k tomu, aby byly rozvíjeny klíčové kompetence žáků. Společně s revizí vzdělávacího obsahu základního vzdělávání je nutné zaměřit se také na vhodné metody a formy výuky.

Popis cíle

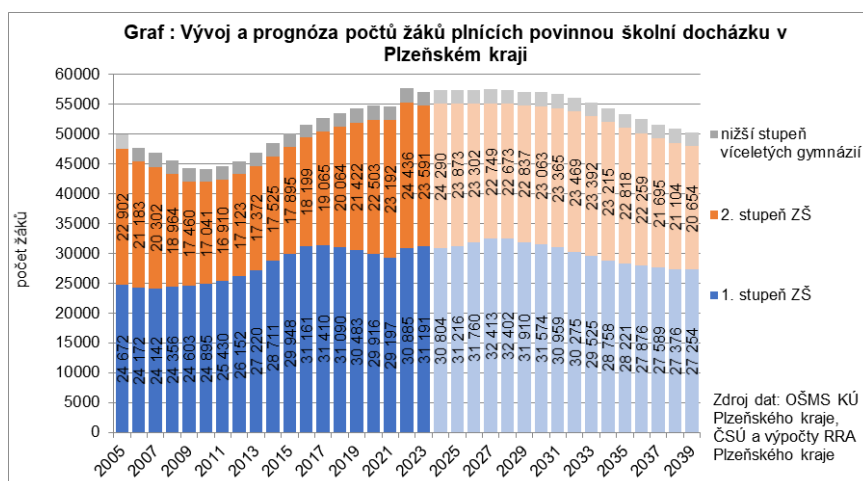
V rámci možností a kompetencí vyššího územně samosprávného celku bude obcím poskytována metodická pomoc při zajišťování podmínek pro povinného základní vzdělávání. Z hlediska zlepšování kvality poskytovaného vzdělávání se kraj bude podílet zejména na posilování podpůrných pozic ve školách a podpoře well-beingu. Důraz bude kladen také na zvyšování kvality kariérového poradenství, které napomáhá snižovat počet předčasných odchodů ze vzdělávacího procesu a zvyšuje budoucí uplatnění žáků na trhu práce.

Zdůvodnění potřeby

Pro Plzeňský kraj je typický vysoký počet malých sídel s nerovnoměrným rozmístěním a vysoká koncentrace obyvatelstva v cca 25kilometrovém prstenci okolo města Plzně. Tato skutečnost se promítá také do oblasti školství a z hlediska kapacit základních škol dochází v okruhu některých obcí k problémům s nedostatečnou kapacitou základních škol. V následujícím období bude tedy soustředěna pozornost na udržení dostupnosti povinného základního vzdělávání v Plzeňském kraji ve spolupráci se zřizovateli škol.

Vzdělávání v základních školách stále nenaplnuje cíle formulované ve strategických dokumentech. Zejména v oblasti well-beingu učitelů i žáků bude zapotřebí realizovat řadu změn a soustředit se na další vzdělávání pedagogických pracovníků a podporu ředitelů.

Analýza – popis současného stavu dané oblasti

V základních školách Plzeňského kraje lze zaznamenat zvyšující se počty žáků. Na uvedeném grafu je patrný výrazný nárůst počtu žáků plnících povinnou školní docházku zejména v roce 2022, který byl ovlivněn příchodem žáků z Ukrajiny a rovněž skutečností, že do prvních tříd nastoupily děti z početně silného ročníku

2016. Vzhledem k tomu, že se jedná o žáky prvního stupně (nárůst o 1688 žáků) i žáky druhého stupně (nárůst o 1244 žáků), lze očekávat dlouhodobě zvýšené počty žáků vycházejících ze základních škol a s tím související narůstající počet uchazečů přicházejících na střední školy. Z grafu Vývoje a prognózy počtu žáků plnících povinnou školní docházku v Plzeňském kraji je zřejmé, že tyto zvýšené počty žáků základních škol v Plzeňském kraji by měly přetrvávat až do roku 2030.

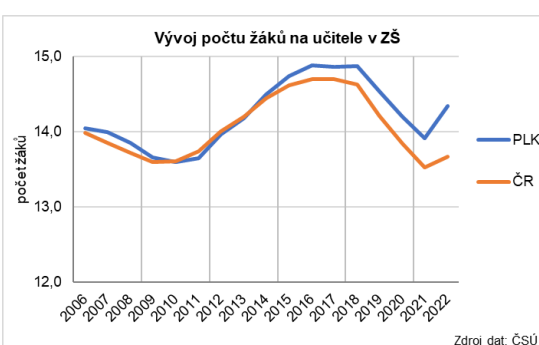
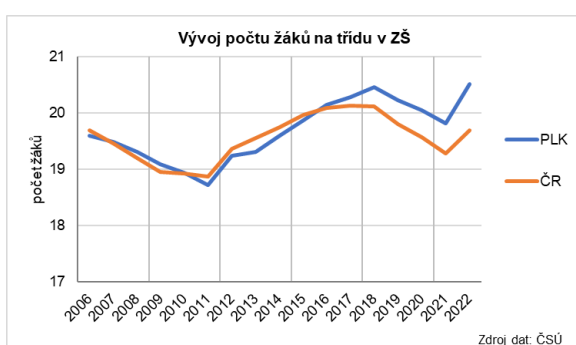
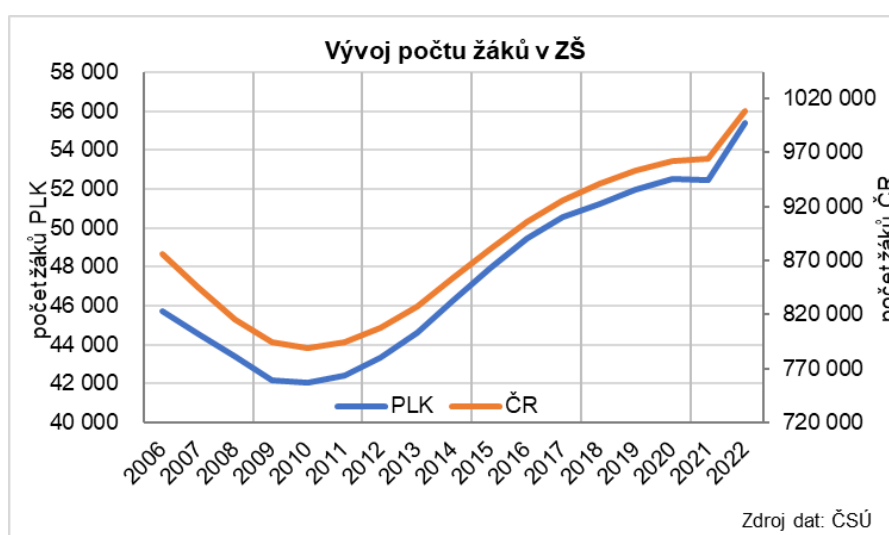
Při odhadu počtu žáků, kteří zahájí povinnou školní docházku, je zohledňován počet narozených dětí v Plzeňském kraji, kterých bylo nejvíce v roce 2008 a 2009. Počty žáků základních škol však významným způsobem ovlivňuje také migrace a počty narozených tak nelze posuzovat jako relevantní údaj celkového počtu dětí v regionu. Jak je vidět na níže uvedené tabulce, počty 15letých narůstají v Plzeňském kraji v průměru o 3,7 %. Příchod uprchlíků z Ukrajiny dokonce toto procento navýšil na 9,1 %.

Tabulka: Změna počtu obyvatel ve věku 15 let (k 31. 12.): narození vs. 15letí

V roce:	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
počet narozených	6 100	5 803	5 445	5 046	4 934	4 886	4 774	4 887
V roce:	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
počet 15letých	6 653	5 949	5 671	5 244	5 097	5 112	4 988	5 021
Rel. změna (v %)	9,1	2,5	4,2	3,9	3,3	4,6	4,5	2,7

Zdroj dat: ČSÚ

Graf níže ilustruje, že narůstající počty žáků v Plzeňském kraji odpovídají celorepublikovému demografickému vývoji. V uplynulých dvou letech je však patrný zrychlený nárůst, který byl ovlivněn příchodem žáků ze zahraničí.

I přes výraznější nárůst počtu žáků v uplynulých dvou letech jsou prostorové kapacity základních škol nadále dostačující a v nejbližších letech by neměl nastat problém s jejich nízkou kapacitou. Řada menších obcí v kraji však nezřizuje základní školu a zároveň nemá uzavřenu dohodu o vytvoření společného školského obvodu s jinou obcí. V roce 2023 došlo k situaci, kdy díky nárůstu žáků vypověděla jedna z obcí z uvedeného prstence z okolí Plzně dohodu o společném školském obvodu, a krajský úřad prostřednictvím opatření obecné povahy společný školský obvod stanovil.

Opatření a klíčové aktivity

B.1	Podpora obcí při zajišťování podmínek povinného základního vzdělávání
B.2	Prevence a intervence předčasných odchodů ze základního vzdělávání
B.3	Mezinárodní spolupráce základních škol

Opatření B.1 Podpora obcí při zajišťování podmínek povinného základního vzdělávání

Cílem opatření je spolupracovat se zřizovateli základních škol a příslušnými obecními úřady obce s rozšířenou působností při zajišťování podmínek plnění povinné školní docházky. Rozsah povinností a oprávnění obcí v oblasti zajišťování vzdělávání podle školského zákona je shodný pro všechny obce bez rozdílu. To znamená, že se svými povinnostmi v oblasti školství, se obce musejí vypořádat a nemohou svou odpovědnost přenést na jiný subjekt.

Klíčová aktivita B.1.1 Metodická podpora obcí

V území bude poskytována metodická pomoc zejména obcím, které nezřizují základní školu. Obce by s časovým předstihem měly zrevidovat dosavadní zajištění podmínek, a pokud by díky změně demografického vývoje či rozvoje území došlo k nutnosti vypovědět dohodu o společném školském obvodu či naopak vyvstala potřeba dohodu uzavřít, činit neprodleně potřebné kroky (společná jednání obcí, atd.). V následujícím období by bylo vhodné metodicky působit na obce tak, aby byly schopny domluvit se na společném řešení otázky plnění povinné školní docházky a nebylo zapotřebí využívat krajního řešení v podobě opatření obecné povahy. Potřebné informace pro obce budou také uvedeny na webových stránkách Plzeňského kraje.

Opatření B.2 Prevence a intervence předčasných odchodů ze základního vzdělávání

Pozornost je potřeba soustředit na přechod žáků ze základní školy na střední školu a zaměřit se rovněž na problematiku nedokončení základního vzdělání. Předčasné odchody ze vzdělávání je nutné vnímat v širokém kontextu provázanosti školství se sociální a ekonomickou oblastí. Negativními důsledky jsou především zvýšené riziko nezaměstnanosti a riziko sociálního vyloučení. Důvody předčasných odchodů bývají individuální a není jednoduché nalézt jejich prvotní příčiny. Bez komplexního přístupu není možná jejich identifikace.

Klíčová aktivita B.2.1 Zkvalitňování kariérového poradenství na základních školách

Školám bude poskytována metodická podpora prostřednictvím krajem zřizované organizace (KCV), která bude školám pomáhat rozvíjet kvalitní kariérové poradenství, a to v širším kontextu směrem např. ke spolupráci škol a firem, k rozvoji podnikavosti a souvisejících kompetencí nejen žáků, ale i pedagogického sboru apod. Součástí těchto aktivit bude také rozvoj veletrhů studijních příležitostí.

Klíčová aktivita B.2.2 Podpora well-beingu na základních školách

Podle Průzkumu pro SKAV - projekt Partnerství pro vzdělávání 2030+ je pro budoucí rozvoj well-beingu ve vzdělávání důležité soustředit se především na ta opatření, u nichž zástupci vedení škol deklarují zvýšenou potřebu metodické podpory zvnějšku. Pro well-being žáků ředitelé základních škol poptávají především podporu při systematickém využívání formativního hodnocení, využívání diferencovaných cílů vzdělávání, využívání programů primární prevence a školního systému včasného zachytu ohrožených žáků. Stále více také vyvstává potřeba reflektovat potřeby pedagogů v oblasti duševní hygieny a prevence syndromu vyhoření.

Opatření B.3 Mezinárodní spolupráce základních škol

Mezinárodní spolupráce ve vzdělávání významně rozvíjí jak žáky a učitele, tak další aktéry vzdělávání na úrovni místní i regionální. Zlepšení znalosti cizích jazyků a mezinárodní zkušenost se také podílí na úspěšné prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání. Interkulturní vzdělávání přispívá k solidaritě a toleranci.

Klíčová aktivita B.3.1 Rozvoj jazykové gramotnosti na základních školách

Prostřednictvím této aktivity se bude nadále zdokonalovat jazyková vybavenost žáků a zároveň bude podporováno odbourávání bariér při vzájemné komunikaci. Školy mají možnost vyjíždět do zahraničí na stáže, kurzy, pozvat si odborníky ze zahraničí nebo spolupracovat se zahraničními školami či podniky a organizacemi.

Přehled opatření

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria	Termín zahájení	Termín ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
B.1 Podpora obcí při zajišťování povinného základního vzdělávání	B.1.1 Metodická podpora obcí	Setkání s ORP min 2x ročně, pořádání kulatých stolů k aktuálním tématům	2024	2028	Rozpočet PK	ORP
B.2 Prevence a intervence předčasných odchodů ze základního vzdělávání	B.2.1 Zkvalitňování kariérového poradenství na základních školách	Pořádání skupinových workshopů pro žáky Rozvoj festivalu Posviť si na budoucnost a dalších okresních veletrhů škol Vzdělávání v kariérovém poradenství pro pedagogy, zvyšování počtu kariérových poradců na ZŠ	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU - OP JAK	KCV
	B.2.2 Podpora well-beingu na základních školách	Další vzdělávání metodiků prevence a školních psychologů Konference na odborná témata v oblasti psychického zdraví dětí i učitelů Další vzdělávání pedagogických pracovníků (formativní hodnocení, individualizace a diferenciacie ve vyučování); zvyšování počtu pedagogů, kteří absolvují DVPP	2025	2028	Státní rozpočet, Rozpočet PK, Fondy EU - OP JAK	PPP, NPI ČR
B.3 Mezinárodní spolupráce základních škol	B.3.1 Rozvoj jazykové gramotnosti na základních školách	Vyhlášení dotačního programu „Podpora mezinárodní spolupráce dětí a mládeže“	2024	2028	Rozpočet PK, Erasmus+	ZŠ, DZS, Tandem

C. Střední a vyšší odborné vzdělávání

Specifikum středního vzdělávání spočívá v tom, že připravuje žáky nejen pro přímý vstup na trh práce, zároveň ale rozvíjí jejich všeobecné vědomosti, dovednosti a klíčové kompetence potřebné pro jejich soukromý, občanský a pracovní život a pro další vzdělávání. Střední vzdělávání poskytuje mladým lidem kompetence potřebné pro celoživotní učení a rozvíjí maximální potenciál každého žáka bez ohledu na jejich specifické vzdělávací potřeby.

Popis cíle

Důraz bude kladen na zvyšování kvality vzdělávání ve středních školách, zejména tím, že ve výuce budou používány moderní vyučovací metody. Důraz bude kladen na vzdělávání ke kompetencím a na vyučování některých předmětů v cizím jazyce.

Aby se proces zkvalitňování vzdělávání na středních školách podařil, je potřeba podpořit pedagogické pracovníky při zavádění inovací do vzdělávání. Tuto funkci budou vykonávat pilotně ověřované pozice koordinátorů inovací ve vzdělávání. Ti budou mít za cíl podpořit nejen well-being žáků i pedagogů, ale hlavně pomoci pedagogickým pracovníkům nalézat vhodné zdroje a inspirace ve vazbě na zvolenou strategii školy.

V počátečním vzdělávání je také cílem rozvoj kariérového poradenství na školách. Cílem kariérového poradenství ve středních školách je omezení předčasného ukončování studia a opakované nástupy do prvních ročníků různých oborů prostřednictvím systematické práce na kariérovém rozvoji každého žáka a posilování jeho profesní identity a vazby s oborem vzdělání (Strategie 2030+).

Zdůvodnění potřebnosti

V následujícím období bude střední školství v Plzeňském kraji čelit narůstajícímu zájmu uchazečů přicházejících ze základních škol. Dle predikce počtu 15letých na území kraje přesáhne hranice těchto mladých lidí hranic 6 tisíc. Plzeňský kraj proto bude muset zajistit dostatečnou vzdělávací nabídku, která bude zároveň korespondovat s požadavky zaměstnavatelů na území kraje tak, jak je uvedeno v příloze č. 3 „Analýza regionálních potřeb trhu práce a uplatnitelnosti absolventů Plzeňského kraje“.

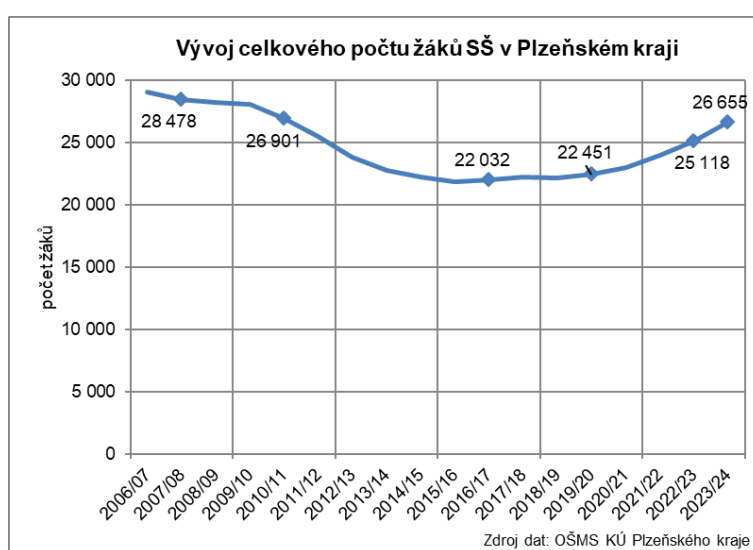
Při plánování kapacit a rozvoje sítě středních škol v Plzeňském kraji vychází Plzeňský kraj z dostupných dat, na základě kterých si nechává dlouhodobě vypracovávat studie monitorující vývoj počtu žáků. „Projekce počtu žáků SŠ v Plzeňském kraji pro období 2020-2030“ ze srpna 2020, kterou zpracovala Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s., je velice cenným podkladem pro předvídaní potřebných kapacit SŠ v kraji i zájmu o ně. Významným faktorem, který tuto projekci zásadním způsobem ovlivnil, je vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině a nepředvídatelný nárůst migrace a nárůst počtu žáků přijatých do mateřských, základních i středních škol v kraji. V Plzeňském kraji mezi roky 2013 a 2021 (tj. ještě před příchodem ukrajinských uprchlíků) vzrostl podíl cizinců na populaci celkem ze 4,4 % na 7,5 % a kraj se tak posunul ze 4. na 2. místo v České republice.

Pozornost je třeba věnovat také předčasným odchodům ze vzdělání, neboť procento těch, kteří v průběhu středoškolského studia mění obor vzdělání či dokonce předčasně opouštějí střední školu, stoupá. Je proto nezbytné posílit pozice kariérových poradců, kteří dokáží uchazečům o střední školu vhodným způsobem pomoci zvolit obor vzdělání tak, aby pravděpodobnost jeho úspěšného ukončení byla co nejvyšší.

Do roku 2028 bude stoupat počet absolventů středních škol, kteří budou mít zájem pokračovat v dalším studiu na vysoké či vyšší odborné škole. Kapacita ZČU a VOŠ je však omezená a bude nutné pravidelně sledovat a vyhodnocovat zájem uchazečů a požadavky zaměstnavatelů na kvalifikované absolventy.

Analýza – popis současného stavu dané oblasti

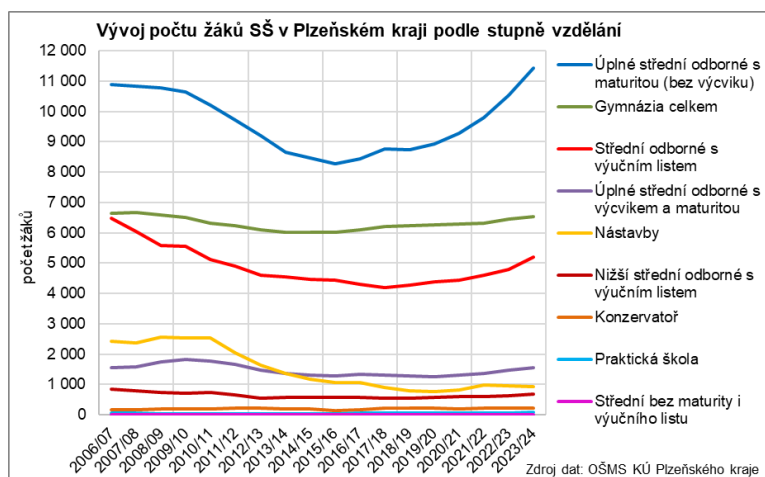
Síť středních škol je v Plzeňském kraji tvořena 55 středními školami, z toho 3 školy jsou zřizovány církví, 9 škol je soukromých a zbývajících 43 zřizuje Plzeňský kraj. Součástí této sítě je i Konzervatoř. Vývoj počtu žáků na středních školách v Plzeňském kraji je znázorněn v následujících grafech. Nejvyššího počtu žáků bylo dosaženo v roce 2006 (29,1 tis. včetně nástavbového studia). Následný pokles, který byl podmíněn demograficky, se dostal na minimální hodnotu v roce 2014 (22,2 tis.). Od roku 2018 počet žáků ve středním školství v Plzeňském kraji trvale stoupá a v současné době se ve středních školách přibližujeme počtu žáků z roku 2006.

Tabulka níže sleduje vývoj počtu žáků v jednotlivých krajích České republiky od roku 2006, kdy byl počet žáků ve středních školách nejvyšší, následoval mírný pokles a od roku 2019 počet žáků opět mírně stoupá. Při porovnání dat mezi roky 2006, kdy byl počet žáků na středních školách vysoký, a rokem 2022 se hodnotám těchto let nejvíce přibližuje Hlavní město Praha (96 % žáků při porovnání roků 2006 a 2022), dále Středočeský kraj (90 %) a Plzeňský kraj (86 %), který se ocitá na hraně dostupných kapacit. Dle predikce počtu žáků bude počet žáků přicházejících na střední školy v Plzeňském kraji nadále narůstat a existuje reálné riziko nedostatku počtu míst na středních školách.

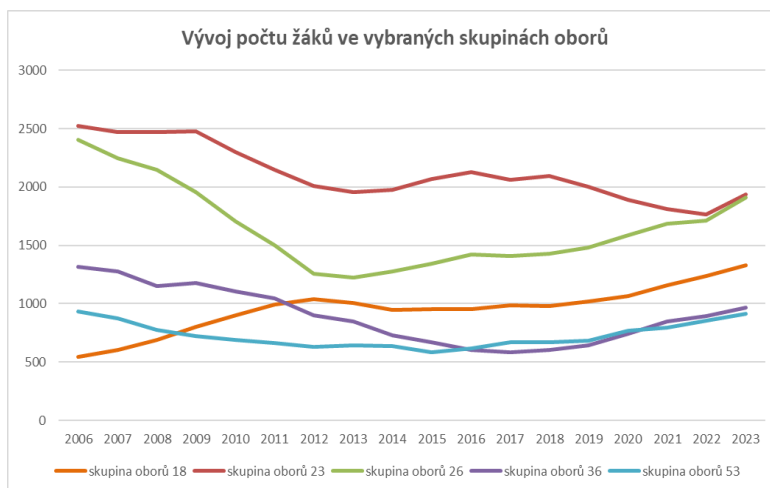
SŠ celkem	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2006-2022
Hlavní město Praha	77066	76078	74799	73622	70583	67213	64389	62309	61189	61598	63262	64060	65022	66762	68651	71376	73984	96,00
Středočeský kraj	50132	49932	50156	49531	48014	45391	43145	41866	41138	40067	39885	39468	39506	39706	40588	42592	45157	90,08
Jihočeský kraj	37112	36372	36165	35553	33952	32101	30433	28972	28134	27586	27076	26583	26633	26940	27250	28319	29356	79,10
Plzeňský kraj	29008	28424	28129	27942	26815	25362	23669	22657	22088	21749	21930	22059	21990	22303	22849	23783	24965	86,06
Karlovarský kraj	16114	15894	15703	15422	14845	13770	12650	11894	11270	10989	10994	10743	10541	10492	10512	10682	10987	68,18
Ústecký kraj	45729	45201	44942	44772	43317	40438	37862	35940	34447	33474	32991	32388	32151	32121	32905	33730	34888	76,29
Liberecký kraj	22483	21914	21578	21321	20376	19078	17723	16873	16334	15916	15699	15462	15583	15758	16274	16581	17328	77,07
Královéhradecký kraj	31001	31186	31215	30949	29745	28038	26370	25044	24615	23881	23652	23184	22522	22455	22956	23655	24609	79,38
Pardubický kraj	28095	27739	27421	26969	26314	24671	23070	22141	21739	21720	21829	21796	21870	22042	22533	23147	24057	85,63
Vysočina	28782	28429	28344	28080	26742	25394	23933	22858	22360	21976	21545	21274	21331	21407	21944	22243	22978	79,83
Jihomoravský kraj	66411	65148	64333	62996	60184	56500	52638	49670	47791	46695	46184	45920	45611	45755	46762	47978	49863	75,08
Olomoucký kraj	36723	36548	36379	35981	34482	32185	30443	29130	28183	27437	27158	26880	26754	26742	27266	27965	28853	78,57
Zlínský kraj	34708	34366	33824	33274	31509	29196	26861	25168	24389	24151	24117	24056	24142	24169	24579	25182	25826	74,41
Moravskoslezský kraj	73221	72036	71338	69848	66040	61883	57568	54270	51865	49868	48527	47662	47158	47186	47837	49021	50349	68,76
Česká republika	576585	569267	564326	556260	532918	501220	470754	448792	435542	427107	424849	421535	420814	423838	432906	446254	463200	80,34

Zdroj dat: MŠMT

Nejvyšší počet žáků ve středních školách studuje úplné střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou, v aktuálním školním roce 2023/2024 je to 11 427 žáků, což je o 546 žáků více, než ve školním roce 2006/2007. Z uvedených dat je znatelný nárůst také ve tříletém středním odborném vzdělání s výučním listem, kde bylo ve školním roce 2023/2024 vykázáno 5 212 žáků. Stabilní je počet žáků na gymnáziích.

Při podrobném sledování vývoje počtu žáků ve sledovaných skupinách oborů vzdělání Informační technologie, Strojírenství, Elektrotechnika, Stavebnictví a Zdravotnictví, které jsou nejžádanějšími obory z pohledu zaměstnavatelů a trhu práce, je patrný nárůst počtu žáků v oborech zaměřených na elektrotechniku. Dlouhodobě se nedaří udržet stabilní počty žáků v oborech strojírenství, a to i přes značnou snahu o popularizaci těchto oborů z iniciativy firem a podniků. U oboru Informační technologie je patrný trvalý nárůst počtu žáků, který lze očekávat i v následujících letech.

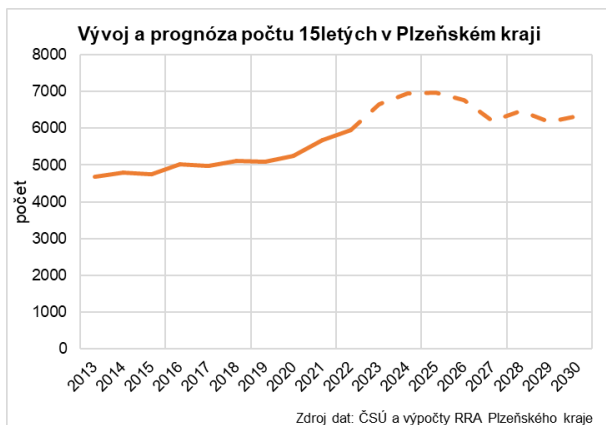
Ve sledovaných oborech jsou zahrnuty také zdravotnické obory, kde dlouhodobě zájem uchazečů výrazně převyšuje nabídku počtu míst v prvním ročníku středních škol, a to v denní a zejména také v jiné formě studia.

Jak vyplývá z grafu vývoje a prognózy počtu žáků SŠ v Plzeňském kraji, nejvyšší počtu žáků na středních školách lze očekávat ve školním roce 2026/2027, kdy by se mohl počet žáků přiblížit hranici 30 tis. žáků.

Tato prognóza je stanovena na základě dostupných dat počtu žáků na základních školách a také s ohledem na příliv uprchlíků z Ukrajiny. Následující pokles počtu žáků by měl být jen mírný a na středních školách by tak v dalších šesti letech mělo studovat více žáků než v současnosti.

Nárůst počtu žáků na středních školách lze usuzovat také z Vývoje a prognózy počtu 15letých v Plzeňském kraji, který je znázorněn na dalším grafu a ze kterého vyplývá, že počet 15letých bude v následujícím období nad hranicí 6 tis. osob.

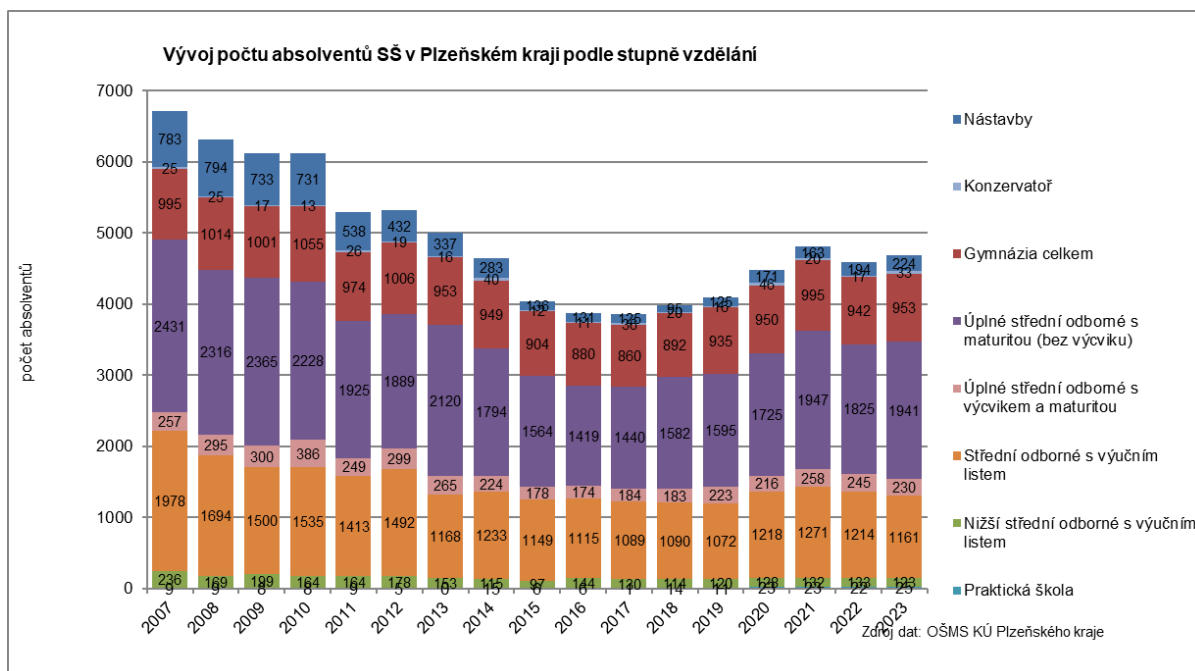

Na vývoji počtu obyvatel Plzeňského kraje má v posledních letech výrazný vliv zahraniční migrace, Plzeňský kraj má dlouhodobě 3. nejvyšší podíl cizinců na obyvatelstvu v mezikrajském srovnání.

Přesto, že nejrychleji vzrostl počet žáků cizinců v uplynulých letech na základních školách, lze s vysokou mírou pravděpodobnosti očekávat přechod těchto žáků do středních škol a s tím související nárůst počtu žáků středních škol.

Vývoj počtu absolventů středních škol v Plzeňském kraji nejlépe ilustruje následující graf. Nejvyššího počtu absolventů bylo dosaženo v roce 2007 (6 689 absolventů), nejméně v roce 2017 (3 829 absolventů). Od roku 2018 dochází k mírnému nárůstu počtu absolventů, který souvisí s demografickým nárůstem počtu žáků na středních školách a jejich počet bude v následujícím období nadále stoupat. Z grafu je viditelný výrazný úbytek absolventů nástavbového studia, počty absolventů na gymnáziích jsou dlouhodobě stabilní, neboť nedochází k výraznému navyšování kapacity těchto škol.

Vyšší odborné vzdělávání

Vyšší odborné školství je stabilní součástí regionálního školství. V kraji působí v současné době 6 vyšších odborných škol, z toho 4 zřizované krajem. Vzdělávací nabídka vyšších odborných škol je pestrá a odpovídá potřebám a požadavkům pracovního trhu. Vyšší odborné školy trvale spolupracují s partnery, firmami a zaměstnavateli, v nichž studenti konají svoji praxi a kteří jsou potencionálními zaměstnavateli budoucích absolventů. Velmi důležitá je spolupráce VOŠ zdravotnických se zdravotnickými zařízeními. Ve všech VOŠ pedagogicky působí velké množství odborníků z praxe, kteří se rovněž účastní jako odborníci při absolutorii.

Opatření a klíčové aktivity

C.1	Zkvalitnění vzdělávání na školách
C.2	Spolupráce mezi školami všech stupňů
C.3	Rozvoj spolupráce škol se zaměstnavateli
C.4	Přizpůsobení nabídky vyšších odborných škol potřebám území

Opatření C.1 Zkvalitnění vzdělávání na školách

Kvalitní vzdělávání je hlavní prioritou Plzeňského kraje, která je stanovena nejen dlouhodobým záměrem. Zmiňuje ho již VIZE vzdělávání Plzeňského kraje 2035, která má ve svém úvodu stanoveno, že „*Plzeňský kraj usiluje o rozvoj potenciálu každé osobnosti, její kariéry, občanství a lidství. Propojuje společnost a vytváří pozitivní klima ve vzdělávání. Inspiruje k poznávání, kreativitě a inovacím, pěstuje prostředí pro důvěru.*“ Plzeňský kraj ve své VIZI 2035 směřuje ke vzdělávání, které je vnímáno jako významná hodnota v lidském životě a které vybavuje občany kraje všemi kompetencemi umožňujícími vést spokojený a plnohodnotný život ve svobodné společnosti. Všechny aktivity v následujícím období proto budou směřovat k naplňování vize vzdělávání a ke zkvalitňování vzdělávání na školách.

Klíčová aktivita C.1.1 Podpora zavádění nových metod do výuky

Vzdělávání je v současné době více zaměřeno na faktické předávání znalostí a poznatků než na jejich praktické používání. Z velké části je vzdělávání realizováno frontálním způsobem, který jen v omezené míře zohledňuje individuální vzdělávací potřeby, předpoklady a zájmy jednotlivých žáků. Podpora zavádění nových metod do výuky je důležitým krokem k naplňování priorit dlouhodobého záměru, neboť umožňuje zkvalitňovat vzdělávání ve školách. V následujícím období budou podporovány metody výuky integrující dílčí výstupy učení a rozvíjející klíčové kompetence žáků využitelné v profesním i osobním životě. Takové metody představuje například projektová výuka, řešení praktických úkolů s vazbou na trh práce, udržitelný rozvoj a podpora místních komunit.

V rámci klíčové aktivity bude také kladen důraz na implementaci průřezového opatření 3.2 Digitální vzdělávání, neboť aby školy dokázaly reagovat na dynamicky se rozvíjející společensko-technologický vývoj, je nutné mít dostatečnou úroveň digitálních kompetencí a inforatického myšlení. Jedná se o celou škálu aktivit rozvíjejících digitální kompetence. Na vybraných školách bude např. podpořena pozice Metodik umělé inteligence (AI) ve vzdělávání, která bude metodicky vést a koordinovat implementaci AI do vzdělávání na škole. Cílem je dosáhnout výrazného posunu v oblasti inovace obsahu, metod i procesů ve výuce s využitím AI.

Inovativní vzdělávací metody by měly být schopné podporovat také rozvoj podnikavosti a kreativity – tedy schopnosti využívání příležitostí a nápadů k tvorbě hodnot, ať už finančních, kulturních nebo společenských. Podnikavost může též pomáhat při budování vazeb škol v jejich lokálním prostředí a zapojovat školu a její žáky do řešení lokálních problémů. Budou podporovány aktivity zaměřené na podnikavost, projektovou výuku nebo realizace fiktivních a JA firem.

Klíčová aktivita C.1.2 Úpravy ŠVP směrem k aktuálnímu společenskému vývoji

V souladu s aktuálním společenským vývojem a vývojem na trhu práce budou postupně upravovány školní vzdělávací programy jednotlivých studijních oborů. Ve spolupráci s Paktem zaměstnanosti Plzeňského kraje budou zaměstnavatelé motivováni, aby se do procesu úprav ŠVP na školách aktivně

zapojili. Při tvorbě ŠVP bude také kladen důraz na využití kompetenčních modelů, např. Evropského rámce klíčových kompetencí k podnikavosti, a na široce využitelný mezioborový základ s umožněním specializace s ohledem na praxi žáků a jejich profesní směřování.

Klíčová aktivita C.1.3 Zavádění kompetenčních portfolií žáků

Na školách budou postupně zaváděna kompetenční portfolia žáků, která budou využívána pro mapování, reflexi a rozvoj kompetencí žáků z oblasti formálního i neformálního vzdělávání. Kompetenční portfolia budou úzce propojena s kompetenčními profily absolventů a pracovních pozic. V oblasti vzdělávacího procesu se stanou funkčním nástrojem pro formativní hodnocení a cílený rozvoj klíčových kompetencí a digitální gramotnosti žáků. Využití portfolií (například v rámci kroužků, projektových dnů, workshopů nebo stáží u zaměstnavatelů) napomůže lépe využít potenciál těchto dílčích aktivit pro komplexní osobnostní a kariérní rozvoj žáků.

Klíčová aktivita C.1.4 Podpora pozic koordinátorů inovací ve vzdělávání

Zkvalitňování vzdělávání na školách a podpora wellbeingu žáků i pedagogů je složitý a komplexní proces vyžadující koordinovanou spolupráci pracovníků ve škole ve vazbě na identifikované potřeby i reálné zdroje pro jejich saturaci. Jako maximálně efektivní se jeví model, kdy je inovační proces koordinován interně s možností opřít se o externí odborné kapacity a platformy. Za tímto účelem bude na vybraných školách pilotně zavedena pozice koordinátorů inovací ve vzdělávání (Školní KIV), případně obdobné pozice (např. zástupce ředitele pro rozvoj školy, apod.). Náplň jejich činnosti se bude lišit dle priorit konkrétních škol. V zásadě však budou plnit funkci evaluační (mapování potřeb) koordinační (provazování ŠPP se vzdělávacím procesem, inovace ŠVP), síťovací (přenos příkladů dobré praxe z platform a krajské úrovně), developerskou (hledání zdrojů, iniciace aktivit) a implementační (zavádění kompetenčních portfolií). Na krajské úrovni bude zřízena pozice krajského koordinátora inovací ve vzdělávání (Krajský KIV).

Klíčová aktivita C.1.5 Kontinuální obnova a modernizace vybavení škol

Na školách bude docházet ke kontinuální obnově a modernizaci vybavení. Ať už se jedná o pomůcky pro výuku, vybavení pro odborný výcvik či vybavení v oblasti informačních technologií. U informačních technologií je důležitá i otázka konektivity a zajištění kybernetické bezpečnosti. Je důležité, aby nové technologie byly do výuky zaváděny účelně se zřetelem na bezpečné chování žáků, pedagogů a dalších zaměstnanců školy v digitálním prostředí. Technologické trendy budou sledovány a implementovány z pohledu kompetencí absolventů pro uplatnění na trhu práce i potenciálu pro modernizaci vzdělávacího procesu (např. umělá inteligence).

Klíčová aktivita C.1.6 Rozvoj a podpora kariérového poradenství na SŠ

V oblasti kariérového poradenství na SŠ budou realizovány aktivity zaměřené na kvalitativní zlepšení systému kariérového poradenství na školách. V prvé řadě bude zvyšována dostupnost služeb rozšiřováním sítě kariérového poradenství a zřizováním kvalifikovaných pozic kariérových poradců na školách. Významnou součástí bude posilování kapacit on-line poradenství a zkvalitňování softwarových nástrojů a webových stránek. Bude nabízen výcvik pro kariérové poradce a podporována spolupráce a rozvíjení odbornosti prostřednictvím specializované platformy a vzdělávacích akcí. Bude poskytována metodická podpora, realizovány veletrhy studijních a pracovních příležitostí a podporována spolupráce mezi školami, zaměstnavateli a dalšími aktéry v rámci jednotlivých regionů.

Klíčová aktivita C.1.7 Zavádění nástrojů eliminujících předčasné odchody ze vzdělávání

Podpora wellbeingu žáků, zkvalitňování služeb ŠPP a jejich propojování se vzdělávacím procesem budou doplněny využíváním konkrétních nástrojů umožňujících včasnou identifikaci nebezpečí školní

neúspěšnosti a aplikaci vhodných intervencí. Školám bude poskytována metodická podpora v oblasti sběru a efektivního využívání dat a nastavování podpůrného systému pro žáky. Bude posilována spolupráce základních, středních škol a zaměstnavatelů v rámci kariérového poradenství a rozšiřována přístupnost oborů.

Klíčová aktivita C.1.8 Podpora mezinárodní spolupráce a rozvoj jazykové gramotnosti

Mezinárodní spolupráce ve vzdělávání významně rozvíjí jak jednotlivce (žáky i učitele), tak celé školy a další aktéry vzdělávání na úrovni místní i regionální. Školy a jejich učitelé a žáci mají možnost vyjždět do zahraničí na stáže, stínování, kurzy, pozvat si odborníky ze zahraničí nebo spolupracovat se zahraničními školami či podniky a organizacemi. Cílem této aktivity je výchova mladých lidí k solidaritě, toleranci a porozumění prostřednictvím interkulturního vzdělávání vedoucí ke zdokonalování. Jejím prostřednictvím se zdokonaluje jazyková vybavenost a dochází k odbourávání bariér při vzájemné komunikaci.

Jedním z průřezových témat stanovených dlouhodobým záměrem v oblasti rozvoje klíčových kompetencí pro celoživotní učení (kapitola 3.3) je doporučení pro školy na výuku některých předmětů v cizím jazyce. V následujícím období je cílem Plzeňského kraje navýšit počet škol, které tuto metodu výuky využívají a umožnit tak většímu počtu žáků rozvíjet jazykovou gramotnost v dalších předmětech.

Opatření C.2 Spolupráce mezi školami všech stupňů

Pro usnadnění přechodu žáků mezi jednotlivými stupni škol může být prospěšná spolupráce mezi školami těchto stupňů. Ať už se jedná o spolupráci mezi základní a střední školou či střední školou a vysokou školou, v některých případech i mezi střední školou a mateřskou školou (motivace k polytechnickému vzdělávání). Tuto spolupráci lze shrnout do dvou základních oblastí – motivace žáků k určitému směru vzdělávání, v Plzeňském kraji je prioritní zejména technické vzdělávání, a dále kariérové poradenství ve vztahu k volbě budoucího studijního oboru či budoucího povolání.

Klíčová aktivita C.2.1 Podpora aktivit ve školách pro žáky a učitele ostatních škol

U motivace směrem k technickému a polytechnickému vzdělávání budou podporovány aktivity, které dokážou v žácích probudit zájem o tyto obory (kroužky, projektové dny apod.). Tyto aktivity mohou u žáků pomoci s rozvojem jejich zájmu a podpořit manuální zručnost. Znalost prostředí a oborů školy také může být tím rozhodujícím při volbě budoucího studijního oboru. Proto bude kladena pozornost na propojení těchto motivačních aktivit s kariérovým poradenstvím. Doplňkovou aktivitou může být i využití prostor školy pro žáky jiné školy, která nedisponuje potřebným vybavením. Přínosné mohou být i vzájemné hospitace pedagogů z různých škol za účelem zavádění nových výukových metod.

Opatření C.3 Rozvoj spolupráce škol se zaměstnavateli

Spolupráce škol se zaměstnavateli je již v současnosti na dobré úrovni. V dalším období bude kladen důraz na její prohloubení a zkvalitnění s cílem zvýšit povědomí o již existujících nástrojích a příkladech dobré praxe. Pozornost bude směřována na využití výstupů synergických projektů: Kompetence 4.0, Modernizace odborného vzdělávání (MOV), Pospolu – Podpora spolupráce škol a firem; EQAVET (The European Quality Assurance in Vocational Education and Training).

Klíčová aktivita C.3.1 Podpora aktivit pro navázání spolupráce škol a firem

Ve spolupráci s Paktem zaměstnanosti budou v území pořádány pravidelné kulaté stoly se školami a zástupci zaměstnavatelů. Tato setkání budou cílit na efektivní propojování nabídky firem a personální

potřeby škol v rámci oborů i dílčích témat. Bude kladen důraz na prohloubení a zintenzivnění spolupráce mezi školami a zaměstnavateli. V návaznosti na klíčovou aktivitu C.1.2 budou zaměstnavatelé motivováni k zapojení do procesu inovace ŠVP na jednotlivých školách.

Pro žáky středních škol budou také realizovány společné aktivity se zaměstnavateli s cílem lépe představit žákům konkrétní obory v širších souvislostech a v reálném pracovním prostředí. Bude se jednat např. o besedy, exkurze, stínování apod. To vše ve vazbě na budoucí kariérní volbu a eliminaci předčasných odchodů ze vzdělávání.

Klíčová aktivita C.3.2 Prezentace vzdělávací nabídky společně se zaměstnavateli

Prezentační akce středních škol zaměřené na vzdělávací nabídku v kraji budou propojovány s prezentací jednotlivých firem. Uchazeči o studium na středních školách tím získají konkrétní představu svého budoucího pracovního uplatnění. Jednotlivé veletrhy vzdělávání na území kraje budou postupně inovovány a více propojovány s kariérovým poradenstvím.

Klíčová aktivita C.3.3 Získání/motivace učitelů odborných předmětů ze soukromé sféry

Učitelé odborných předmětů, praktického vyučování a odborného výcviku připravují žáky na středních školách pro vstup na trh práce a budoucí povolání. Vzhledem k věkové struktuře těchto učitelů dochází k postupným odchodům do starobního důchodu a školy mají problém sehnat za tyto pozice náhradu. Řešení nabízí spolupráce škol se soukromou sférou. Učitelé odborných předmětů, kteří jsou současně zaměstnanci firem, pomáhají udržovat tempo ve vzdělávání v dynamicky se rozvíjející společnosti a pomáhají rozvíjet kontakty mezi školou a průmyslovým sektorem. Zaměstnavatelé budou motivováni pro zapojování svých odborníků do výuky ve spolupráci s Paktem zaměstnanosti Plzeňského kraje.

Opatření C.4 Přizpůsobení nabídky vyšších odborných škol potřebám v území

Vyšší odborné školy mají důležitou a nezastupitelnou roli v oblasti vzdělávání na území Plzeňského kraje, neboť nabízejí absolventům středního vzdělání s maturitní zkouškou možnost dalšího zvyšování své kvalifikace. Vyšší odborné školy jsou zaměřeny na profesní orientaci a mají vyšší podíl praktické výuky, než u bakalářských stupňů vzdělání. Absolventi vyšších odborných škol jsou žádanými odborníky zejména v oblasti zdravotnictví a sociálních služeb. Plzeňský kraj zachová v následujícím období stávající počet vyšších odborných škol a v reakci na potřeby trhu práce bude navyšovat kapacity žádaných oborů vzdělání, zejména v odvětví zdravotnictví a sociální péče či v technických oborech.

Klíčová aktivita C.4.1 Zajištění dostatečného počtu absolventů ve zdravotnictví

Vzhledem k tomu, že profese ve zdravotnictví patří mezi regulovaná povolání, je pro většinu pracovních pozic nutné minimální vyšší odborné vzdělání. V Plzeňském kraji se mezi nejvýznamnější zaměstnavatele co do počtu zaměstnanců řadí Fakultní nemocnice Plzeň, která zaměstnává přes 5 tisíc osob. Je tedy nezbytné zajistit dostatek kvalifikovaných absolventů, kteří budou vyhovovat požadavkům a potřebám trhu práce. Plzeňský kraj proto bude dle potřeb navyšovat stávající kapacity vyšších odborných škol ve skupině zdravotnictví, pozornost bude věnována zejména kombinované formě studia, která umožňuje zvyšování kvalifikace současným zaměstnancům nemocnic.

Klíčová aktivita C.4.2 Mapování potřeb v území

V souvislosti s navyšováním absolventů středních škol, které lze očekávat v následujícím období, budou mapovány potřeby v území za účelem zajištění dostatečné nabídky terciálního stupně vzdělávání. Vzhledem k tomu, že nabídka studia na Západočeské univerzitě nemusí být pro uchazeče o vysokoškolské vzdělání dostatečná, bude Plzeňský kraj dle potřeb trhu práce navyšovat stávající oborovou nabídku na vyšších odborných školách v oborech regulovaných povolání (Zdravotnictví

a Pedagogika, učitelství a sociální péče) nebo skupiny oborů technického vzdělávání, např. Informační technologie, Elektrotechnika, Kybernetická bezpečnost, Umělá inteligence.

Přehled opatření

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria	Termín zahájení	Termín ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
C.1 Zkvalitnění vzdělávání na školách	C.1.1 Podpora zavádění nových metod do výuky	Na 80 % SŠ jsou využívány nové metody ve výuce rozvíjející klíčové kompetence žáků	2024	2028	Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK	PK, SŠ, KCV, NPI ČR
	C.1.2 Úpravy ŠVP směrem k aktuálnímu společenskému vývoji	V rámci spolupráce s Paktem zaměstnanosti PK dojde k úpravě ŠVP na 20 % SŠ (na základě diskuse v území, potřeb zaměstnavatelů a úprav RVP)	2024	2028	Rozpočty škol, Rozpočet PK	PK, NPI ČR, KCV, Pakt zaměstnanosti, SŠ
	C.1.3 Zavádění kompetenčních portfolií žáků	Min. 30% SŠ pracuje s portfolií žáků nebo učitelů	2024	2028	Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK	PK, KCV, NPI ČR, SŠ
	C.1.4 Podpora pozic koordinátorů inovací ve vzdělávání	Na minimálně pěti SŠ proběhne pilotní ověření nové pozice koordinátora inovací ve vzdělávání	2024	2028	Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK	PK, SŠ
	C.1.5 Kontinuální obnova a modernizace vybavení škol	Na všech SŠ dojde k postupné modernizaci vybavení a účelnému zavádění nových technologií do výuky	2024	2028	Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK, IROP, NPO	PK, SŠ
	C.1.6 Rozvoj a podpora kariérového poradenství na SŠ	Metodická podpora škol a realizace min. 2 vzdělávacích akcí ročně pro kariérové poradce	2024	2028	Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK	PK, KCV, SŠ
	C.1.7 Zavádění nástrojů eliminující předčasné odchody ze vzdělávání	Metodická podpora škol v oblasti předčasných odchodů ze vzdělávání	2024	2028	Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK	PK, SŠ, KCV, NPI ČR
	C.1.8 Podpora mezinárodní spolupráce a rozvoj jazykové gramotnosti	Vyhlášení dotačního programu „Podpora mezinárodní spolupráce dětí a mládeže“ 20 % SŠ nabízí výuku některých předmětů v cizím jazyce	2024	2028	Rozpočet PK Erasmus+	SŠ, DZS, Tandem

C.2 Spolupráce mezi školami všech stupňů	C.2.1 Podpora aktivit ve školách pro žáky a učitele ostatních škol	Alespoň 30 % SŠ realizuje volnočasové aktivity pro žáky ZŠ	2024	2028	Rozpočty škol, Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	PK, ZŠ, SŠ
C.3 Rozvoj spolupráce škol se zaměstnavateli	C.3.1 Podpora aktivit pro navázání spolupráce škol a firem	V rámci Paktu zaměstnanosti PK bude uspořádáno min. 6 kulatých stolů zaměřených na rozvoj spolupráce škol se zaměstnavateli	2024	2028	Rozpočet PK	PK, Pakt zaměstnanosti, SŠ
	C.3.2 Prezentace vzdělávací nabídky společně se zaměstnavateli	Do prezentačních akcí škol budou zapojováni zaměstnavatelé pro společné prezentace oborových zaměření a pro představení uplatnitelnosti na trhu práce	2024	2028	Rozpočty škol, Rozpočet PK, zaměstnavatelé	PK, SŠ, zaměstnavatelé
	C.3.3 Získání/motivace učitelů odborných předmětů ze soukromé sféry	V rámci Paktu zaměstnanosti PK budou zaměstnavatelé soustavně vyzýváni k zapojení do odborné výuky na školách	2024	2028	Rozpočet PK	PK, Pakt zaměstnanosti, SŠ
C.4 Přizpůsobení nabídky vyšších odborných škol potřebám v území	C.4.1 Zajištění dostatečného počtu absolventů ve zdravotnictví	Plzeňský kraj bude pravidelně vyhodnocovat zájem uchazečů o zdravotnické obory vyšších odborných škol a ve spolupráci s řediteli škol přizpůsobovat kapacity potřebám trhu práce	2024	2028	Rozpočty škol, Rozpočet PK	PK, VOŠ
	C.4.2 Mapování potřeb v území	Plzeňský kraj bude na základě mapování potřeb v území usilovat ve spolupráci s VOŠ o zajištění dostatečné nabídky vzdělávání pro obory Zdravotnictví, Pedagogika, učitelství a sociální péče a obory technického vzdělávání	2024	2028	Rozpočet PK	PK, VOŠ

D. Rozvoj pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání

Učitelé a pedagogičtí leadeři jsou klíčovými aktéry zavádění nových a inovativních metod ve vzdělávání směřujících k dosažení vyšší úrovně klíčových kompetencí a gramotností dětí, žáků a studentů. Profesionální učitelé jsou zásadním předpokladem kvalitního vzdělávání, mohou lépe uplatňovat moderní formy výuky a reagovat na společenské změny. Rozvoj pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání umožní maximální rozvoj potenciálu každého dítěte, žáka, studenta a přispěje k dosahování lepších vzdělávacích výsledků každého jedince.

Popis cíle

Cílem je systematický rozvoj pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání, aby mohly školy zaměřit vzdělávání na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní a osobní život.

Zdůvodnění potřeby

Pro rozvoj vzdělávání je nutné, aby školy byly vedeny jako učící se organizace, které jsou schopny naplňovat potřeby svých žáků a komunit. A to zejména proto, aby všichni žáci měli stejný přístup ke kvalitní výuce, aby byla snižována nerovnost v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožněn maximální rozvoj potenciálu žáků a studentů. Je potřeba, aby pedagogické týmy škol dokázaly zaměřit vzdělávání svých žáků více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život.

Takové školy potřebují schopné ředitele, kvalitní pedagogické vedení a dobře připravené a motivované učitele, kteří jsou v profesi spokojeni a dovedou vytvářet kvalitní a spravedlivé učební prostředí pro své žáky. Nezbytný je i dostatečný počet dalších pedagogických i nepedagogických pracovníků zajišťujících optimální a efektivní fungování školy. Výuková činnost učitele a pedagogické vedení ředitele musí být podporovány jako klíčové priority. Bez kvalitních učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání a bez jejich dobré spolupráce je efektivní a spravedlivé vzdělávání nemyslitelné.

Učitelům a ředitelům musí být po celou dobu jejich kariéry včetně přípravy na výkon profese poskytována maximální podpora, aby mohli splňovat nároky kladené na učitelskou profesi v souvislosti s proměnou společnosti, globálními trendy i reformou v oblasti samotného vzdělávání, jakou bude představovat například implementace nových rámcových vzdělávacích programů.

Analýza – popis současného stavu dané oblasti

Pedagogičtí pracovníci škol se průběžně vzdělávají, mezi jednotlivými školami v kraji však panují velké rozdíly. Taktéž rozvoj pedagogického leadershipu či manažerských dovedností je na jednotlivých školách rozdílný.

V listopadu 2022 uskutečnilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy dotazníkové šetření v mateřských, základních i středních školách v rámci celé ČR, které bylo zaměřeno mimo jiné na stav podpory pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání. Z tohoto šetření byly v Plzeňském kraji identifikovány následující výstupy:

- Vzdělávací plány, plány osobního rozvoje apod. pro pedagogické pracovníky nevytváří 26 % SŠ, 33 % ZŠ a 17 % MŠ. Pro všechny pracovníky je vytváří 57 % SŠ, 53 % ZŠ a 72 % MŠ, a jen pro některé pracovníky 17 % SŠ, 14 % ZŠ a 12 % MŠ.

- Aktualizace těchto plánů probíhá každoročně na 63 % SŠ, 61 % ZŠ a 66 % MŠ, jednou za 2 -3 roky je aktualizuje 26 % SŠ, 30 % ZŠ a 29 % MŠ. V delším intervalu (4 -5 let) nebo vůbec se to děje na 12 % SŠ, 10 % ZŠ a 5 % MŠ.
- Rozvoj začínajících učitelů (např. formou mentoringu, uvádějících učitelů) podporuje systematicky 74 % SŠ, 59 % ZŠ a 56 % MŠ, aktivitou jen několika zaměstnanců je to na 26 % SŠ, 28 % ZŠ a 24 % MŠ. Formálně nebo vůbec se podporou začínajících učitelů zabývá 14 % ZŠ a 20 % MŠ.
- Většina zástupců škol by uvítala kvalitní kariérní systém – odpověď určitě ano a spíše ano volilo 74 % SŠ, 79 % ZŠ a 80 % MŠ. Proti se vyjádřilo (spíše ne, ne) 26 % SŠ, 21 % ZŠ a 19 % MŠ.
- Šetření také zjišťovalo překážky v souvislosti se vzděláváním pedagogických pracovníků. Podle odpovědí střední školy často naráží na omezené možnosti, jak zajistit suplování během nepřítomnosti pedagogického pracovníka z důvodu vzdělávání (62 %) a nedostatečnou časovou kapacitu pedagogických pracovníků pro účast na vzdělávání (47 %). 62 % škol zmínilo nedostatek finančních zdrojů pro zajištění účasti na kvalitních vzdělávacích akcích (např. v zahraničí).
- Podobně jako střední školy i základní školy volily jako největší překážku omezené možnosti, jak zajistit suplování během nepřítomnosti pedagogického pracovníka z důvodu vzdělávání (62 %), druhou bariérou je nedostatek finančních zdrojů pro zajištění účasti na kvalitních vzdělávacích akcích, např. v zahraničí (51 %) a nedostatečná časová kapacita pedagogických pracovníků pro účast na vzdělávání je překážkou pro 53 % ZŠ.
- Také mateřské školy volily jako největší překážku omezené možnosti, jak zajistit suplování během nepřítomnosti pedagogického pracovníka z důvodu vzdělávání (61 %), druhou bariérou je nedostatek finančních zdrojů pro zajištění účasti na kvalitních vzdělávacích akcích, např. v zahraničí (47 %) a nedostatečná časová kapacita pedagogických pracovníků pro účast na vzdělávání je překážkou pro 43 % MŠ.

Zdrojem pro mapování situace vzdělávání pedagogických pracovníků mohou být výroční zprávy jednotlivých škol a školských zařízení, dále informace vzdělávacích institucí v regionu, zejména NPI ČR a KCV. Krajem zřizované školy mají povinnost uvádět ve výročních zprávách údaje o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků a odborném rozvoji nepedagogických pracovníků. Dalším zdrojem mohou být přehledy jednotlivých projektů škol ve výzvě OP JAK Šablony pro SŠ a VOŠ I, popřípadě Šablony pro MŠ a ZŠ I. Konkrétně se jedná o šablonu Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání. Tuto šablonu v Plzeňském kraji realizuje 158 mateřských škol (56 % škol), 150 základních škol (53 % škol), 12 středisek volného času (57 % školských zařízení), 18 základních uměleckých škol (53 % škol), 33 středních škol (60 % škol) a 3 vyšší odborné školy (50 % škol).

Opatření a klíčové aktivity

D.1	Podpora ředitelů a širšího vedení škol v oblasti strategického řízení
D.2	Podpora implementace strategického řízení ve školách
D.3	Podpora stávajících učitelů
D.4	Spolupráce se vzdělávacími institucemi v oblasti přípravy učitelů

Opatření D.1 Podpora ředitelů a širšího vedení škol v oblasti strategického řízení

Podpora ředitelů a širšího vedení škol v oblasti strategického řízení je důležitým krokem, neboť v dynamicky se měnící společnosti je zapotřebí, aby se školy dokázaly nejen přizpůsobovat neustálým

změnám, ale zároveň aby dokázaly formulovat své vize do budoucna. Strategické řízení školy je jedním ze základních předpokladů zvyšování kvality vzdělávání.

Strategické řízení ve školách pomáhá ředitelům lépe reagovat na výzvy budoucnosti a umožňuje nalézat společné hodnoty a představy pedagogického sboru a širšího vedení školy. Společné plánování podporuje efektivní spolupráci ve škole a přispívá k pozitivnímu klimatu. Strategické řízení rovněž pozitivně ovlivňuje komunikaci a spolupráci se zákonnými zástupci a zvyšuje atraktivitu školy.

Klíčová aktivita D.1.1 Vzdělávání zástupců zřizovatelů škol v oblasti strategického řízení a osobnostního rozvoje

Pro efektivní podporu ředitelů a širšího vedení škol v oblasti strategického řízení je nezbytné proškolení zástupců zřizovatelů škol, neboť pouze zřizovatelé s vlastní vizí zvyšování kvality vzdělávání v území mohou efektivně ovlivňovat vzdělávací soustavu v kraji. Zástupcům zřizovatelů škol bude nabídnut speciální výcvik zaměřený na strategické řízení ve vzdělávání. Z důvodu efektivního fungování vzdělávání v kraji budou osloveni zástupci zřizovatelů, ČŠI, PPP, NPI ČR, KCV, ZČU, MAS, jako smysluplná se jeví účast pracovníků ze sociální oblasti či zástupce zaměstnavatelů či úřadu práce.

Klíčová aktivita D.1.2 Pravidelné konzultace zřizovatele s řediteli škol v oblasti osobnostního rozvoje

Na základě speciálního výcviku budou moci zřizovatelé škol vést efektivní konzultace s řediteli škol v oblasti osobnostního rozvoje pedagogů/managementu škol s cílem zvyšovat kvalitu vzdělávání na každé jednotlivé škole. Pravidelné konzultace s řediteli škol zintenzivní spolupráci mezi zřizovatelem a ředitelem školy a pomohou lépe prosazovat vzdělávací politiku ČR/PK a realizovat vize a akční plány školy. Zároveň tyto pravidelné konzultace přispějí k hodnocení pokroku školy a mohou být podkladem pro plánování a realizaci dalších aktivit.

Klíčová aktivita D.1.3 Workshopy/setkání zaměřené na rozvoj kompetencí vedoucích pracovníků škol

Osobnost ředitele, resp. řídicího pracovníka určuje to, co daný člověk umí (schopnosti, znalosti a dovednosti), jaký je (charakter osobnosti), jak se projevuje, čemu věří a kam směřuje. Vedoucí pracovník ve škole by měl mít odborný a všeobecný přehled, pedagogické a metodické vědomosti, osobnostní předpoklady a komunikativní a sociální dovednosti. Měl by umět efektivně organizovat svoji práci, operativně řešit aktuální problémy, rozhodovat se rychle a správně a dbát o dobré klima mezi svými zaměstnanci. Ředitel školy by měl zároveň mít strategické myšlení a manažerské schopnosti. V rámci naplňování aktivit zaměřujících se na rozvoj kompetencí vedoucích pracovníků škol budou pořádány workshopy a setkání zaměřené na rozvoj kompetencí vedoucích pracovníků, např. s využíváním prvků metody školy bez poražených, workshopy zaměřené na leadership či workshopy mentorských dovedností pro vedoucí pracovníky. Krajské centrum vzdělávání bude pokračovat v realizaci Studia pro ředitele škol. Jeho součástí je práce s kompetenčním standardem ředitele a práce s kompetenčním portfoliem.

Opatření D.2 Podpora implementace strategického řízení ve školách

V oblasti podpory implementace strategického řízení ve školách budou realizovány vzdělávací akce pro ředitele škol zaměřené na oblast strategického řízení a plánování rozvoje škol (např. kvalifikační studium pro ředitele realizované NPI ČR). Bude pracováno s již vytvořenými a osvědčenými metodikami a materiály (vytvořené v rámci projektů SRP, SYPO, P-KAP, P-AP), které budou přehledně dostupné na webu Vedeme školu. Jedním z nástrojů pro podporu vedení škol i zřizovatelů bude vytvořený Průvodce strategickým a akčním plánováním, který vznikl v rámci projektu P-AP.

Klíčová aktivita D.2.1 Zpracování a pravidelná aktualizace koncepce rozvoje školy

Školy budou motivovány ke zpracování a pravidelné aktualizaci koncepce rozvoje školy tak, aby byl tento strategický materiál funkční a využitelný pro strategické řízení a plánování dalšího rozvoje školy.

Koncepce rozvoje školy by měla být v souladu s nadřazenými strategickými dokumenty a uplatnitelná v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků i při přípravě projektů financování z různých dotačních zdrojů.

Klíčová aktivita D.2.2 Vzdělávání zaměstnanců školy v souladu s koncepcí rozvoje školy

Pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci školy budou vzděláváni v souladu s aktuální koncepcí rozvoje školy. Bude kladen důraz na vzdělávání větších kolektivů či přímo celých sboroven tak, aby byl ve škole uplatňován princip učících se organizací. Je vhodné využívat vzdělávání na míru vytvořeného vzdělávacími institucemi s cílem naplňování konkrétních potřeb škol.

Opatření D.3 Podpora stávajících učitelů a pracovníků ve školství

Kvalitní vzdělávání se odehrává především v kontaktu žáků s pedagogy. Jádrem kvalitní školy jsou kvalifikovaní pedagogové, kteří přistupují k žákům s respektem, jsou vstřícní, profesionálně vystupující, podporují rozvoj odpovědnosti u žáků, uvědomují si vlastní odpovědnost, jsou otevření výměně zkušeností, konstruktivně spolupracují s kolegy a soustavně rozvíjejí vlastní vzdělání, rozhled a schopnosti.

Jako nejefektivnější způsob rozvoje kompetencí pedagogických pracovníků se jeví zaměření vzdělávání přímo na míru potřebám školy, neboť reaguje na aktuální situaci ve škole či v území. Školy budou motivovány, aby tuto nabízenou službu ze strany vzdělávacích institucí využívaly v souladu s nastavenou koncepcí rozvoje školy. Vzdělávací instituce budou při vytváření vzdělávání efektivně využívat nástroje pro mapování potřeb či evaluaci standardů kvality, a také se zaměří na spolupráci a propojování služeb s dalšími institucemi.

Klíčová aktivita D.3.1 Rozvoj kompetencí pedagogů a pracovníků ve školství

Aktivity směřující k podpoře učitelů a pracovníků ve školství budou cílit zejména na rozvoj kompetencí pedagogů v rámci dalšího vzdělávání. Bude podporováno sdílení zkušeností mezi školami na různých platformách či formou vzájemných hospitací. Podporovány budou mobility pedagogů do zahraničí, tandemová výuka, supervize a stáže pedagogů u zaměstnavatelů. Vzdělávací nabídka bude zaměřena na kompetenční učení, kariérové poradenství, digitální kompetence učitelů a rovné příležitosti.

Klíčová aktivita D.3.2 Vzdělávání a metodická podpora pedagogů v oblasti společného vzdělávání

V nadcházejícím období je třeba personálně posílit školy o pozice školního speciálního pedagoga, psychologa, sociálního pedagoga a z toho důvodu prohloubit spolupráci se ZČU v Plzni, aby byly akreditovány studijní obory, které jsou nezbytné pro jejich fungování – speciální pedagogika, psychologie, sociální pedagogika. Bude pokračovat spolupráce se ZČU v oblasti celoživotního vzdělávání pro oblast speciální pedagogiky a psychologie. Pro výchovné poradce a další pracovníky základních a středních škol bude pokračovat pravidelné setkávání na aktuální témata věnující se vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Dle potřeby budou zváni odborníci i z jiných oborů. Důležité je také průběžné vzdělávání pedagogů škol včetně vzdělávání v práci s heterogenním kolektivem.

Klíčová aktivita D.3.3 Zlepšení materiálně-technického zázemí na školách

Cílem aktivity je, aby na školách byly vytvořené kvalitní podmínky pro výkon povolání učitele v 21. století. Lze sem zařadit především rekonstrukci kabinetů a dalších společných prostor ve školách, nákup počítačů či výukových pomůcek. Bude kladen důraz také na zabezpečování moderních vyučovacích pomůcek, které mají za cíl zjednodušit veškeré vzdělávací a výchovné procesy ve školách tak, aby jejich výuka probíhala pokud možno efektivněji a lépe.

Opatření D.4 Spolupráce se vzdělávacími institucemi v oblasti přípravy učitelů

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy představilo na konci roku 2023 nový Kompetenční rámec pro budoucí učitele. Tento dokument je prvním svého druhu v České republice a popisuje klíčové dovednosti a znalosti, které by měli začínající učitelé mít. Tím se Česká republika zařadila mezi země OECD, které používají podobné nástroje k posilování kvality vzdělávání.

Klíčová aktivita D.4.1 Spolupráce se ZČU při rozvoji fakultních škol

Pro kvalitní a efektivní vzdělávání pedagogických pracovníků je zásadní úzká a dobrá spolupráce mezi jednotlivými typy škol a Pedagogickou fakultou Západočeské univerzity. Ta od září roku 2021 pilotně ověřuje projekt Plzeňská fakultní škola, jehož cílem je prohloubit spolupráci mezi pedagogickou fakultou a vybranými školami v Plzeňském kraji. Projekt ověřuje nové nastavení průběžných praxí, které dovolují studentům zapojovat se do výuky po celou dobu magisterského studia a získané poznatky reflektovat v didaktických seminářích na fakultě. Do projektu je zapojeno 22 mateřských, základních i středních škol různých zřizovatelů a v následujícím období je cílem počet škol nadále rozšiřovat.

Klíčová aktivita D.4.2 Podpora provázejících, začínajících a uvádějících učitelů

Provázející učitel podporuje profesní rozvoj studentů během jejich praxe, a to zejména společnou přípravou a reflexí výuky, ale také hodnocením v závěru praxe. Uvádí studenta do role učitele a seznamuje ho s fungováním školy jako instituce. Pracuje tedy s dosud nequalifikovaným učitelem, což vyžaduje větší množství času a zaměření pozornosti na studenta, jehož úroveň kompetencí je nízká.

Pro začínajícího učitele může být zahájení jeho profesní kariéry mnohdy obtížné. Jeho dvouleté adaptační období představuje důležitý moment, který vytváří prostor ke zlepšení pedagogické kompetence získané v počátečním vzdělávání na pedagogických fakultách. Začínající učitel se v prvních dvou letech své kariéry učí reagovat na neočekávané situace je pro něj zcela zásadní pozice uvádějícího učitele, kterým je zkušený pedagog a mentor. Pro efektivní fungování tohoto vztahu je důležité, aby byl založený na vzájemném respektu, důvěře, otevřené komunikaci a dobrovolnosti.

V následujícím období bude ve spolupráci s pedagogickými fakultami pokračovat pokusné ověřování Systému podpory provázejících učitelů, ve kterém je cílem realizovat, ověřit a vyhodnotit navrhovaný systém podpory provázejících učitelů vedoucí k získání odborné kvalifikace učitele mateřské, základní nebo střední školy. Školy budou motivovány v nastavování fungujícího systému podpory začínajících učitelů a v usnadňování adaptačního období svých nových kolegů. Uvádějící učitelé budou vedeni k tomu, aby upevňovali a zdokonalovali kompetence začínajícím učitelům, dodávali jim sebevědomí, poskytovali oporu a sdíleli své zkušenosti.

Klíčová aktivita D.4.3 Rozšiřování kvalifikace pracovníků ve školství

Pro pracovníky ve školství, kteří nesplňují povinnou kvalifikaci, bude zajištěna dostatečná nabídka pro rozšiřování jejich pedagogické kvalifikace, zejména studium v oblasti pedagogických věd, studium pro výchovné poradce, studium speciální pedagogiky, studium pro asistenty pedagoga či rozšiřující studia učitelství vybraných předmětů. Důraz bude kladen na dostupnost nabídky studia pedagogiky pro učitele odborných předmětů, praktického vyučování a odborného výcviku, neboť tyto odborní pracovníci z praxe mají ve vzdělávání nenahraditelnou pozici.

Přehled opatření

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria	Termín zahájení	Termín ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
D.1 Podpora ředitelů a širšího vedení škol v oblasti strategického řízení	D.1.1 Vzdělávání zástupců zřizovatelů škol v oblasti strategického řízení a osobnostního rozvoje	Speciálním výcvikem v oblasti strategického řízení a osobnostního rozvoje projde alespoň 20 odborníků ve vzdělávání z různých institucí Plzeňského kraje	2024	2028	Vlastní financování zapojených institucí	NPI ČR, KCV, PK, MŠ, ZŠ, SŠ, ČŠI, ZČU, MAS
	D.1.2 Pravidelné konzultace zřizovatele s řediteli škol v oblasti osobnostního rozvoje	Ze strany PK bude nastaven a pilotně ověřen systém každoročních pravidelných konzultací zástupců vedení zřizovatele s řediteli zřizovaných škol a školských zařízení s cílem zvyšovat kvalitu vzdělávání na každé jednotlivé škole a lépe prosazovat a realizovat vize a záměry Plzeňského kraje	2026	2028	Nevytváří zvláštní nároky na financování	PK, zřizované organizace
	D.1.3 Workshopy/setkání zaměřené na rozvoj kompetencí vedoucích pracovníků škol	Realizace min. jedné akce ročně zaměřené na strategické řízení, manažerské dovednosti, pedagogický leadership apod.	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	MŠ, ZŠ, SŠ, KCV, NPI ČR, PK
D.2 Podpora implementace strategického řízení ve školách	D.2.1 Zpracování a pravidelná aktualizace koncepce rozvoje školy	Školy mají zpracovanou funkční koncepci pro strategické řízení a plánování dalšího rozvoje školy	2024	2028	Rozpočty škol	MŠ, ZŠ, SŠ
	D.2.2 Vzdělávání zaměstnanců školy v souladu s koncepcí rozvoje školy	Na 80 % SŠ a 20 % ZŠ dochází k systematickému vzdělávání zaměstnanců s důrazem na vzdělávání kolektivů / sboroven; školy budou uplatňovat princip učících se organizací s cílem naplňování konkrétních potřeb škol	2024	2028	Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK	MŠ, ZŠ, SŠ, NPI ČR, KCV
D.3 Podpora stávajících učitelů a pracovníků ve školství	D.3.1 Rozvoj kompetencí pedagogů a pracovníků ve školství	80 % SŠ a 80 % ZŠ bude rozvíjet kompetence pedagogů; vzdělávací nabídka bude zaměřena na kompetenční učení, kariérové poradenství, digitální kompetence učitelů a rovné příležitosti	2024	2028	Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK	MŠ, ZŠ, SŠ, KCV, NPI ČR
	D.3.2 Vzdělávání a metodická podpora pedagogů v oblasti společného vzdělávání	Min. 2 setkání ročně (zejména ve vazbě na platformu rovných příležitostí)	2024	2028	Fondy EU – OP JAK	PPP, MŠ, ZŠ, SŠ

	D.3.3 Zlepšení materiálně-technického zázemí na školách	80 % SŠ a 50 % ZŠ se zaměří na zlepšení materiálně-technického zázemí pro pedagogy; všechny školy budou mít alespoň některé moderní vyučovací pomůcky	2024	2028	Rozpočty zřizovatelů, Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK, IROP	MŠ, ZŠ, SŠ
D.4 Spolupráce se vzdělávacími institucemi v oblasti přípravy učitelů	D.4.1 Spolupráce se ZČU při rozvoji fakultních škol	Alespoň o 10 škol se rozšíří počet Plzeňských fakultních škol ze současného počtu 22 škol	2024	2028	Rozpočet ZČU	ZČU, MŠ, ZŠ, SŠ
	D.4.2 Podpora provázejících, začínajících a uvádějících učitelů	Budou nabízeny vzdělávací semináře pro uvádějící učitele, ve spolupráci s Plzeňskou fakultní školou bude pilotně ověřen systém podpory provázejících učitelů. Každý začínající učitel bude mít kvalitního uvádějícího učitele	2024	2028	Rozpočet ZČU, rozpočet PK	ZČU, NPI ČR, KCV, ZŠ, MŠ, SŠ
	D.4.3 Rozšiřování kvalifikace pracovníků ve školství	Ve spolupráci se ZČU a dalšími vzdělávacími institucemi bude zajištěna dostatečná nabídka pro rozšiřování kvalifikace pracovníků ve školství	2024	2028	Rozpočty vzdělávacích institucí	ZČU, NPI ČR, KCV

E. Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílu

E.a Rovné příležitosti ve vzdělávání

V rámci vzdělávací politiky je téma dlouhodobě aktuální a to i přesto, že byla v průběhu let odstraněna řada formálních i neformálních bariér. Bez ohledu na stupeň a druh znevýhodnění je třeba se zaměřit na individuální potřeby, dítěte, žáka či studenta. Jde o to, aby všichni lidé (děti, žáci i studenti) měli stejné možnosti využívat vzdělávací příležitosti a dosáhnout svého potenciálu bez ohledu na své socioekonomické, kulturní, etnické, jazykové, fyzické nebo duševní pozadí, rodinný původ, pohlaví, sexuální orientaci, náboženské přesvědčení nebo jiné aspekty, které by mohly být diskriminující. I nadále je nutné podporovat integraci dětí se zdravotním postižením do běžných základních či mateřských škol s důrazem na účelnou a smysluplnou integraci, protože pro každé dítě či žáka nemusí být integrace přínosem. Z tohoto důvodu je třeba zachovat i možnost vzdělávání na školách samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Popis cíle

Základním cílem Plzeňského kraje při vytváření rovných příležitostí ve vzdělávání je, aby byl vzdělávací systém schopný vytvářet podmínky a uplatňovat účinné postupy pro efektivní prevenci a kompenzaci zdravotních, sociálních, kulturních a jiných osobnostních znevýhodnění tak, aby nerovnosti v dosahovaných výsledcích byly co nejméně předurčovány faktory, které nemůže jedinec ovlivnit. To znamená, že Plzeňský kraj se i v dalších letech zaměří na zkvalitnění vzdělávání pro cílové skupiny dětí a žáků se zdravotním postižením či znevýhodněním, dále s problémovým socioekonomickým a kulturním zázemím tak, aby jejich vzdělanostní potenciál mohl být maximálně naplňován.

Zdůvodnění potřeby

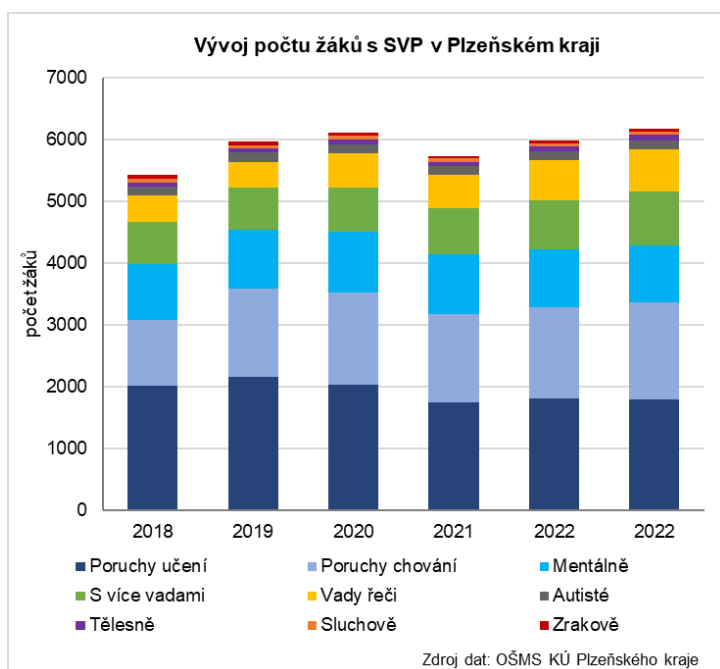
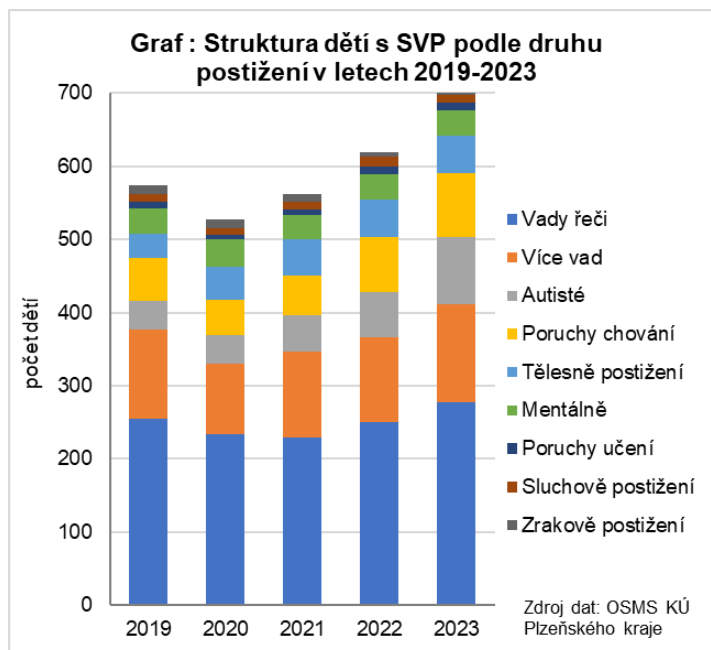
V návaznosti na změny přístupu k dětem, žákům a studentům se speciálními vzdělávacími potřebami je nezbytné postupovat na základě systému podpůrných opatření při vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním, sociálním, kulturním a jiným osobnostním znevýhodněním vždy tak, aby vzdělávání těchto dětí a žáků bylo co nejefektivnější vzhledem k jejich další vzdělávací dráze a k co nejlepšímu uplatnění na trhu práce.

Analýza – popis současného stavu dané oblasti

Závislost výsledků vzdělávání na socioekonomickém statusu žáků (dále „SES“) je stále významným problémem českého školství. Tito žáci jsou ohroženi horšími výsledky ve vzdělávání, předčasnými odchody ze vzdělávání, a tím i celoživotním sociálním vyloučením. Krize způsobená pandemií covid-19 ohrožení neúspěchem ještě prohloubila. Na školy vzdělávající vyšší podíly žáků s nízkým SES jsou kladeny vyšší nároky z důvodu potřeby vyrovnávat znevýhodnění dětí. Tyto školy tedy potřebují spolehlivou a dlouhodobě udržitelnou finanční i metodickou podporu tak, aby efektivně dokázaly žákům kompenzovat podprůměrně podnětné domácí prostředí. Je vhodné, aby školy a školská zařízení dětem z nepodnětného prostředí poskytovaly jednak intenzivnější podporu samotného vzdělávání, jednak podporu nad rámec výuky (v případě potřeby poskytovat obědy a případně snídaně zdarma, nabízet zájmové vzdělávání, volnočasové aktivity, akademické kluby atp.).

Předškolní příprava dětí z rodin s nízkým SES a spolupráce s rodinou je zásadní pro úspěšné zvládnutí dalších stupňů vzdělávání a prevenci předčasných odchodů. „Dva roky v předškolním vzdělávání zvyšují v průměru u respondentů (z lokalit ohrožených sociálním vyloučením) odhadovanou pravděpodobnost zařazení do běžné ZŠ zhruba o 10 procentních bodů (z 84 na 94 %). Pouhý jeden rok předškolního vzdělávání nemá statistickou významnost – což je v souladu se zahraničními analýzami.“ Zásadní je nejen délka účasti na předškolním vzdělávání, ale samozřejmě i samotná kvalita vzdělávání.

Mateřské školy se nebrání začleňování dětí se SVP. Na malotřídních mateřských školách je to někdy jediný způsob, jak dítě v předškolním věku vzdělávat. V mateřských školách převažují děti s vadami řeči a jejich počet stále stoupá, přibývá i počet dětí s poruchami chování. Jak znázorňuje vpravo uvedený graf, počet žáků se speciálně vzdělávacími potřebami v mateřských školách překročil hranici 700 dětí, nárůst je viditelný zejména u dětí s autismem (93 dětí).

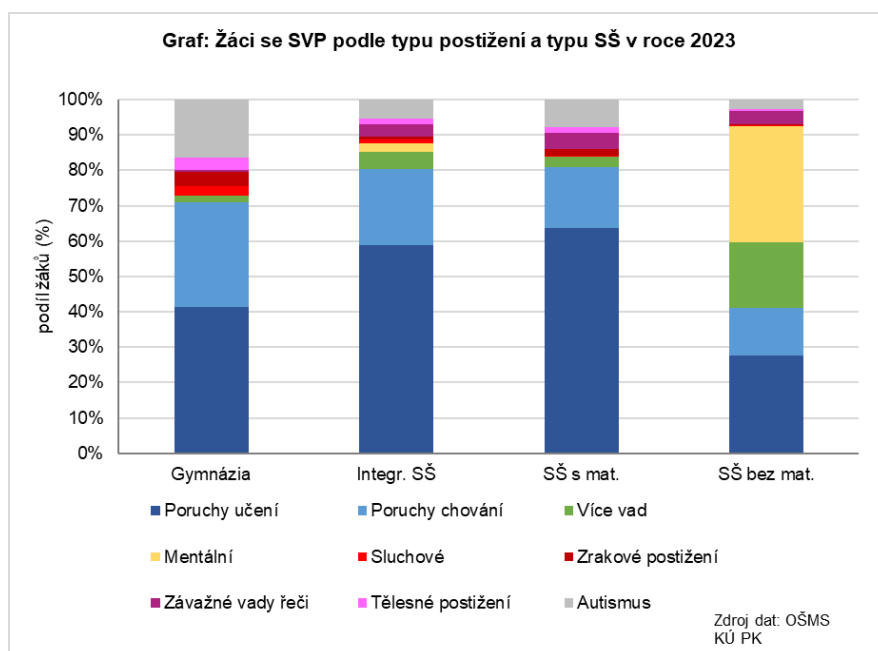
Na základních školách převažují žáci s poruchami učení a poruchami chování a počet žáků se speciálně vzdělávacími potřebami trvale od roku 2018 roste. Graf vlevo znázorňuje, že počet žáků se speciálně vzdělávacími potřebami překročil hranici 6 tis. žáků. Důvodem je stále se zlepšující metodika a diagnostika těchto žáků ze strany školských poradenských zařízení. Stejně tak je na vysoké úrovni lékařská diagnostika.

Počty žáků se speciálně vzdělávacími potřebami se zvyšují také ve středním školství. Vyšší podíl žáků zaznamenáváme v oborech s výučním listem (H, E). Nárůst počtu žáků se speciálně vzdělávacími potřebami je však viditelný ve všech sledovaných typech středních škol.

	Podíl žáků se SVP								
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Gymnázia	0,7	1,5	1,9	2,3	2,6	2,4	2,6	2,9	
Integr. SŠ	1,4	2,7	3,3	4,0	4,1	3,8	4,2	4,8	
SŠ s mat.	1,7	2,5	3,1	3,6	3,1	3,0	3,4	4,4	
SŠ bez mat.	5,4	10,9	10,8	11,8	10,4	10,1	10,9	13,2	
Celkem	1,8	3,4	3,8	4,6	4,4	4,2	4,6	5,5	

Zdroj dat: MŠMT

Zajímavý je grafický pohled na složení žáků středních škol se speciálně vzdělávacími potřebami z hlediska volby střední školy. Z grafu je zřejmé, že žáci s poruchami autistického spektra studují ve vyšší míře na gymnáziích (29 žáků) nebo středních školách s maturitní zkouškou (17 žáků), naopak žáci s mentálním postižením jsou výhradně na oborech bez maturitní zkoušky (151 žáků). Nejpočetnější skupinou na středních školách jsou žáci s poruchami učení (572 žáků) a s poruchami chování (237 žáků).

Počet dětí se SVP v mateřských školách (zřizované obcemi)

Školní rok	Děti se SVP celkem	z toho		
		se zdravotním postižením	s jiným zdravotním znevýhodněním	odlišné kulturní a životní podmínky
2019/2020	602	423	55	81
2020/2021	536	397	36	95
2021/2022	575	434	35	120
2022/2023	661	477	61	172
2023/2024	768	556	72	171

Zdroj dat: MŠMT

Počet dětí se SVP v mateřských školách (zřizované krajem)

Školní rok	Děti se SVP celkem	z toho		
		se zdravotním postižením	s jiným zdravotním znevýhodněním	odlišné kulturní a životní podmínky
2019/2020	172	145	27	9
2020/2021	122	122	0	7
2021/2022	117	117	0	7
2022/2023	129	129	0	0
2023/2024	131	131	3	3

Zdroj dat: MŠMT

Z výše uvedených tabulek je patrný nárůst počtu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v mateřských školách. Nejvíce žáků je zdravotně postižených. Na základě diagnostiky ŠPZ je věnována velká pozornost žákům z odlišného kulturního prostředí. Ve výše uvedené tabulce sledující počty dětí v obecních mateřských školách je vidět lepší diagnostika ze strany školských poradenských zařízení. V krajských mateřských školách tento nárůst viditelný není vzhledem k tomu, že krajské mateřské školy jsou určeny pro děti se znevýhodněním dle § 16 odst. 9 školského zákona.

Počet dětí se SVP v základních školách (zřizované obcemi)

Školní rok	Žáci se SVP celkem	z toho				
		se zdravotním postižením	s jiným zdravotním znevýhodněním	odlišné kulturní a životní podmínky	s prodlouženou délkou vzdělávání	s upravenými výstupy
2019/2020	5 440	4 600	841	632	11	404
2020/2021	5 581	4 690	939	709	14	401
2021/2022	5 183	4 358	922	705	18	409
2022/2023	5 728	4 504	1 033	771	22	418
2023/2024	6 061	4 672	1 206	780	6	409

Zdroj dat: MŠMT

Počet dětí se SVP v základních školách (zřizované krajem)

Školní rok	Žáci se SVP celkem	z toho				
		se zdravotním postižením	s jiným zdravotním znevýhodněním	odlišné kulturní a životní podmínky	s prodlouženou délkou vzdělávání	s upravenými výstupy
2019/2020	1 226	1 218	122	169	142	302
2020/2021	1 229	1 223	131	182	149	382
2021/2022	1 208	1 204	130	206	151	361
2022/2023	1 223	1 220	136	234	147	412
2023/2024	1 237	1 235	148	234	144	441

Zdroj dat: MŠMT

Celkově se počet žáků se SVP na základních školách zvyšuje. Na základních školách zřizovaných obcí je 6 061 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, z toho 4 672 se zdravotním postižením. Zvyšuje se počet žáků s jiným zdravotním znevýhodněním (tzn. dětí nemocných), kdy jejich nemoc má dopad do vzdělávání. Na základě diagnostiky ŠPZ je věnována velká pozornost žákům z odlišného kulturního prostředí. Na základních školách zřizovaných krajem, tj. školách zřízených dle § 16, odst. 9 školského zákona je počet žáků poměrně stabilní.

Opatření a klíčové aktivity

E.1	Účelná a smysluplná integrace žáků se SVP
E.2	Podpora speciálního školství na území kraje
E.3	Podpora zajištění bezbariérového přístupu v budovách škol a školských zařízení

Opatření E.1 Účelná a smysluplná integrace žáků se SVP

V Plzeňském kraji bude i nadále podporována integrace dětí se zdravotním postižením do běžných základních či mateřských škol s důrazem na účelnou a smysluplnou integraci, protože pro každé dítě či žáka nemusí být integrace přínosem. Z tohoto důvodu je třeba zachovat i možnost vzdělávání na školách samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Klíčová aktivita E.1.1 Podpora škol vzdělávající žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí

Ve spolupráci pedagogů škol, ŠPP a ŠPZ se bude pokračovat v identifikaci žáků se sociálním znevýhodněním a budou se jim nastavovat vhodná podpurná opatření. K jejich identifikaci budou využívány moderní metodické materiály a diagnostické nástroje tak, aby jim byla poskytnuta podpora nezbytná pro dosažení maximálních možných úspěchů ve vzdělávání, ale i pro jejich budoucí uplatnění

na trhu práce a v budoucím životě. Bude se pokračovat ve spolupráci s dalšími institucemi zabývajícími se touto problematikou. Budou iniciována odborná setkání zaměřená na podporu vzdělávání žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Klíčová aktivita E.1.2 Spolupráce speciálních škol s běžnými školami

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami je základním předpokladem jejich budoucího úspěšného uplatnění ve společnosti včetně odpovídajícího uplatnění na trhu práce. Dosažení co nejvyššího stupně vzdělání je pro ně proto zvláště významnou prevencí před vyloučením ze společnosti. Z těchto důvodů i do budoucna počítáme s úzkou spoluprací škol zřízených dle § 16, odst. 9 školského zákona s „běžnými“ školami formou dnů otevřených dveří, metodické podpory ze strany speciálních škol.

Opatření E.2 Podpora speciálního školství na území kraje

Plzeňský kraj bude i nadále podporovat vhodná opatření na podporu speciálního vzdělávání. V návaznosti na změny přístupu k dětem, žákům a studentům se speciálními vzdělávacími potřebami se snažil postupovat Plzeňský kraj na základě systému podpůrných opatření při vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním, sociálním, kulturním a jiným osobnostním znevýhodněním vždy tak, aby vzdělávání těchto dětí a žáků bylo co nejefektivnější vzhledem k jejich další vzdělávací dráze a k co nejlepšímu uplatnění na trhu práce. Plzeňský kraj bude i nadále směřovat ke vzdělávacímu systému, který stimuluje maximální rozvoj a plné využití potenciálu všech žáků včetně rozvoje jejich tvořivosti, a to již od předškolního věku, přičemž tato podpora bude dlouhodobá a systematická.

Aktivita E.2.1 Zlepšení materiálně technických podmínek speciálních škol

Na základě finančních možností zřizovatelů budou realizovány požadavky škol a školských zařízení na zkvalitnění technického vybavení. Stejně tak budou školy motivovány k zapojení do výzev IROP či dalších programů.

Aktivita E.2.2 Podpora vlastní emancipace absolventů speciálních škol

Při výchově a vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami probíhá velmi úzká spolupráce se speciálními pedagogy, logopedy, psychology, arteterapeuty, foniatry, tyflopedy, lékaři a dalšími odborníky z různých rezortů. Cílem je na tuto meziresortní spolupráci s dalšími aktéry péče o děti a žáky se znevýhodněním navázat. Pokračovat v aktivitách zaměřených na spolupráci s odborníky ze sociální oblasti, NNO, zaměstnavateli apod.

Opatření E.3 Podpora zajištění bezbariérového přístupu v budovách škol a školských zařízení

Ve školách a školských zařízeních budou průběžně vytvářeny podmínky pro bezbariérový vstup a pohyb v prostorách školy či školského zařízení.

Klíčová aktivita E.3.1 Bezbariérové úpravy budov škol a školských zařízení

Při rekonstrukcích budov škol a školských zařízení bude zabezpečen bezbariérový vstup a další podmínky pro pohyb v prostorách školy či školského zařízení (je-li to možné).

Přehled opatření

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria	Termín Zahájení	Termín ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
E.1 Účelná a smysluplná integrace žáků se SVP	E.1.1 Podpora škol vzdělávající žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí	Dostupná metodická podpora Min. 1 setkání ročně	2024	2028	Státní rozpočet, Fondy EU – NPO	PPP, NPI ČR
	E.1.2 Spolupráce speciálních škol s běžnými školami	Min. 60 % speciálních škol spolupracuje s běžnými školami	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	Speciální školy, ostatní školy
E.2 Podpora speciálního školství na území kraje	E.2.1 Zlepšení materiálně technických podmínek speciálních škol	Speciální školy se dle možností zapojí do výzev IROP či dalších programů	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU - IROP	Speciální školy
	E.2.2 Podpora vlastní emancipace absolventů speciálních škol	Speciální školy pravidelně realizují aktivity zaměřené na spolupráci s poskytovateli sociálních služeb, sociálními podniky, NNO, zaměstnavateli, církví apod.	2024	2028	Rozpočet PK, Rozpočty škol	Speciální školy, NNO, zaměstnavatelé, církevní instituce
E.3 Podpora zajištění bezbariérového přístupu v budovách škol a školských zařízení	E.3.1 Bezbariérové úpravy budov škol a školských zařízení	Při rekonstrukcích budov školy zabezpečí i bezbariérový přístup (je-li to možné)	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU - IROP	Školy a školská zařízení

E.b Dostupnost poradenství a lepší kvalita poradenských služeb

Popis cíle

Vzhledem k narůstajícímu počtu dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, je velmi důležitá a žádoucí činnost poradenských služeb na území kraje. Tyto služby je potřeba nadále rozvíjet a zajistit kvalitní personální obsazení s dostatečným finančním ohodnocením s dostupností na celém území kraje. Cílem je také pokračovat v nastolené kvalitě poradenství a dále ji rozvíjet.

Zdůvodnění potřebnosti

Poradenské služby v Plzeňském kraji se dlouhodobě potýkají s nedostatečným personálním pokrytím v odborných i administrativních profesích. Navýšením personálních kapacit lze lépe a efektivněji přispívat ke zmírnění nepříznivých dopadů současného klimatu ve společnosti, předcházet školnímu neúspěchu, rozvoji úzkostných stavů, rozvoji psychiatrických diagnóz a sociálně patologických jevů i případnému nárůstu kriminality v budoucnosti. V důsledku nárůstu výše popsaných jevů, jakož i vlivem nárůstu administrativy spojené s diagnostikou a statistickým zpracováním bylo nutno utlumit služby kompenzační (nápravy poruch učení) a služby terapeutické. Tyto služby jsou poskytovány v omezené míře. ZČU Plzeň, bohužel, nenabízí potřebné obory Psycholog a Speciální pedagog v rámci magisterského studia. Absolventi z ostatních univerzit většinou hledají uplatnění spíše v klinické praxi, soukromé praxi, v rámci školních poradenských pracovišť, která jsou většinou méně zatížená administrativou a finančně perspektivnější. Nicméně i přes výše popsané faktory se v minulých podařilo získat několik studentů, kteří v PPP vykonávali stáž a po absolvování studia do PPP nastoupili.

Analýza – popis současného stavu dané oblasti

PPP se snaží o naplňování strategických záměrů v maximální možné míře. Jisté limity jsou nadále zřejmé v oblasti nedostatečného personálního pokrytí, což se následně projevuje v oblasti čekacích lhůt na vyšetření. Svým klientům se však snaží vycházet maximálně vstříc a poskytovat jim náležitou péči i v období čekání na termín diagnostiky v rámci konzultační činnosti, metodické podpory a v rámci krizových intervencí.

Nově PPP řešily problematiku zvýšeného přílivu žáků cizinců, a to jak rodin prchajících před válkou na Ukrajině, tak i dalších cizinců. Dále pak PPP řešily zvýšenou poptávku po službách v oblasti krizové intervence, diagnostiky a podpory pro žáky s psychiatrickým onemocněním. Nárůst klientely v této oblasti je v porovnání s předchozími roky opravdu extrémní. Ruku v ruce s tímto tématem, rezonuje i následná problematika předčasných odchodů žáků ze středních škol a učebních oborů a problematika naplňování praktické výuky u psychiatrických pacientů. Dále pak problematika prevence sociálně patologických jevů napříč spektrem jednotlivých stupňů vzdělávání. Rozšířený je rovněž zájem o podporu ze strany dětí, kde v rodinách vlivem změny sociálního klimatu či ekonomických poměrů dochází k rozkolům mezi rodiči, rozvodům, domácímu násilí a děti si neví s touto situací rady. Pracovníky PPP Plzeň byla vytvořena tzv. Mapa pomoci s odkazy na užitečné rady a informace i kontakty na další instituce. Je zaměřena na problematiku, která rezonuje nejen na školách, ale i v rodinách. Mapa pomoci je určena pedagogům, rodičům i žákům a je hojně využívána.

S významnou podporou zřizovatele dochází k postupné modernizaci IT vybavení na všech pracovištích PPP Plzeň. Průběžně jsou pořízovány užitečné diagnostické nástroje, jejichž používáním dojde ke zkvalitnění poskytovaných služeb a prospěchu pro klienty.

PPP Plzeň se účastní aktivně platformy zaměřených na podporu nadání, rozvoj gramotností, podporu nadání a podporu žáků cizinců. Aktivně přispívá k prevenci předčasných odchodů žáků ze středních škol

a učilišť. Realizuje včasnou diagnostiku poruch učení a poruch chování. Poskytuje metodické vedení žákům, rodičům, pedagogům. Zaměřuje se na primární prevenci sociálně patologických jevů, ale také na prevenci školní neúspěšnosti napříč všemi vzdělávacími stupni. Realizuje screeningová vyšetření v MŠ, ZŠ i SŠ ve všech sledovaných oblastech. Rozvíjí sociální kompetence u dětí s ADHD a současně metodicky vede jejich rodiče i pedagogy. Poradenská zařízení soustavně spolupracují s rodiči a školami (VP) v oblasti karierního poradenství. Provádí nejen diagnostiku, ale i konzultace s rodiči, přednášky. Vychází také z odborných zpráv lékařů, spolupracuje s ÚP. Činnost je dána samotným zaměřením poradenského systému. Spolupracuje se specialisty z oblasti medicíny a klinické psychologie při řešení závažné případové práce. Účastní se odborných seminářů. Dlouhodobě hledá ve spolupráci se zřizovateli škol cesty ke vzniku etopedických tříd pro žáky s psychiatrickou diagnózou, u nichž dlouhodobě selhávají výchovná a vzdělávací opatření, nedostatečně funguje medikace stanovená lékařem, případně vážne spolupráce s rodinou. Zejména jde o případy, kdy vzdělávání těchto žáků v běžném kolektivu není možné i přes veškerá nastavená podpůrná opatření a dochází k agresivnímu a nepředvídatelnému chování, které ohrožuje dítě samotné, ostatní žáky a pedagogy.

Dochází k průběžnému setkávání poradenských pracovníků se zástupci škol a školských zařízení. Navázána byla též spolupráce se Studentským parlamentem PK, ORP, MAS.

Ve spolupráci s jednotlivými ŠPZ je zabezpečena dostupnost poradenství v Plzeňském kraji, Díky mobilitě a aktivnímu přístupu odborných zaměstnanců je poradenská pomoc aktuálně dostupná všem školám v PK.

Poradenští pracovníci se systematicky vzdělávají v rámci ČŽV, spolupracují se vzdělávacími institucemi. Nově začínající kolegové pracují v období prvních dvou let pod odbornou supervizí. Supervize je zajištěna též metodikům primární prevence. Ve školním roce 2022/2023 byla zajištěna supervize všech zaměstnancům PPP, která je realizována v rámci projektu Vzdělávání 4.0. Dlouhodobě probíhají intervizní setkání, případové konference a setkávání v rámci odborných sekcí (speciální pedagogové, psychologové, metodici primární prevence, administrativní pracovníci. Tato skutečnost významnou měrou přispívá ke zkvalitňování poskytovaných služeb i příznivějšímu klimatu exponovaným odborníkům v pomáhajících profesích. Doufáme, že tento trend se podaří zachovat i do budoucna.

Na území Plzeňského kraje působí 2 pedagogicko-psychologické poradny a 7 speciálně pedagogických center.

Počet přepočtených úvazků odborných pracovníků PPP

Pozice	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Psycholog	21	22,2	21,7	21,3	20,9
Speciální pedagog	22	21,2	19,2	20,2	21,3
Metodik prevence	5,2	4,5	4,5	4,5	5
Sociální pracovník	0	0	0	0	0
Celkem	48,2	47,9	45,4	46	47,2

Zdroj dat: MŠMT

Dlouhodobě se PPP v PK potýkají s nedostatečným personálním pokrytím v odborných i administrativních profesích. Navýšením personálních kapacit lze lépe a efektivněji přispívat ke zmírnění nepříznivých dopadů současného klimatu ve společnosti, předcházet školnímu neúspěchu, rozvoji úzkostných stavů, rozvoji psychiatrických diagnóz a sociálně patologických jevů i případnému nárůstu kriminality v budoucnosti. V důsledku nárůstu výše popsaných jevů, jakož i vlivem nárůstu administrativy spojené s diagnostikou a statistickým zpracováním bylo nutno utlumit služby kompenzační (nápravy poruch učení) a služby terapeutické. Tyto služby jsou poskytovány v omezené míře.

V Plzeňském kraji pracuje šest Speciálně pedagogických center (2 pro mentálně postižené, 1 pro tělesně postižené, kombinované vady a autismus či PAS, 1 pro sluchově postižené, 1 pro zrakově postižené, 1 pro děti s vadami řeči). SPC mají působnost v Plzeňském kraji, některá zajišťují speciálně pedagogické služby i v Karlovarském kraji a části Středočeského kraje. V mateřských školách, základních školách a školách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je činnost SPC zaměřena především na speciálně pedagogickou diagnostiku, poradenské služby, dlouhodobou speciálně pedagogickou intervenci dle individuálních potřeb klientů.

Často bývá poskytována pomoc i v oblasti krizové intervence. V rodinách jsou služby zaměřeny na reedukační a kompenzační péči, na celkový rozvoj dětí a žáků. Všechna pracoviště poskytovala ve svoje služby tak, jak jim ukládá vyhláška č. 72/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Počet přepočtených úvazků odborných pracovníků SPC

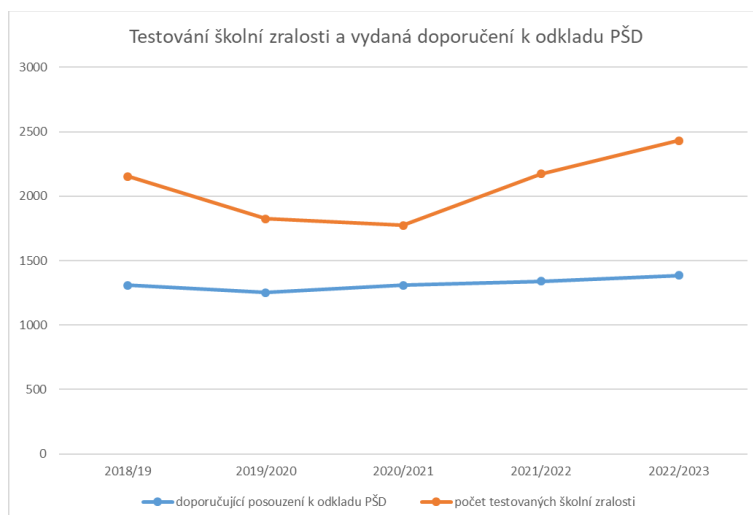
Pozice	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Psycholog	4,2	4,2	4,6	4,8	5,8
Speciální pedagog	19,8	18,2	19,8	19,6	22,1
Metodik prevence	0	0	0	0	0
Sociální pracovník	2,5	2,5	2,5	2,6	3,1
Celkem	26,5	24,9	26,9	27	31

Zdroj dat: MŠMT

Personální situace je obdobná jako u PPP. Od 1. 9. 2023 se nám podařilo otevřít elokované pracoviště SPC Horšovský Týn v Horažďovicích a získat nově 2 speciální pedagogy a 1 psychologa. Tímto krokem byla zabezpečena speciálně-pedagogická péče pro žáky s mentálním postižením a více vadami pro oblast Horažďovicka, Sušicka a Klatovska.

Velkou agendou, kterou vykonávají pedagogicko-psychologické poradny, je testování školní zralosti a vydávání doporučení k odkladu povinné školní docházky. Touto analýzou se zabýváme v podrobněji než jinými aktivitami poraden, neboť Dlouhodobý záměr České republiky v Opatření A.3 cílí na Redukci počtu odkladů povinné školní docházky. Přes dvacet procent českých prvňáků nastupuje do základních škol s odkladem – tedy v sedmi letech. Údaje o odkladech vykazují školy do výkazů MŠMT. Data České školní inspekce ukazují na nejčastěji udávané důvody odkladů, přičemž podle inspekce vysoké počty odkladů negativně ovlivňují složení tříd a také samotnou výuku.

Na území Plzeňského kraje bylo v uplynulých pěti letech testováno kolem 2 000 dětí z důvodu školní zralosti, jak znázorňuje níže uvedený graf.

Mírný pokles provedených testů ve školním roce 2019/20 a 2020/21 byl způsobený covidovými opatřeními a nelze je tedy považovat za statisticky významné hodnoty. Počet vydaných doporučení k odkladu povinné školní docházky je však stabilní a pohybuje se okolo 22 % z celkového počtu žáků nastupujících do prvního ročníku běžných a speciálních tříd.

V roce 2021 bylo celkem 6301 dětí zapsaných k plnění povinné školní docházky, z toho u 1586 dětí bylo na základě žádosti zákonného zástupce (povinnou přílohou žádosti je doporučení školského poradenského zařízení) rozhodnuto ředitelem základní školy o odkladu povinné školní docházky. V roce 2023 bylo poprvé u zápisu 7010 dětí, z toho 1350 požádalo o odklad školní docházky.

Jedním z důležitých faktorů ovlivňujících vysoké procento odkladů je obava rodičů ze selhání dětí a také obava, zda jejich dítě vyhoví nárokům spojeným se začátkem plnění povinné školní docházky. V duchu revize RVP ZV a plánovaných změn v hodnocení na 1. stupni ZŠ by mělo dojít k zásadnímu odklonu od zaměření na výkon ve prospěch rozvoje klíčových kompetencí, důrazu na individuální přístup a rozvoj individuálního potenciálu každého žáka. Tyto změny společně s plánovanými sjednocením diagnostiky školní zralosti ve školských poradenských zařízeních a posílením metodického vedení učitelů elementaristů k podpoře plynulého přechodu z předškolního do základního vzdělávání, by do budoucna mohly snížit vysoké procento odkladů.

Vývoj podílů odkladů na zapisovaných na ZŠ v ORP v Plzeňském kraji v letech 2013-2023

SO ORP	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	index 23/ min
Plzeň	21,4	20,2	21,1	21,5	22,1	23,9	23,4	24,8	27,1	25,9	128,4
Nýřany	17,9	20,6	16,9	19,0	20,8	21,1	21,5	20,0	25,0	22,0	129,9
Kralovice	21,0	17,8	22,2	21,5	22,9	26,4	23,5	27,5	23,6	27,2	152,9
Rokycany	16,3	17,6	23,1	19,2	22,3	19,5	27,6	25,4	28,4	25,5	156,6
Přeštice	18,2	18,1	17,1	20,2	21,8	18,3	22,3	22,1	20,7	22,3	130,1
Stod	20,8	18,5	14,5	15,7	15,7	17,1	21,3	20,9	17,8	25,9	178,6
Blovice	8,5	13,6	19,0	18,8	15,0	16,5	15,9	16,2	17,9	16,9	200,3
Nepomuk	7,3	12,5	13,4	12,5	10,0	19,8	25,4	22,2	13,1	15,8	215,8
Horažďovice	16,5	16,2	13,7	17,1	11,9	16,3	12,1	13,7	18,2	17,8	150,4
Sušice	21,6	19,0	19,7	23,7	16,1	20,6	20,6	23,3	23,1	25,0	155,6
Klatovy	23,2	19,6	21,8	21,5	18,3	24,8	23,4	23,1	22,6	23,0	125,5
Domažlice	19,7	19,1	22,3	22,7	22,4	25,2	20,9	23,5	24,8	21,4	112,2
Horšovský Týn	27,5	22,4	30,0	20,1	28,1	32,4	19,9	23,9	36,9	30,5	153,5
Stříbro	12,5	14,8	24,4	18,1	23,0	20,8	17,8	20,6	20,2	29,9	239,5
Tachov	18,4	15,5	19,4	22,9	24,3	19,7	24,2	23,3	27,7	26,5	170,6
Celkem PK	19,6	18,9	20,5	20,6	21,0	22,4	22,6	23,3	25,2	24,6	130,4

Z výše uvedených údajů vyplývá, že v rámci jednotlivých ORP jsou výrazné rozdíly v podílu udělených odkladů vzhledem k počtu zapisovaných žáků. Ve snaze snížit počty odkladů bude tedy nutné zaměřit i na tyto skutečnosti.

Nedostatečná kapacita mateřských škol způsobila od roku 2020 zvýšenou poptávku o povolování přípravných tříd. V roce 2020 jich bylo v Plzeňském kraji zřízeno jedenáct, v roce 2023 dvacet čtyři tříd.

Opatření a klíčové aktivity

E.4	Zajištění kvality a dostupnosti poradenských služeb
E.5	Zvýšení kvality, personálního a finančního zajištění ŠPP

Opatření E.4 Zajištění kvality a dostupnosti poradenských služeb

Ve spolupráci s jednotlivými ŠPZ je již v současnosti zabezpečena dostupnost poradenství všem školám v Plzeňském kraji. Tato dostupnost je založena zejména na mobilitě a aktivním přístupu odborných zaměstnanců..

Klíčová aktivita E.4.1 Vzdělávání pracovníků poradenských služeb (ŠPP, ŠPZ)

Systematické vzdělávání pracovníků v dalším vzdělávání je velmi důležité. I nadále bude probíhat spolupráce se vzdělávacími institucemi v této problematice. Nově začínajícím pracovníkům Pedagogicko-psychologické poradny je již v současnosti poskytována dvouletá odborná supervize. Tuto službu bychom chtěli rozšířit i na odborné pracovníky ŠPZ. Supervize bude zajištěna též metodikům primární prevence. Budou také probíhat intervizní setkání, případové konference a setkávání v rámci odborných sekcí (speciální pedagogové, psychologové, metodici primární prevence, administrativní pracovníci) či vzdělávání v práci s heterogenním kolektivem. Tato setkávání významnou měrou přispívají ke zkvalitňování poskytovaných služeb i příznivějšímu klimatu exponovaným odborníkům v pomáhajících profesích. Počítá se i s vytvořením platformy pro setkávání vedoucích pracovníků ŠPZ ve spolupráci s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Plzni.

Klíčová aktivita E.4.2 Modernizace zázemí ŠPZ

Ve spolupráci se zřizovatelem bude docházet k modernizaci IT vybavení, inovaci diagnostických nástrojů, pomůcek a materiálového vybavení na všech pracovištích ŠPZ. Tato modernizace přispěje ke zkvalitnění poskytovaných služeb.

Klíčová aktivita E.4.3 Metodické vedení pracovníků škol v oblasti poradenských služeb

Školská poradenská zařízení budou poskytovat metodickou podporu pracovníkům školních poradenských pracovišť, ale i ředitelům škol. Důraz bude kladen na přenos informací a nastavení systému spolupráce. Budou také pokračovat aktivity zaměřené na meziřesortní spolupráci při výchově a vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, zejména s oblastí sociálních služeb a zdravotnictví.

Opatření E.5 Zvýšení kvality personálního a finančního zajištění ŠPP

Zvýšení kvality ŠPP bude docíleno prostřednictvím několika oblastí – vzdělávání odborných pracovníků ŠPP (legislativa, nové postupy poradenské práce), metodická podpora odborných pracovníků ŠPP ze strany ŠPZ, informační (sdílení informací) a prohloubení systému spolupráce.

Klíčová aktivita E.5.1 Metodická podpora pracovníků ŠPP

Vzájemné setkávání pracovníků ŠPP různých stupňů (SŠ a ZŠ) považujeme za důležité pro dobrou práci školního poradenského pracoviště. V rámci těchto setkávání probíhá výměna informací, sdílení postupů, metodická pomoc apod. Na krajské úrovni proběhnou min. 2 akce ročně zaměřené na setkávání pracovníků ŠPP.

Klíčová aktivita E.5.2 Vybavení zázemí ŠPP

Na základě finančních možností zřizovatelů bude průběžně zkvalitňováno technické zázemí ŠPP. Současně budou školy motivovány k získávání finančních prostředků z různých projektů.

Přehled opatření

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria	Termín Zahájení	Termín ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
E.4 Zajištění kvality a dostupnosti poradenských služeb	E.4.1 Vzdělávání pracovníků poradenských služeb (ŠPP, ŠPZ)	DVPP pracovníků poradenských zařízení Supervize pracovníků poradenských zařízení Platforma pro setkávání vedoucích pracovníků ŠPZ	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	Školy, PPP, NPI ČR, KCV
	E.4.2 Modernizace zázemí ŠPZ	Počet zmodernizovaných ŠPZ	2024	2028	Rozpočty zřizovatelů, Rozpočty škol	Školy, zřizovatelé
	E.4.3 Metodické vedení pracovníků škol v oblasti poradenských služeb	Pravidelná metodická setkávání pro pracovníky ŠPP (výchovný poradce, školní speciální pedagog, školní psycholog, metodik prevence, sociální pedagog)	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	PPP, NPI ČR
E.5 Zvýšení kvality, personálního a finančního zajištění ŠPP	E.5.1 Metodická podpora pracovníků ŠPP	Min. 2 akce ročně	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	PPP, NPI ČR
	E.5.2 Vybavení zázemí ŠPP	Počet zmodernizovaných ŠPP	2024	2028	Rozpočty zřizovatelů, Rozpočty škol	PPP, NPI ČR

E.c Systematická podpora nadání a péče o mimořádně nadané žáky

Jedinci s potenciálem nadání a mimořádně nadaní představují specifickou a zároveň vnitřně poměrně různorodou skupinu. Jejich vzdělávací potřeby se v různé míře a různým způsobem odlišují od vzdělávacích potřeb běžných vrstevníků. Respektování práva každého dítěte, žáka, studenta na individuální rozvoj a vzdělávání do jeho maximálních schopností vyžaduje vytvoření komplexních podmínek, které jsou navzájem propojeny a dlouhodobě působí na naplnění vzdělávacích potřeb a potenciálu každého (nadaného) jednotlivce. Proto je důležité, kromě individuální práce s každým nadaným dítětem a žákem, rozvíjet systém podpory nadání a péče o nadané na strategické a koncepční úrovni.

Popis cíle

Cílem opatření je systematická podpora jedinců s potenciálem nadání, nadaných, mimořádně nadaných, aktivních, talentovaných, přemýšlivých a jedinců s hlubším zájmem o obor na regionální úrovni, vnímání problematiky nadání jako významné složky v rozvíjení inovačního a ekonomického potenciálu kraje - zvýšení jeho konkurenceschopnosti.

Zdůvodnění potřeby

Charakteristiky vývoje Plzeňského kraje a změny v průmyslu, zaměstnanosti a vzdělávání vyvolané digitalizací, robotikou a umělou inteligencí jsou silným argumentem pro změnu dosavadního přístupu k tématu podpory nadaných tak, aby jejich potenciál nositelů inovací, výzkumu a vývoje byl maximálně využit k prospěchu společnosti v regionálním, republikovém i mezinárodním kontextu. Vytvořením zapálených aktivních skupin jedinců vzniká potenciál pro výzkumný a inovační rozvoj kraje a spolupráce prohlubující sounáležitost s regionem, ve kterém zůstávají a nachází zde uplatnění nebo se do něj vrací.

Analýza – popis současného stavu dané oblasti

V září 2022 byla publikována [Strategie podpory nadání v Plzeňském kraji](#) (dále Strategie), která vznikla na základě výstupů expertizy mapující současný stav všeobecné podpory nadání v PK realizované v rámci projektu Smart akcelerator Plzeňského kraje II. Podpora nadaných žáků v Plzeňském kraji byla vyhodnocena jako rozmanitá, avšak většinou realizována spíše nesystematicky. Pro zlepšení stavu podpory nadaných je dle Strategie nutné:

- zavést na školách systém identifikace nadaných žáků,
- nastavit prostředí respektující vzdělávací potřeby nadaných,
- vytvořit centrální platformu, která pomůže nadanému pochopit svá specifika a nabídne pomoc při orientaci v problémech běžného života,
- zkvalitnit přenos informací o možnostech využití a rozvinutí nadání,
- vytvořit databázi odborníků ochotných pracovat s nadanými.

Dle pokynů MŠMT vykazují školy a školská zařízení do statistických výkazů MŠMT nadané a mimořádně nadané žáky, kterým škola vytváří podmínky pro rozvoj jejich nadání v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů. Možnost čerpání podpůrných opatření je podmíněna diagnostikou nadání. Školy nejen v PK uvádí velmi nízký počet identifikovaných nadaných a mimořádně nadaných žáků oproti předpokládanému výskytu v populaci. Na tento fakt upozorňuje i tematická zpráva ČŠI [Podpora vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků v ZŠ a SŠ 2021/2022](#).

Opatření a klíčové aktivity

E.6	Podpora škol a školských zařízení pro práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky
E.7	Podpora nadaných a mimořádně nadaných žáků

Opatření E.6 Podpora škol a školských zařízení pro práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky

Podporou nadaných a mimořádně nadaných dětí a žáků v mateřských, základních a středních školách se primárně zabývají pracovníci pedagogicko-psychologické poradny, kteří pomáhají stanovit obsah a způsob vzdělávání nadaných a posuzují jeho účinnost.

Klíčová aktivita E.6.1 Identifikace nadaných a mimořádně nadaných žáků

Snahou je podporovat plošné testování kognitivního nadání žáků, informovat školy o existenci diagnostických nástrojů určených pro pedagogy (Idena, Invenio, NOMI) a vzdělávat pedagogy, jak s těmito nástroji pracovat. Vést školy k samostatnému posuzování a vytipování nadaných žáků, nabídnout jim metodickou podporu práce s takovými žáky, která přispěje k rozvoji jejich nadání.

Klíčová aktivita E.6.2 Vzdělávání pedagogů k využití vhodných metod pro práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky a inovativní výuky

Ve školách a školských zařízeních pro zájmové vzdělávání je potřeba podporovat rozvoj kompetencí pedagogů v oblastech, které směřují ke schopnosti vzdělávat různorodé třídní kolektivy a rozvíjet potenciál všech žáků, tj. i žáků nadaných a mimořádně nadaných, využívat inovativní výuku k obohacování učiva (např. šablona Inovativní vzdělávání), vytvářet vlastní strategii podpory nadání. Součástí by mělo být i sdílení příkladů inspirativní praxe.

Opatření E.7 Podpora nadaných a mimořádně nadaných žáků

Cílem opatření je celá řada aktivit zaměřených na podporu nadaných, mimořádně nadaných, aktivních a zapálených žáků jako jsou např. soutěže a přehlídky, odborné kempy a kurzy konané v rámci projektu Podpora talentovaných žáků v Plzeňském kraji (realizované v PK od roku 2010), budování komunity talentů prostřednictvím exkurzí, stáží, neformálních setkávání a dalších aktivit (zveřejňovaných na informačním Portálu www.podporatalentu.cz). Dalším cílem je propojování formálního, zájmového, uměleckého a neformálního vzdělávání.

Klíčová aktivita E.7.1 Zajištění konání okresních a krajských kol školních soutěží a soutěží Plzeňského kraje

Soutěže a přehlídky mohou významně pomoci s vyhledáváním nadaných a talentovaných žáků. Jednou z realizovaných aktivit je organizace okresních (OK) a krajských kol (KK) tradičních školních postupových soutěží určených pro nadané, mimořádně nadané, aktivní žáky a ty se zájmem o obor. Plzeňský kraj zajistí konání OK a KK ve spolupráci s pověřenými středisky volného času, školami a školskými zařízeními, ZČU v Plzni a spolky za finanční podpory MŠMT (dotační program pro kraje a spolky) a ze svého rozpočtu. Právě ze soutěžících v krajských kolech soutěží se rekrutují účastníci odborných kempů a kurzů konaných od roku 2010. Plzeňský kraj bude nadále pokračovat ve vyhlásování soutěží zaměřených na technické a odborné vzdělávání a soutěže podporující rozvoj gramotností a kompetencí žáků.

Klíčová aktivita E.7.2 Budování komunity nadaných a aktivních žáků

Hlavním smyslem je vytvořit funkční síť talentů, odborníků a institucí. Mladým talentům poskytneme prostor pro vzájemné sdílení znalostí i zkušeností a spolupráci s odborníky, výzkumnými organizacemi či firmami z jimi preferovaného oboru. Nabízeny budou odborné kempy, kurzy, exkurze a stáže u zaměstnavatelů, vzdělávacích a výzkumných institucí, neformální setkávání komunity nadaných žáků. Cílem je také rozšířit zrekonstruovaný web www.podporatalentu.cz na moderní platformu s užitečnými informacemi pro nadané žáky, jejich pedagogy a rodiče, s databází aktivit a odborníků.

Klíčová aktivita E.7.3 Prezentace tématu nadaných žáků v různých oblastech

Cílem aktivity je prezentovat nadání a talenty jako významnou prioritu rozvoje inovativního prostředí kraje. Všechny úspěšné žáky z celostátních a mezinárodních kol soutěží, jejich pedagogy a ředitele škol každoročně oceňovat nejvyššími představiteli kraje za účasti regionálních médií. Úspěchy zveřejňovat ve Výroční zprávě o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Plzeňském kraji, na Portále PK a Portále www.podporatalentu.cz, dále realizovat besedy s nadanými, aktivními, zapálenými a mimořádně nadanými žáky.

Přehled opatření

Opatření	Klíčová aktivita	Kritérium	Termín zahájení	Termín ukončení	Zdroje financování	Spolugesce
E.6 Podpora škol a školských zařízení pro práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky	E.6.1 Identifikace nadaných a mimořádně nadaných žáků	Počet testovaných žáků a zapojených škol Počet pedagogů z PK, kteří absolvovali DVPP v oblasti identifikace nadání	2024	2028	Rozpočet PK	PK, PPP, školy, NPI ČR
	E.6.2 Vzdělávání pedagogů k využití vhodných metod pro práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky a inovativní výuky	Počet pedagogů z PK, kteří absolvovali DVPP, případně jiné formy rozvoje v problematice podpory nadání Počet škol využívajících šablonu Inovativní vzdělávání žáků k podpoře nadaných a mimořádně nadaných žáků Počet vzniklých školních strategií podpory nadání	2024	2028	Fondy EU – OP JAK	MŠ, ZŠ, SŠ, ZUŠ, SVČ, NPI ČR, KCV
E.7 Podpora nadaných a mimořádně nadaných žáků	E.7.1 Zajištění konání okresních a krajských kol školních soutěží a soutěží Plzeňského kraje	Počet žáků zapojených do OK a KK školních soutěží určených pro nadané a mimořádně nadané žáky Počet uskutečněných OK a KK školních soutěží určených pro nadané a mimořádně nadané žáky Počet soutěží realizovaných Plzeňským krajem	2024	2028	Státní rozpočet, Rozpočet PK	PK, SVČ, SSŠ, spolky, ZČU v Plzni

	E.7.2 Budování komunity nadanych žáků	<p>Počet žáků nadaných, mimořádně nadaných, aktivních a zapálených o svůj obor zapojených do komunity (účast na akcích konaných v rámci projektu Podpora talentovaných žáků v PK a Smart akcelerátor PK III)</p> <p>Počet žáků nadaných, mimořádně nadaných, aktivních a zapálených o svůj obor registrovaných na Portále www.podporatalentu.cz</p> <p>Návštěvnost Portálu www.podporatalentu.cz</p>	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	PK, RRA PK, SSŠ, ZŠ, SŠ, KCV, NPI ČR
	E.7.3 Prezentace mimořádně nadanych žáků v různých oblastech	<p>Počet oceněných žáků, článků, reportáží</p> <p>Počet besed s nadanými, mimořádně nadanými, aktivními a zapálenými žáky</p>	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	PK, RRA PK, SSŠ, SVČ

E.d Podpora škol při začleňování a vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem

K předškolnímu, základnímu uměleckému, jazykovému a zájmovému vzdělávání a školským službám mají cizinci, kteří nejsou občany EU nebo jejich rodinnými příslušníky, zajištěn přístup za stejných podmínek jako státní občané ČR za podmínky, že na našem území mají oprávnění k pobytu nad 90 dnů. Integrace a vzdělávání dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka nebo také dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem (dále jen „OMJ“) je téma, které nabývá na důležitosti nejen v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na Ukrajině. Nárůst počtu cizinců v populaci Plzeňského kraje má dlouhodobě vzrůstající tendenci a výrazně se promítá nejen v oblasti vzdělávání. Z tabulek uvedených níže je zřejmý zvyšující se podíl jak v ČR, tak i v Plzeňském kraji. Plzeňský kraj byl v roce 2023 v mezikrajském srovnání na 3. místě s nejvyšším podílem cizinců.

Popis cíle

Cílem opatření je nejen systematická a efektivní podpora dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem (především prostřednictvím zajišťování bezplatné jazykové přípravy na tzv. určených školách a jejím zpřístupnění pro širší okruh žáků s OMJ), ale také metodická podpora pedagogických pracovníků a ředitelů škol. Vzhledem k tomu, že spolupráce na území je nastavena na vysoké úrovni, bude Plzeňský kraj v následujícím období pokračovat v nastavené podpoře škol v oblasti vzdělávání dětí/žáků s OMJ prohlubovat započatou spolupráci s klíčovými aktéry a šířit příklady dobré praxe.

Zdůvodnění potřebnosti

Ze zjištění tematické zprávy ČŠI za školní rok 2022/2023 zabývající se integrací a vzděláváním dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka vyplývá, že rozsah výuky českého jazyka jako druhého jazyka je většinou škol uváděn jako dostatečný. Reálné počty týdenního rozsahu vyučovaných hodin spolu s nedostatečným sledováním pokroku žáků v oblasti jazykového vzdělávání ukazují možný rozpor v optimistickém hodnocení ze strany škol. Podpora bude poskytována také pedagogickým pracovníků a ředitelům škol. I přes rozsáhlou metodickou podporu ze strany NPI ČR a nabídky bezplatného dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti výuky českého jazyka pro cizince (ZČU v Plzni) bylo ve zprávě ČŠI vyhodnoceno, že pedagogové by uvítali větší množství výukových a učebních materiálů, ucelenou metodickou podporu a další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Analýza – popis současného stavu dané oblasti

Počet žáků cizinců na území Plzeňského kraje výrazně vzrostl po vypuknutí ozbrojeného konfliktu na území Ukrajiny invází vojsk Ruské federace dne 24. února 2022. Děti z Ukrajiny však netvoří jedinou skupinu cizinců, významný podíl mají také žáci z Vietnamu a Slovenska.

Vývoj podílu cizinců MŠ

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Plzeňský kraj	2,2	2,2	2,6	3,1	3,6	4,0	4,0	4,3	4,3	4,4	4,4	6,8
Česká republika	1,5	1,7	2,0	2,3	2,6	2,9	3,1	3,2	3,3	3,4	3,4	5,3

Zdroj dat: MŠMT

Vývoj podílu cizinců ZŠ

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Plzeňský kraj	2,3	2,4	2,6	2,9	3,2	3,4	3,8	4,2	4,4	4,8	10,1
Česká republika	1,8	1,8	1,9	2,1	2,2	2,4	2,6	2,8	2,9	3,2	7,2

Zdroj dat: MŠMT

Vývoj podílu cizinců SŠ

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Plzeňský kraj	2,3	2,3	2,5	2,5	2,7	2,7	2,5	2,7	2,8	3,0	4,3
Česká republika	1,9	2	2	2,1	2,1	2,2	2,2	2,2	2,3	2,3	3,1

Zdroj dat: MŠMT

Tabulky sledující vývoj počtu cizinců ve školách v Plzeňském kraji ukazují, že se zvyšuje se podíl cizinců na dětech/žácích škol v Plzeňském kraji. V mateřských a základních školách se mezi roky 2013 a 2021 zvýšil podíl cizinců na dvojnásobek. Přesto, že na středních školách byl nárůst počtu cizinců menší, udržuje si Plzeňský kraj 3. místo v mezikrajském srovnání rámci České republiky.

Migrace se jako rozhodující faktor populačního vývoje v podmínkách České republiky promítá i do vývoje celkového počtu obyvatel. Plzeňský kraj patří mezi kraje s nejvyšší hrubou mírou migračního salda (tj. změnou počtu obyvatel migrací na 1000 obyvatel). Nejčastěji se umístil na 3. místě za Prahou a Středočeským krajem, když se pohyboval v úzkém rozpětí mezi 2. a 4. místem.

Z důvodu velkého významu migrace na vývoj počtu obyvatel Plzeňského kraje byla zvláštní pozornost věnována migraci i při zpracování Projekce SŠ. Vliv migrace na počet obyvatel kraje ve věku 15 let v posledních 8 letech dokumentuje níže uvedená tabulka:

Změna počtu obyvatel ve věku 15 let (k 31.12.) oproti narozeným v Plzeňském kraji

V roce:	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
počet narozených	6 100	5 803	5 445	5 046	4 934	4 886	4 774	4 887
V roce:	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
počet 15letých	6 653	5 949	5 671	5 244	5 097	5 112	4 988	5 021
Rel. změna (v %)	9,1	2,5	4,2	3,9	3,3	4,6	4,5	2,7

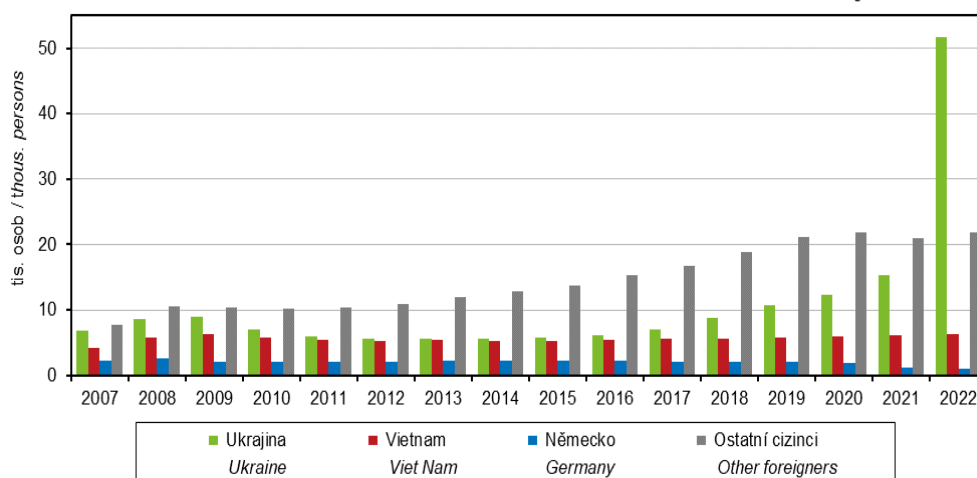
Zdroj dat: ČSÚ

Pokud pomineme rok 2022 ovlivněný uprchlíky z Ukrajiny, je z předchozí tabulky zřejmé, že migrace v Plzeňském kraji v letech 2015-2021 zvyšovala počet obyvatel ve věku 15 let proti odpovídajícímu počtu narozených (v průměru +3,7 %).

Následující graf z dat Ředitelství služby cizinecké policie znázorňuje počty cizinců na území Plzeňského kraje, ve kterém je zřejmý výrazný nárůst osob přicházejících z Ukrajiny, nicméně nárůst počtu cizinců na území je možné sledovat dlouhodobě i z ostatních států světa.

Cizinci v Plzeňském kraji
Foreigners in the Plzeňský Region

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie
 Source: Directorate of Foreign Police Service

Na území kraje existují velké rozdíly v podílu cizinců. V oblasti školství jsou tímto nárůstem zasaženy především základní školy. V roce 2023 byl nejvyšší podíl žáků cizinců v základních školách ORP Tachov a Plzeň, a to více než 9 %. Nejmenší podíl žáků cizinců měly v roce 2023 základní školy v ORP Přeštice a Nýřany.

Tabulka: Cizinci na ZŠ podle trvalého bydliště a SO ORP Plzeňského kraje v roce 2023

	Žáci celkem	z toho cizinci	Podíl cizinců
Tachov	3372	335	9,9
Plzeň	18991	1812	9,5
Stříbro	1626	81	5,0
Klatovy	4674	228	4,9
Nepomuk	968	45	4,6
Stod	2145	98	4,6
Domažlice	3766	153	4,1
Rokycany	4443	175	3,9
Sušice	1993	60	3,0
Horažďovice	1118	31	2,8
Kralovice	1961	51	2,6
Horšovský Týn	1564	35	2,2
Blovice	1292	28	2,2
Přeštice	2344	44	1,9
Nýřany	4969	73	1,5
ZŠ celkem	55226	3249	5,9

Zdroj dat: OŠMS

Opatření a klíčové aktivity

E.8	Podpora škol v oblasti vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem
E.9	Spolupráce klíčových partnerů v oblasti vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem

Opatření E.8 Podpora škol v oblasti vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem

V Plzeňském kraji zabezpečují podporu vzdělávání dětí a žáků OMJ krajsí koordinátoři (interní pracovníci NPI ČR). Tito pracovníci zajišťují organizaci vzdělávacích aktivit dané problematiky a poskytují „centralizovanou“ podporu pedagogickým pracovníkům, a to navázáním spolupráce s odborníky a partnery pro zprostředkování základních informací. Školám a pedagogickým pracovníkům jsou pravidelně poskytovány aktuální informace týkající se změn legislativy, nabídky vzdělávacích programů či podpory v dané problematice.

Významným aktérem na území kraje je také Krajské centrum vzdělávání, které se v rámci projektu zaměřuje na podporu při začleňování mladých migrantů do středoškolského vzdělání formou komplexní podpory, pořádáním letních kurzů pro cizince či zdokonalovacími kurzy pro mladé migranty.

Klíčová aktivita E.8.1 Mapování potřeb pedagogů a dalších spolupracujících subjektů

V rámci klíčové aktivity budou ve spolupráci s pracovníky krajského pracoviště NPI ČR průběžně aktualizovány databanky metodických zdrojů na webu NPI ČR a zveřejňované informace bude krajský úřad distribuovat do škol a školských zařízení. Ve spolupráci s dalšími aktéry ve vzdělávání v území, kteří se pravidelně setkávají, budou mapovány potřeby pedagogů a na základě potřeb bude uzpůsobována vzdělávací nabídka a kurzy v oblasti efektivního začleňování dětí s OMJ. Cílem této aktivity je dosáhnout takového stavu, že v každé škole bude alespoň jeden proškolený pedagogický pracovník věnující se začleňování dětí s odlišným mateřským jazykem.

Klíčová aktivita E.8.2 Zajišťování bezplatné jazykové přípravy pro žáky cizince

V tzv. určených základních školách je dle školské legislativy realizována bezplatná jazyková příprava pro žáky cizince převážně v prezenční formě. Na středních školách je bezplatná jazyková příprava vázána na opatření související s příchodem žáků z Ukrajiny (LEX Ukrajina) a má prozatím omezenou platnost do konce školního roku 2023/2024. Zatímco na základních školách se upřednostňuje prezenční forma jazykových kurzů, na středních školách jsou žádanější online setkání. Počet žáků na středních školách obvykle nedosahuje počtu pěti žáků pro naplnění jazykové skupiny a dojíždka do jiné střední školy je časově a mnohdy i organizačně náročná. Online kurzy tak zvyšují dostupnost většímu počtu žáků a zároveň se jeví jako vhodnější v situaci, kdy zájem o jazykovou přípravu na středních školách není tak vysoký zájem. Ve snaze zpřístupnit jazykovou přípravu také žákům OMJ, jejichž kmenová škola není tzv. určenou, bude rozšířen rozsah výuky v distanční formě také na základních školách.

Opatření E.9 Spolupráce klíčových partnerů v oblasti vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem

Na území Plzeňského kraje je již od roku 2008 aktivní Centrum na podporu integrace cizinců pro Plzeňský kraj, které pravidelně pořádá setkávání širokého spektra klíčových partnerů v oblasti začleňování cizinců v regionu. Hlavním tématem těchto platform je sdílení aktuální situace v území s cílem plnohodnotné integrace cizinců a jejich rodinných příslušníků do společnosti a na trh práce, zlepšení jejich postavení v pracovněprávních vztazích a zvýšení jejich možností pro uplatnění na trhu práce včetně stabilizace rodinného zázemí. Mimo tato setkávání s širokým okruhem odborníků probíhají platformy zaměřené zejména na oblast vzdělávání.

Klíčová aktivita E.9.1 Pořádání kulatých stolů a propojování aktivit souvisejících s problematikou vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem

V rámci pravidelných setkávání a platform bude každý rok uspořádán alespoň jeden kulatý stůl zaměřený na oblast vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem. Ve spolupráci se širokou skupinou odborníků budou diskutovány potřeby škol a možnosti osvěty rodičů dětí ve spolupráci s neziskovými organizacemi. Aktuální informace budou průběžně aktualizovány a propagovány na portálu <https://cizinci.npi.cz>.

Přehled opatření

Opatření	Klíčová aktivita	Kritérium	Termín zahájení	Termín ukončení	Zdroje financování	Spolugesce
E.8 Podpora škol v oblasti vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem	E.8.1 Mapování potřeb pedagogů a dalších spolupracujících subjektů	V každé škole bude alespoň jeden pedagogický pracovník věnující se začleňování dětí s OMJ Zvýší se počet pedagogů PK, kteří absolvovali DVPP	2024	2028	Rozpočet PK	PK, školy, NPI ČR, ČŠI, KCV
	E.8.2 Zajišťování bezplatné jazykové přípravy pro žáky cizince	Bude zajištěn dostatečný počet určených ZŠ i SŠ škol realizujících bezplatnou jazykovou přípravu (prezenční a online forma)	2024	2028	Státní rozpočet	PK, ZŠ, SŠ
E.9 Spolupráce klíčových partnerů v oblasti vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem	E.9.1 Pořádání kulatých stolů a propojování aktivit souvisejících s problematikou vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem	Alespoň 1x ročně bude uspořádán kulatý stůl na téma vzdělávání dětí a žáků OMJ	2024	2028	Státní rozpočet	NPI ČR, PK, KCV, školy

F. Náhradní výchovná péče a prevence rizikového chování

Náhradní výchovná péče

Plzeňský kraj je zřizovatelem sedmi dětských domovů s kapacitou 290 lůžek. Jejich systém je nastaven v souladu se zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o ústavní výchově) tzn., že každá rodinná skupina obývá samostatný byt, který je umístěn v hlavní budově dětského domova nebo v běžné zástavbě. Dětské domovy se také řídí Standardy kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče.

Popis cíle

Vzhledem k tomu, že aktuální mezirezortně řešenou problematikou je vybudování sítě pobytových zařízení komunitního typu s důrazem na kvalitu a profesionalitu poskytované péče, hodlá Plzeňský kraj podporovat další restrukturalizaci dětských domovů, a to cestou přemístování jednotlivých rodinných skupin z hlavních budov do bytů či domů v běžné zástavbě. Plzeňský kraj bude pokračovat v aktivitách, které efektivně nastavují spolupráci všech subjektů participujících na péči o ohrožené děti působících v resortu školství v Plzeňském kraji. Další cíle jsou vyvíjení aktivit k vývoji legislativy v oblasti systému následné péče, který v praxi velmi chybí a dále aktivity týkající se vzniku specializovaného pobytového zařízení rodinného typu pro děti, které se podle zákona o ústavní výchově, do školských zařízení nemohou nepřijímat (dětí se schizofrenií, bipolární poruchou, s těžkými depresivními a úzkostnými stavy vyžadujícími psychiatrickou léčbu) a jejichž počet stoupá.

Zdůvodnění potřeby

Kapacita dětských domovů Plzeňského kraje je dlouhodobě naplňována, také se zvyšuje se počet dětí se zdravotním postižením nebo zdravotním či sociálním znevýhodněním, které potřebují individuální péči. Další restrukturalizací dětských domovů by se v hlavních budovách zlepšily prostorové podmínky pro fungování zdravotních a sociálních služeb ambulantního či terénního charakteru, které by zajišťovaly komplexní podporu dítěte a jeho potřeb, včetně rozvoje a posílení rodinných vazeb. Podle zákona o ústavní výchově se do školských zařízení nepřijímají děti se schizofrenií, bipolární poruchou, s těžkými depresivními a úzkostnými stavy vyžadujícími psychiatrickou léčbu. Počet těchto dětí stoupá, praxe je nyní taková, že se děti opakovaně vrací do léčeben, proto bude Plzeňský kraj vyvíjet aktivity směřující k vytvoření pobytového zařízení rodinného typu pro tyto děti, které z různých důvodů nemohou vyrůstat ve své či náhradní rodině. Stále také chybí legislativa v oblasti systému následné péče o děti odcházející nejen z ústavní péče, ale z celé oblasti náhradní rodinné výchovy. K naplnění těchto cílů je nutná krajská meziresortní spolupráce.

Analýza – popis současného stavu dané oblasti

Do dětského domova jsou umísťovány na základě soudního rozhodnutí nezletilé děti zpravidla od tří let věku, které nemají závažné výchovné problémy a nezletilé matky spolu se svými nezletilými dětmi. Po nabytí zletilosti mohou v dětském domově mladí lidé zůstat na základě smlouvy uzavřené s dětským domovem až do 26 let věku, pokud se připravují na budoucí povolání. Děti žijí v rodinných skupinách o 6 až 8 dětech. Pokud je možnost, starší děti před opuštěním dětského domova žijí samostatně v malometrážních bytech, aby se po odchodu z dětského domova zapojily bez problémů do běžného života. Plzeňský kraj realizoval v minulosti dva projekty, které připravovaly mladé lidi na samostatný život, zapojení do společnosti a uplatnění na trhu práce (Šance pro budoucnost a Krok do života 1). Na základě zkušeností při realizaci obou projektů byla vytvořena kvalitní metodika, která je v dětských domovech stále využívána. Po skončení projektů Plzeňský kraj převzal a financoval některé aktivity

projektu v oblasti následné péče, to ale nebylo systémové řešení. Proto je jedním z pokračujících úkolů snaha o změnu legislativy v oblasti systému následné péče. O tomto problému se všeobecně ví, ale bohužel změna legislativy stále nepřichází, dokladem toho je i fakt, že dne 24. 1. 2023 zveřejnila Národní ekonomická rada vlády (dále jen „NERV“), návrh 37 opatření, mezi kterými se uvádí „*Další nevyužitý potenciál pro trh práce skýtají děti z dětských domovů, kterým se po odchodu ze zařízení věnuje dle ekonomů jen nedostatečná péče*“. V praxi se jedná zejména o to, aby zletilostí či odchodem z dětského domova po ukončení studia měl mladý dospělý legislativně ukotvenou možnost využít služeb např. doprovázející osoby, která mu pomůže zajistit práci, bydlení a bude mu nápomocna při řešení problémů při vstupu do samostatného života.

I když je kladen velký důraz na prevenci, aby děti mohly nadále vyrůstat v biologické rodině a je snaha o umísťování dětí do náhradní rodinné péče, je zřejmé, že dětské domovy by měly zůstat jednou z možností pro děti, které nemohou zůstat ve vlastní rodině, nebo nemohou být umístěny do náhradní rodinné péče (jsou děti, které chtějí být umístěny do dětského domova, např. některé děti, které byly vráceny z pěstounské péče). Čím více bude možností pro umístění dětí, tím lépe se najde řešení, které bude v zájmu každého dítěte. Jednalo, jedná se a vždy se bude jednat o multidisciplinární oblast, ve které bude nutné a žádoucí spolupracovat se všemi institucemi, které se zabývají institucionální výchovou. V Plzeňském kraji realizujeme úzkou spolupráci s odborem sociálních věcí a navazujeme na koncepční kroky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Dětské domovy pracují s rodinami dětí a sociálními pracovníky, aby byly vytvářeny podmínky pro návrat dětí zpět do rodiny. Při těchto činnostech je využívána i pomoc dalších odborníků zabývajících se péčí o ohrožené děti.

Od přeměny kolektivních ústavních zařízení na dětské domovy rodinného typu uplynulo více než 20 let. Jednou z dalších možných cest pro kvalitativní zlepšení poskytované péče je budování sítě pobytových zařízení komunitního typu tam, kde je to možné. Umístěním některých rodinných skupin do běžné zástavby, by se v hlavních budovách uvolnily prostory pro fungování zdravotních služeb (rehabilitace, logopedie, psycholog, atd.) a sociálních služeb ambulantního či terénního charakteru, které by zajišťovaly komplexní podporu dítěte a jeho potřeb, včetně rozvoje a posílení rodinných vazeb. Rozptýlení rodinných skupin do běžné zástavby však bude znamenat větší nároky na personální obsazení, zejména na pozicích asistenta pedagoga. Současná právní úprava, tj. podpůrné opatření – asistent pedagoga – dle vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (platné znění) – umožňuje zaměstnat asistenta pedagogického pracovníka pouze na úvazek 0,25, což je ve většině případů naprosto nedostačující, neboť v dětských domovech jsou umísťovány i děti se zdravotním postižením, a to až ve 3 stupni příspěvku na péči. Plzeňský kraj bude i nadále pokračovat ve snahách o změnu legislativy na možnost rozpětí od 0,25 až do úvazku 1,00 dle doporučení školského poradenského zařízení.

V současné době neexistuje pobytové zařízení rodinného typu pro děti, které nemohou být podle § 38 zákona o ústavní výchově umístěny do školských zařízení. Tento problém je dlouhodobý a byl konstatován již v roce 2013 ve zprávě Ombudsmana ze systematických návštěv dětských psychiatrických nemocnic, proto bude Plzeňský kraj vyvíjet aktivity směrem k ministerstvům, jejichž cílem bude vznik výše uvedeného zařízení.

Opatření a klíčové aktivity

F.1	Meziresortní spolupráce na úrovni kraje při realizaci péče o ohrožené děti v resortu školství
F.2	Pobytové zařízení komunitního typu
F.3	Snahy o úpravu legislativy týkající se ústavní výchovy na základě poznatků z praxe

Opatření F.1 Meziresortní spolupráce na úrovni kraje při realizaci péče o ohrožené děti v resortu školství

Péče o ohrožené děti vždy byla, je a bude multidisciplinární problematikou, proto je nutná meziresortní spolupráce vycházející zejména z gescí MŠMT, MPSV (OSPOD, odbor sociálních věcí KÚPK), MS (soudy, státní zastupitelství, policie).

Klíčová aktivita F.1.1 Pokračovat ve vytváření efektivního, meziresortního systému spolupráce na úrovni kraje týkajícího se péče o ohrožené děti v resortu školství

Stávající kapacity dětských domovů Plzeňského kraje jsou téměř plné. Děti jsou umísťovány zpravidla dle volných kapacit zařízení a bez předchozí diagnostiky (tím pádem bez zjištění skutečných potřeb dítěte). Ústavní zařízení není účastníkem soudního řízení, takže se stává, že je problém zajistit vhodnou volnou kapacitu ve škole a školských zařízeních zejména v průběhu školního roku. Pokud nedojde ke změně legislativy tak, aby se dětský domov stal účastníkem řízení, je nutné hledat další postupy pro komunikaci a spolupráci mezi dotčenými subjekty již před rozhodnutím o umístění dítěte do konkrétního zařízení. Plzeňský kraj i nadále bude činit kroky směřující k dobré komunikaci a efektivní spolupráci na krajské úrovni, zejména s odbory sociálních věcí, OSPOD, státními zástupci a soudy, tak aby byla zajištěna vzájemná informovanost a při pracovních setkáních se nalézaly koordinované způsoby řešení při realizaci péče o ohrožené děti. Dětské domovy budou i nadále posilovat vazby mezi dítětem a jeho rodinou (blízkými osobami), podporou pozitivních aspektů v kontaktu mezi dítětem a rodinou a podporou připravenosti rodiny pro návrat dítěte domů a budou se i nadále podílet na fungujícím systému spolupráce zařízení – rodina – škola – OSPOD, aby byl podpořen brzký návrat dětí do rodiny, je-li to v nejlepším zájmu dítěte.

Opatření F.2 Pobytová zařízení komunitního typu

Po účinnosti zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, se dětské domovy transformovaly na zařízení rodinného typu (každé rodinné skupině byl vybudován samostatný prostor s parametry běžného bytu převážně v hlavních budovách dětského domova). Nyní se dětské domovy připravují na další vývojovou etapu, a to implementací rodinných skupin do nemovitostí uvnitř běžné zástavby.

Klíčová aktivita F.2.1 Postupný rozvoj pobytových zařízení komunitního typu

Plzeňský kraj je připraven podpořit budování sítě pobytových zařízení komunitního typu tam, kde je to možné. Podpora bude realizována formou metodickou i finanční (předfinancování) těch zřizovaných organizací, které se rozhodnou účastnit se výzev Národního plánu obnovy za účelem rozvoje a modernizace služeb komunitního typu pro ohrožené děti. Rozptýlení rodinných skupin do běžné zástavby však bude znamenat větší nároky na personální obsazení, zejména na pozicích asistenta pedagoga, proto bude Plzeňský kraj i nadále pokračovat ve snahách o změnu legislativy na možnost rozpětí od 0,25 až do úvazku 1,00 dle doporučení školského poradenského zařízení pro asistenta pedagoga v dětských domovech.

Klíčová aktivita F.2.2 Podpora vytváření podpůrných služeb

Plzeňský kraj je připraven podporovat vytváření služeb ambulantního či terénního charakteru, které budou zajišťovat komplexní podporu dítěte a jeho potřeb. Prostory pro fungování zdravotních služeb (rehabilitace, logopedie, psycholog, atd.) a sociálních služeb ambulantního či terénního charakteru, které budou zajišťovat komplexní podporu dítěte a jeho potřeb, včetně rozvoje a posílení rodinných

vazeb, vzniknou při realizaci přesunu některých rodinných skupin do běžné zástavby v hlavních budovách zařízení.

Opatření F.3 Snahy o úpravu legislativy týkající se ústavní výchovy na základě poznatků z praxe

Na základě výstupů vzniklých při poradách se řediteli dětských domovů a dalšími spolupracujícími subjekty se Plzeňský kraj snaží dlouhodobě prosazovat vznik legislativy v oblasti následné péče o děti odcházející z institucionální výchovy a v posledních letech i vznik zařízení rodinného typu pro děti, které do dětských domovů nemohou být podle zákona o ústavní výchově přijaty z důvodu psychiatrických onemocnění.

Klíčová aktivita F.3.1 Aktivity směřující k úpravě legislativy týkající se ústavní výchovy na základě poznatků z praxe

Cílem aktivity je na základě poznatků z praxe vyvíjet snahy o úpravu legislativy tak, aby pro danou oblast byla komplexní, promyšlenou oporou. V současné době identifikujeme zejména dvě oblasti kterými je třeba se zabývat, a to zejména systémem následné péče pro děti odcházející z institucionální výchovy. Neboť nyní je systém nastaven tak, že dítěti je do určité doby poskytována příkladná péče, která je ovšem v určitém období legislativně velmi striktně ukončena a dále při vstupu do samostatného života systémem nepokračuje, což je pro mladého dospělého člověka velmi náročné a může dojít k jeho selhání. Proto chceme i nadále vyvíjet snahy o změnu legislativy v oblasti systému následné péče, aby zletilostí či odchodem z dětského domova po ukončení studia měl mladý dospělý zákonnou možnost využít služeb např. doprovázející osoby, která mu pomůže zajistit práci, bydlení a bude mu nápomocna při řešení problémů při vstupu do samostatného života. Druhou identifikovanou oblastí je neexistence zařízení rodinného typu pro děti, které nemohou být podle zákona o ústavní výchově přijaty do školských zařízení ústavní péče. Jedná se o děti se schizofrenií, bipolární poruchou, s těžkými depresivními a úzkostnými stavy vyžadujícími psychiatrickou léčbu. Počet těchto dětí stoupá a jejich život se odehrává v léčebnách, proto chceme vyvíjet snahy ve vztahu k MPSV, MZD ve spolupráci s MŠMT apelující na vznik zařízení rodinného typu pro tyto děti.

Přehled opatření

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria	Termín Zahájení	Termín ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
F.1 Meziresortní spolupráce na úrovni kraje při realizaci poskytované péče o ohrožené děti v resortu školství	F.1.1 Pokračovat ve vytváření efektivního, meziresortního systému spolupráce na úrovni kraje týkajícího se péče o ohrožené děti v resortu školství	Realizace alespoň 1 pracovního setkání ročně pracovníků dětských domovů, OSPOD a příslušných odborů krajského úřadu Realizace alespoň 1 metodického setkání sociálních pracovníků dětských domovů Meziresortní spolupráce odboru krajského úřadu při realizaci Koncepce rodinné politiky Plzeňského kraje	Q3/2024	Q4/2028	Rozpočet PK	PK

F.2 Pobytová zařízení komunitního typu	F.2.1 Postupný rozvoj pobytových zařízení komunitního typu	Podpora zřizovaných organizací při realizaci jejich projektů v rámci výzev Národního plánu obnovy za účelem rozvoje a modernizace služeb komunitního typu pro ohrožené děti Aktivní prosazování změny legislativy v souvislosti s vyšší personální náročností při realizaci činnosti dětských domovů na komunitní bázi	Q3/2024	Q4/2028	Státní rozpočet, Rozpočet PK, Fondy EU - NPO	MPSV, MŠMT, PK
	F.2.2 Podpora vytváření podpůrných služeb	Podpora vytváření služeb ambulantního či terénního charakteru, které budou zajišťovat komplexní podporu dítěte a jeho potřeb	Q3/2024	Q4/2028	Státní rozpočet, Rozpočet PK, Fondy EU - NPO	MPSV, PK
F.3 Snahy o úpravu legislativy týkající se ústavní výchovy na základě poznatků z praxe	F.3.1 Aktivity směřující k úpravě legislativy týkající se ústavní výchovy na základě poznatků z praxe	Aktivity směřující ke vzniku legislativy v oblasti systému následné péče pro mladé dospělé odcházející z ústavní péče v rámci připomínkových řízení Aktivity směřující ke změně legislativy týkající se vzniku zařízení rodinného typu pro děti, které nemohou být podle zákona o ústavní výchově přijaty do školských zařízení z důvodu psychiatrických onemocnění	Q3/2024	Q4/2028	Státní rozpočet	MPSV, MŠMT, MS, MZD, PK

Prevence rizikového chování

Plzeňský kraj dlouhodobě spolupracuje s organizacemi, které se primární prevencí rizikového chování zabývají, monitoruje stav v kraji a ve spolupráci s Koordinační skupinou prevence (KOS) se snaží situaci v kraji zlepšit prostřednictvím podpory pedagogických pracovníků a organizací, které poskytují školám metodickou podporu, preventivní či intervenční programy.

Popis cíle

Cílem Plzeňského kraje je tedy i nadále rozvíjet efektivní, systémovou, provázanou, jednotnou a kooperující spolupráci všech subjektů participujících na oblasti primární prevence, a to na horizontální i vertikální úrovni. Zároveň si Plzeňský kraj klade za cíl zkvalitnit a zefektivnit systém vzdělávání pedagogických pracovníků a dalších aktérů oblasti primární prevence rizikového chování, který povede ke zvýšení znalostí, dovedností a kompetencí dětí, žáků a studentů a dalších cílových skupin.

Zdůvodnění potřeby

Nastavení bezpečného prostředí na školách z hlediska technického zabezpečení až po zajištění pocitu bezpečí je nezbytné pro moderní vzdělávací systém. K tomu slouží mimo jiné funkční systém primární prevence rizikového chování. Bohužel se stále potýkáme s problémem, že školní metodici prevence nemají možnost optimálně se věnovat oblasti primární prevence na své škole. Školní metodik prevence je zahlcen jednak povinnostmi pedagogického pracovníka, tak i pracovní náplní školního metodika prevence. Aktuální situace ještě více ukázala, že je velmi potřebné snížení přímé míry vyučovací povinnosti školních metodiků prevence (dále jen ŠMP). Nezbytností je tedy jak opora v zákoně, která by zvýšila pozici ŠMP ve škole, tak snížení úvazku ŠMP jako u výchovných poradců, aby měl dostatek času na svou práci i další studium.

Analýza – popis současného stavu dané oblasti

MŠMT vydalo Národní strategii primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027 a Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2023 – 2025. Jedním z hlavních cílů uvedeným v těchto koncepčních materiálech je vytvoření adekvátních podmínek pro práci školních metodiků prevence ve školách a současně posílení objemu finančních prostředků dotační politiky MŠMT. Prioritním cílem je zkvalitňování systému prevence rizikového chování.

Plzeňský kraj má významný podíl v oblasti primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na území kraje. Od roku 2003 vyhlašuje dotační programy zaměřené na podporu primární prevence rizikového chování dětí a mládeže, zejména pak dotační program Podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci. V rámci dotačního programu jsou vyhlašovány 2 dotační tituly – „Podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci v roce 20XX“ určený školám a školským zařízením a „Podpora poskytovatelů primární prevence rizikového chování v Plzeňském kraji v roce 20XX“ určený poskytovatelům programů primární prevence, tj. NNO, PPP apod.

V roce 2015 byla vytvořena Koordinační skupina prevence (dále jen KOS). Pracovní skupina byla vytvořena s cílem sjednocení postupů v rámci systému primární prevence rizikového chování v Plzeňském kraji a schází se pravidelně 3x ročně. Na jednáních se projednává aktuální problematika primární prevence, účastníci si vyměňují své zkušenosti, inspirojí se vzájemně příklady dobré praxe

a hledají společná řešení aktuálních problémů. Členem KOSu je krajská školská koordinátorka prevence, metodici prevence v pedagogicko-psychologické poradně, zástupci organizací poskytujících preventivní programy, vzdělávání pedagogů, zástupci škol ad.

Problematika primární prevence rizikového chování v Plzeňském kraji je rozpracována v Plánu primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje (2020–2023). V současné době je připravován Plán na další období.

Jednotlivé kraje si nastavují individuálně hodnocení kvality nabízených preventivních programů, které jsou školám nabízeny. V Plzeňském kraji mapují jednotlivé preventivní programy metodici prevence v PPP. Školy v ČR nemají stanoven povinný způsob předávání informací o realizovaných preventivních aktivitách, každý kraj sbírá data různými způsoby. Plzeňský kraj využívá pro sběr dat online systém evidence preventivních aktivit (SEPA).

Opatření a klíčové aktivity

F.4	Rozvoj efektivní, systémové, provázané, jednotné a kooperující spolupráce všech subjektů participujících na oblasti primární prevence, a to na horizontální i vertikální úrovni
F.5	Realizace a finanční podpora dalšího vzdělávání ŠMP, pedagogických pracovníků, MP v PPP i NNO v oblasti prevence rizikového chování a supervize

Opatření F.4 Rozvoj efektivní, systémové, provázané, jednotné a kooperující spolupráce všech subjektů participujících na oblasti primární prevence, a to na horizontální i vertikální úrovni

Primární prevence rizikového chování spadá do gesce MŠMT. Pro zajištění kvalitní a efektivní primární prevence a prevence duševního zdraví ve školách a školských zařízeních je nutná spolupráce všech aktérů jak na vertikální úrovni (MŠMT – krajský školský koordinátor prevence – metodik prevence v PPP – školní metodik prevence), tak horizontální (spolupráce zejména mezi MŠMT, Ministerstvem vnitra a Radou vlády pro koordinaci prevence v oblasti závislostí, mezi krajskými koordinátory v rámci ČR, poskytovateli preventivních programů, vzdělávání ad.). Další opatření a jednotlivé aktivity budou blíže rozpracovány v Plánu primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje (2024–2027).

Klíčová aktivita F.4.1 Pravidelná setkávání Koordinační skupiny prevence (KOS)

Pracovní skupina byla vytvořena s cílem sjednocení postupů v rámci systému primární prevence rizikového chování v Plzeňském kraji a schází se pravidelně 3x ročně. Na jednáních se projednává aktuální problematika primární prevence, účastníci si vyměňují své zkušenosti, inspirují se vzájemně příklady dobré praxe a hledají společná řešení aktuálních problémů. V případě potřeby se realizují tzv. malá setkání, která se zabývají konkrétní aktivitou, tématem, např. přípravě krajské konference. Vzhledem k tomu, že tato setkávání odborníků vnímáme jako smysluplná a pro kraj přínosná, budeme v této aktivitě i nadále pokračovat. Pracovní skupina bude dbát na zvyšování kvality prevence ve školách a školských zařízeních, zejména pak bude vyvíjet tlak na MŠMT na stanovení snížené přímé vyučovací povinnosti u školních metodiků prevence.

Klíčová aktivita F.4.2 Příprava a realizace krajského projektu a podání žádosti do Výzvy MŠMT

Plzeňský kraj od roku 2017 každoročně podává žádost do Výzvy MŠMT pro podávání žádostí o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu na aktivity v oblasti primární prevence rizikového chování a podpory duševního zdraví ve školách a školských zařízeních. Díky finanční podpoře z této výzvy může Plzeňský kraj lépe podporovat efektivní programy primární prevence rizikového chování a programy zaměřené na podporu duševního zdraví ve školách a školských zařízeních. Zároveň tato podpora za strany MŠMT umožňuje poskytování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti primární prevence rizikového chování a duševního zdraví a realizaci krajské konference, která se koná vždy jednou za dva roky.

Opatření F.5 Realizace a finanční podpora dalšího vzdělávání ŠMP, pedagogických pracovníků, MP v PPP i NNO v oblasti prevence rizikového chování a supervize

Vzdělávání a supervize pedagogických pracovníků a lektorů preventivních programů je nezbytnou podmínkou pro kvalitní zajištění primární prevence a prevence duševního zdraví ve školách a školských zařízeních. Plzeňský kraj proto realizuje v rámci krajského projektu vzdělávací aktivity pro pedagogické pracovníky a zároveň finančně podporuje realizaci preventivních aktivit ve školách a školských zařízeních, vzdělávání a supervize pedagogických pracovníků, a to zejména prostřednictvím vyhlášených dotačních programů.

Klíčová aktivita F.5.1 Každoroční vyhlášení dotačních programů Plzeňského kraje zacílených na podporu preventivních aktivit a podpory duševního zdraví ve školách a školských zařízeních

Každoročně je vyhlášován dotační program „Podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci“. V rámci tohoto dotačního programu jsou vyhlášovány 2 dotační tituly: „Podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci v roce 20XX“ určený školám a školským zařízením a „Podpora poskytovatelů primární prevence rizikového chování v Plzeňském kraji v roce 20XX“ určený poskytovatelům programů primární prevence, tj. NNO, PPP apod.

Projekty žadatelů zaměřené na primární prevenci rizikového chování jsou rovněž podporovány z dotačního programu „Mikrogranty pro oblast školství a mládeže“.

Přehled opatření

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria	Termín zahájení	Termín ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
F.4 Rozvoj efektivní, systémové, provázané, jednotné a kooperující spolupráce všech subjektů participujících na oblasti primární prevence, a to na horizontální i vertikální úrovni	F.4.1 Pravidelná setkávání Koordinační skupiny prevence (KOS)	Počet setkání Koordinační skupiny prevence	Q3/2024	Q4/2028	Rozpočet PK	PK, PPP Plzeň
	F.4.2 Příprava a realizace krajského projektu a podání žádosti do Výzvy MŠMT	Každoroční zapojení se do Výzvy MŠMT pro podávání žádostí o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu na aktivity v oblasti primární	Q3/2024	Q4/2028	Státní rozpočet, Rozpočet PK	PK, MŠMT

		prevence rizikového chování a podpory duševního zdraví ve školách a školských zařízeních				
F.5 Realizace a finanční podpora dalšího vzdělávání ŠMP, pedagogických pracovníků, MP v PPP i NNO v oblasti prevence rizikového chování a supervize	F.5.1 Každoroční vyhlášení dotačních programů Plzeňského kraje zacílených na podporu preventivních aktivit a podpory duševního zdraví ve školách a školských zařízeních	Každoroční vyhlášení dotačních programů Výše alokace finančních prostředků	Q3/2024	Q4/2028	Rozpočet PK	PK

G. Vzdělávání v celoživotní perspektivě

Celoživotní učení je složitý komplex aktivit, které dovolují přechody mezi vzděláváním a zaměstnáním a získávání stejných kvalifikací různými cestami kdykoli během života. Zahrnuje tři navzájem propojené složky – formální vzdělávání, neformální vzdělávání a informální učení. Nedílnou součástí celoživotního učení je občanské vzdělávání, vzdělávání pro udržitelný rozvoj a rozvoj digitálních kompetencí ve spolupráci s různými poskytovateli (např. školami, školskými zařízeními pro zájmové vzdělávání, univerzitami, paměťovými institucemi, neziskovými organizacemi).

Popis cíle

U celoživotního učení je důležitá připravenost jednotlivce učit se během celého života. Hlavním cílem vzdělávacího systému je vytvořit u dětí a mládeže pozitivní vztah k učení se novým věcem, připravit je na kontinuální učení v průběhu celého života a nastavit vhodné prostředí pro další vzdělávání jak v rámci formálního, tak i neformálního či informálního učení. Uvedené způsoby učení podporují vzdělávací a poradenské služby.

Úkolem vzdělavatelů je vést vzdělávané k podnikavosti v rovině osobní, profesní a společenské – k tomu, aby si osvojili dovednost samostatně se učit a v souladu se svými schopnostmi vyhledávat příležitosti, jak tyto své dovednosti a znalosti uplatnit v praxi.

Úkolem podpůrných poradenských služeb v oblasti celoživotního učení (kariérové/celoživotní poradenství) je umožnit občanům v průběhu celého jejich života poznat a najít způsoby, jak a rozvíjet své schopnosti, dovednosti a zájmy. Umožňuje jim rozhodovat se a řídit svou individuální dráhu ve vzdělávání a odborné přípravě, v práci i v jiných oblastech, a využívat tak naplno své schopnosti a dovednosti. Kompetence, které kariérové poradenství a kariérové vzdělávání klientům pomáhá rozvíjet, se obvykle nazývají dovednosti pro řízení vlastní kariéry (Career Management Skills).

Zdůvodnění potřeby

V současné době je vývoj společnosti velmi dynamický a již nyní je obvyklé, že dospělý změní v průběhu svého profesního života dvakrát až třikrát svou profesi. Je zřejmé, že nelze vystačit po celý pracovní život pouze se znalostmi a dovednostmi získanými v počátečním vzdělávání. Technologický vývoj průmyslové revoluce vytváří tlak na celoživotní učení ve všech sférách trhu práce včetně nízkokvalifikovaných a manuálních pracovních činností. Stejně tak je nutné pracovat i na zvyšování soft skills a dalších kompetencí mimo čistě faktické znalosti.

Důležitost celoživotního vzdělávání je akcentováno i ve Vizi vzdělávání v Plzeňském kraji v roce 2035 a dalších koncepčních dokumentech Plzeňského kraje.

Analýza – popis současného stavu dané oblasti

V Plzeňském kraji funguje celá řada institucí poskytující celoživotní vzdělávání. Mezi nejvýznamnější patří Krajské centrum vzdělávání a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Plzeň, sady 5. května 42 a Národní pedagogický institut ČR.

Krajské centrum vzdělávání působí ve třech oblastech: 1) další vzdělávání pedagogických pracovníků, a rozvoj a podpora škol v širokém spektru témat (např. digitální kompetence učitelů, kompetenční učení/zavádění žákovských a učitelských portfolií, komunikační dovednosti, osobnostně sociální rozvoj, rovné příležitosti a jiné), 2) jazykové vzdělávání včetně podpory a výuky českého jazyka pro cizince, 3) kariérové poradenství v celoživotní perspektivě pro všechny věkové kategorie občanů a podpora volby vzdělávací a profesní cesty žáků škol.

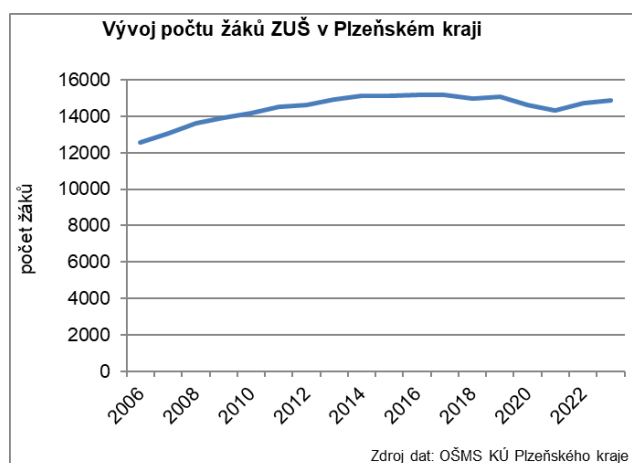
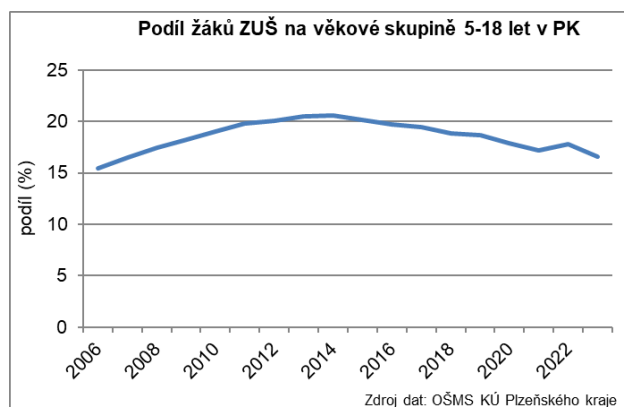
NPI ČR je přímo řízenou organizací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Zajišťuje (např. skrze svá krajská pracoviště) přenos vzdělávacích inovací z centrální koncepční úrovně do školské praxe v regionech. Je školským vzdělávacím, metodickým, kurikulárním, výzkumným, odborným a poradenským zařízením pro řešení otázek předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání. Vytváří rámcové vzdělávací programy pro předškolní, základní, základní umělecké a střední vzdělávání. Stará se o metodickou podporu škol a pedagogů a cílené vzdělávání pedagogických pracovníků, zasahuje rovněž do oblasti základního uměleckého, jazykového, neformálního, zájmového a dalšího vzdělávání. Hlavním tématem poskytované podpory a služeb jsou vzdělávací priority ČR (např. společné vzdělávání, rovné příležitosti, heterogenní kolektivy, podpora prevence a duševního zdraví, wellbeingu, podpora a rozvoj managementu škol, kompetenční vzdělávání apod.).

Významným článkem vzdělávacího systému je i základní umělecké školství. To podporuje a rozvíjí nadání žáků v jednotlivých uměleckých oborech. Síť základních uměleckých škol je ve školním roce 2023/2024 tvořena 34 ZUŠ, z toho 23 je zřízeno obcemi, 3 soukromým zřizovatelem a u 8 je zřizovatelem Plzeňský kraj. Tato síť je v Plzeňském kraji relativně rovnoměrná a kraj dobře pokrývá. Dokladem toho je, že základní umělecké školy nebo jejich pobočky nalezneme v 72 obcích Plzeňského kraje. Výuka probíhá zejména v budovách, kde se nachází sídlo organizace, ale řada škol má k dispozici další místa výkonu činnosti, jejichž počet zahrnoval v roce 2023 105 pracovišť. Nabídka uměleckých oborů se na území našeho kraje nezměnila. Kompletní vzdělávací nabídku (tj. výuku hudebního, výtvarného, tanečního a literárně-dramatického oboru) nabízely zejména školy zřizované Plzeňským krajem.

Počet žáků a studentů v základních uměleckých školách v Plzeňském kraji víceméně kopíruje demografickou situaci v České republice, kde od školního roku 2005/2006 pravidelně roste (s výkyvem v období pandemie).

Základním srovnávacím ukazatelem, který nastavil Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2019–2023, je podíl kapacit ZUŠ na populaci ve věku 6–18 let. S tím souvisí pravidlo, že po dobu platnosti tohoto dlouhodobého záměru

nebudou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány nové ZUŠ ani navyšovány kapacity ZUŠ bez rozdílu zřizovatele v těch krajích, ve kterých v době rozhodování o žádosti podíl kapacit ZUŠ na populaci ve věku 6–18 let překračuje 20 %. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje 2020–2024 stanovil, že kapacity jednotlivých ZUŠ mohou být navýšeny pouze v těch

okresech, ve kterých je podíl kapacit ZUŠ na populaci ve věku 6–18 let pod hranicí 20 %, a to výhradně převodem kapacit ze ZUŠ v těch okresech, ve kterých se tento podíl pohybuje nad požadovanou hranicí 20 %. Na základě toho se uskutečnil přesun kapacity 35 žáků ze ZUŠ Plzeň, Terezie Brzkové 33 na ZUŠ Horšovský Týn, Sady Petra Bezruče 101. Celková kapacita ZUŠ v Plzeňském kraji (vedená v rejstříku škol a školských zařízení, tedy 17 021 žáků) byla zachována.

V oblasti zájmového vzdělávání hrají důležitou roli také střediska volného času. Ta poskytují zájmovou činnost zaměřenou na různé oblasti činností dětem, mládeži, pedagogickým pracovníkům i další veřejnosti, a to formou pravidelné činnosti (zájmové kroužky, kurzy, oddíly), příležitostné činnosti (akce pro veřejnost – vystoupení, výstavy, dny otevřených dveří), spontánních aktivit (otevřené kluby), táborů a pobytových akcí, soutěží, osvětové činnosti i individuální práce. SVČ nabízejí také vzdělávacími programy, které navazují na rámcové vzdělávací programy škol, spolupracují s mateřskými, základními i středními školami, s dětskými domovy, spolky, veřejnými institucemi, orgány státní správy a samosprávy, s firmami, regionálními médii a v neposlední řadě s rodiči dětí a mládeže. Šest z nich je pověřeno organizací okresních kol školních postupových soutěží a olympiád.

Střediska volného času jsou zřízena jako příspěvkové organizace obcí (samostatně nebo jako součásti škol) či Plzeňského kraje. Na území kraje působí dále jedno zařízení, jehož zřizovatelem je církevní organizace. Střediska nepůsobí jen v obcích, kde sídlí, ale mají svá pracoviště také v okolních obcích a městech.

Opatření a klíčové aktivity

G.1	Podpora kompetencí pro řízení vlastní kariéry (CMS)
G.2	Zvýšení účasti obyvatel v celoživotním učení/vzdělávání
G.3	Propojení všech složek vzdělávání – formálního, zájmového, uměleckého a neformálního vzdělávání
G.4	Podpora školských zařízení pro zájmové vzdělávání, základní umělecké vzdělávání a organizací pracujících s dětmi a mládeží

Opatření G.1 Podpora kompetencí pro řízení vlastní kariéry (CMS)

Podpora a rozvoj těchto kompetencí zajišťuje efektivní a kontinuální zapojení občanů do celoživotní učení/vzdělávání. Podpora se může realizovat prostřednictvím kariérového vzdělávání nebo kariérového poradenství. Východiskem pro rozvoj CMS je sebepoznání, seberozvoj a orientace v možnostech, které člověku nabízí svět, s cílem volit pro sebe optimální cestu k dosažení svých cílů v osobním, pracovním i občanském životě. NPI ČR, KCV a další aktéři zajišťují dostupnost informací, vzdělávání a služeb, které mohou jednotlivci, školy nebo další instituce využívat v oblasti rozvoje CMS.

Klíčová aktivita G.1.1 Zařazení oblasti CMS do DVPP

Na základě intenzivní spolupráce vzdělavatelů (v oblasti dalšího vzdělávání učitelů) v Plzeňském kraji bude téma rozvoje CMS průběžně začleňováno do nabízených vzdělávacích programů a metodické podpory škol v kontextu implementace inovovaného Kurikula. Programy budou podporovat práci učitelů v kariérovém vzdělávání s cílem rozvíjet jednotlivé složky CMS u žáků a pomáhat jim tak samostatně řídit svoji volbu vzdělávací a profesní dráhy.

Klíčová aktivita G.1.2 Podpora dospělých v aktivním seberozvoji a CMS

V rámci kariérového poradenství pro širokou veřejnost bude KCV pokračovat v poradenských metodách a přístupech, které zmocňují klienta k seberozvoji a samostatnému řešení životních situací. Rozvoj CMS je v KCV nedílnou součástí poradenského procesu kariérového poradenství v celoživotní perspektivě. Ve spolupráci s NPI ČR bude veřejnost informována o webu Europass.cz, který nabízí celou

řadu informací a doporučení pro sebezprezentaci, nástroj pro spravování a sdílení osobního portfolia, které je v kontextu dovedností pro 21. století důležité v uplatnitelnosti na trhu práce v ČR i v zahraničí.

Klíčová aktivita G.1.3 Využívání portfolií jako nástroje pro osobní rozvoj u žáků i učitelů

Pozornost bude zaměřena na metodickou podporu škol v zavádění nástroje kompetenční portfolio u cílových skupin žáci i pedagogičtí pracovníci. Podpora bude založena na metodice zavádění portfolií ve vzdělávání a standardizaci používání nástroje portfolio ve školách. Důležitým prvkem podpory bude sdílení příkladů z praxe a kolegiální podpora a spolupráce učitelů a škol. Také bude zajištěna individuální podpora škol při zavádění nástroje kompetenční portfolio pro žáky.

Opatření G.2 Zvýšení účasti obyvatel v celoživotním učení/vzdělávání

Prostřednictvím služeb kariérového poradenství v celoživotní perspektivě a podpoře kariérového vzdělávání bude u klientů podporován seberozvoj prostřednictvím celoživotního učení/vzdělávání. Nadále bude pokračovat rozvoj NSK a spolupráce mezi školami a zástupci zaměstnavatelů na aktivitách souvisejících s procesy uznávání kvalifikace. Bude věnována pozornost podpoře a optimalizaci sítě autorizovaných osob v návaznosti na potřeby trhu práce.

Zásadní bude inovace oborové soustavy a s ní požadované zvyšování prostupnosti a modernizace odborného vzdělávání. Metodická podpora středním školám v této oblasti se bude zaměřovat na implementaci kurikulární reformy skrze modulově pojatá ŠVP.

Klíčová aktivita G.2.1 Osvěta obyvatel Plzeňského kraje k dalšímu vzdělávání

Další vzdělávání je nedílnou složkou celoživotního učení. Rychlé změny sociálních, ekonomických a kulturních souvislostí nemohou lidé jen pasivně přejímat, ale je žádoucí, aby je nejen ovlivňovali, ale aby se aktivně podíleli na utváření vlastního života i celé společnosti. Další vzdělávání přispívá k osobnostnímu rozvoji jednotlivce a zvyšuje jeho lepší uplatnitelnost na trhu práce.

Další vzdělávání bude v následujícím období rychle se rozvíjející oblastí. Obyvatelé Plzeňského kraje budou motivováni ke vzdělávání za účelem získání nových znalostí a dovedností, které jim pomohou najít lepší uplatnění na trhu práce. Další vzdělávání obyvatel kraje přispěje ke zlepšení ekonomických i sociálních podmínek v kraji a umožní zvyšování kvalifikací a kompetencí obyvatel pro jejich kvalitní a spokojený život.

V rámci sítě kariérového poradenství v PK a marketingu služby kariérové poradenství bude zmiňována návaznost a důležitost dalšího vzdělávání. Služba kariérové poradenství v rámci poradenského procesu podporuje klienty v rozvoji a dalším vzdělávání.

Ve spolupráci se vzdělávacími institucemi bude v Plzeňském kraji zajištěna dostatečná nabídka vzdělávacích kurzů v oblasti dalšího vzdělávání.

Klíčová aktivita G.2.2 Podpora škol v poskytování dalšího vzdělávání

V oblasti podpory kariérových poradců ve školách a síťování těchto služeb budou školy motivovány k poskytování poradenství i pro veřejnost v kontextu dalšího vzdělávání, které je pro klienty dostupné. Střední školy budou nadále nabízet vzdělávání v jiné formě studia než denní pro dospělé uchazeče, zejména se jedná o nastavbové studium v dálkové formě studia. Vyšší odborné školy budou nabízet vzdělávání v kombinované formě studia, zejména ve zdravotnických oborech, kde zájem uchazečů dlouhodobě převyšuje počet přijatých ke studiu.

Střední školy budou v oblasti vytváření podmínek pro další vzdělávání občanů spolupracovat na rozvoji Národní soustavy kvalifikací jako nástroje pro ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

Opatření G.3 Propojení všech složek vzdělávání – formálního, zájmového, uměleckého a neformálního vzdělávání

Celoživotní učení zahrnuje tři navzájem propojené složky, tj. formální vzdělávání, neformální vzdělávání a informální učení. Vzájemné propojování všech složek je dlouhodobým cílem vzdělávacího procesu. Formální vzdělávání by mělo nejen brát v úvahu neformálně získané znalosti a dovednosti žáka, ale také integrovat inovativní a zážitkové metody práce, které jsou typické pro zájmové a neformální vzdělávání. Neformální a zájmové vzdělávání by mělo aktivně podporovat rozvoj klíčových kompetencí popsaných v rámcových vzdělávacích programech a navazovat na formální vzdělávání. Kompetence získané v zájmových aktivitách by měly být vnímány jako bonus pro formální vzdělávání, obohacující žáky o další vědomosti, dovednosti, schopnosti a postoje. Tímto propojením lze také přispět k redukci nerovností ve vzdělávacím systému.

Zájmové, umělecké a neformální vzdělávání přináší významný přínos pro rozvoj občanských dovedností, týmové spolupráce, samostatnosti, tvořivosti a dalších klíčových kompetencí nezbytných pro život. V PK existuje stabilní síť školských zařízení pro zájmové vzdělávání i základních uměleckých škol. Neformální vzdělávání je zajišťováno prostřednictvím rozsáhlé sítě spolků, které se věnují práci s dětmi a mládeží ve volném čase.

V souladu s klíčovou aktivitou C.1.3 bude formální, zájmové, umělecké a neformální vzdělávání propojováno také zaváděním kompetenčních portfolií žáků, která se v oblasti vzdělávacího procesu stanou funkčním nástrojem pro formativní hodnocení a cílený rozvoj klíčových kompetencí žáků. Využití portfolií (například v rámci kroužků, projektových dnů, workshopů nebo stáží u zaměstnavatelů) napomůže lépe využít potenciál těchto dílčích aktivit pro komplexní osobnostní a kariérní rozvoj žáků.

Klíčová aktivita G.3.1 Spolupráce škol s mimoškolními organizacemi – se zařízeními pro zájmové, umělecké a neformální vzdělávání

Poskytovatelé zájmového a neformálního vzdělávání budou aktivně rozvíjet vzdělávací aktivity. Klíčovým aspektem je také aktivní podpora účastníků zájmového a neformálního vzdělávání s důrazem na informování o možnostech účasti na neformálním a zájmovém vzdělávání, zejména ve školním prostředí.

Školy všech stupňů budou systematicky spolupracovat s organizacemi zájmového a neformálního vzdělávání a ZUŠ. Cílem je vytvořit prostředí podporující synergií mezi formálním, zájmovým a neformálním vzděláváním, aby byl zajištěn plný rozvoj vzdělávacích možností pro mladou generaci.

Opatření G.4 Podpora školských zařízení pro zájmové vzdělávání, základní umělecké vzdělávání a organizací pracujících s dětmi a mládeží

Cílem podpory je rozvoj práce s dětmi a mládeží, podpora zájmového, uměleckého a neformálního vzdělávání v kraji, participace na veřejném životě, vytváření a rozšiřování stávající nabídky volnočasových a dalších vybraných aktivit pro organizované i neorganizované děti a mládež (např. otevřené kluby), rozvoj dobrovolnictví a dobrovolné práce s dětmi a mládeží, podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci, porozumění prostřednictvím interkulturního vzdělávání, výměn mládeže a mezinárodních projektů.

Klíčová aktivita G.4.1 Osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků zájmového vzdělávání v SVČ a ZUŠ

Cílem aktivity je podpořit profesní růst pedagogických i nepedagogických pracovníků SVČ a ZUŠ pomocí dlouhodobého vzdělávání a průběžného sebevzdělávání či pomocí vzájemné spolupráce a sdílení

zkušeností se zapojením lektora pro pedagogy. Vzdělávání je možné realizovat formou akreditovaných i neakreditovaných kurzů nebo vzdělávacích programů, stáží, nebo formou supervize/ mentoringu/koučinku. Školy a školská zařízení budou motivována ze strany kraje k zapojení do výzev OP JAK.

Klíčová aktivita G.4.2 Podpora inovativního vzdělávání účastníků zájmového vzdělávání v SVČ a uměleckého vzdělávání v ZUŠ

Cílem aktivity je osobnostní a sociální rozvoj účastníků zájmového vzdělávání v SVČ a ZUŠ a jejich podpora v rozvoji znalostí a dovedností s využitím inovativních forem vzdělávání (např. projektová a tandemová výuka vzdělávání s využitím nových technologií, zážitková pedagogika), prostřednictvím netradičních vzdělávacích metod a strategií, které vedou účastníka k rozvoji kreativity, talentu a samostatnosti. Školy a školská zařízení budou motivována ze strany kraje k zapojení do výzev OP JAK.

Klíčová aktivita G.4.3 Dostupnost nabídky volnočasových aktivit pro děti a mládež

Cílem aktivity je podpora a rozvoj volnočasových aktivit určených pro organizované i neorganizované děti a mládež v Plzeňském kraji, a to prostřednictvím smysluplných volnočasových aktivit, které přispívají k všestrannému pozitivnímu osobnostnímu rozvoji dětí a mládeže. Podpora bude vynakládána prostřednictvím dotačního programu PK určeného pro organizace nabízející volnočasové aktivity pro organizované i neorganizované děti a mládež (např. v případě SVČ a obcí otevřené kluby pro neorganizované děti), výměny mládeže, rozvoj dobrovolnictví a participace na veřejném životě.

Přehled opatření

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria	Termín Zahájení	Termín ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
G.1 Podpora kompetencí pro řízení vlastní kariéry (CMS)	G.1.1 Zařazení oblasti CMS do DVPP	Nabídka DVPP v PK obsahuje i oblast CMS	2024	2028	Nevytváří nároky na financování	KCV, NPI ČR, ZČU, další vzdělavatelé
	G.1.2 Podpora dospělých v aktivním seberozvoji a CMS	V PK je dostupné kariérové vzdělávání a kariérové poradenství s vazbou na nabídku dalšího vzdělávání	2024	2028	Rozpočet KCV, Fondy EU – OP JAK	KCV , ZŠ, SŠ, VŠ, zaměstnavatelé, ÚP, další vzdělávací instituce
	G.1.3 Využívání portfolií jako nástroje pro osobní rozvoj u žáků i učitelů	Min. 30% SŠ pracuje s portfolií žáků nebo učitelů	2024	2028	Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK	ZŠ, SŠ , KCV, ZČU
G.2 Zvýšení účasti obyvatel v celoživotním učení/vzdělávání	G.2.1 Osvěta obyvatel Plzeňského kraje k dalšímu vzdělávání	Zvýší se povědomí obyvatel PK o možnostech dalšího vzdělávání v kraji; např. formou pořádání veletrhů vzdělávání a veletrhů pracovních příležitostí	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU- NPO	KCV , ÚP, krajský úřad, obce, vzdělávací instituce

	G.2.2 Podpora škol v poskytování dalšího vzdělávání	Navýší se počet obyvatel PK zapojených v celoživotním vzdělávání, čímž se zvýší vzdělanost obyvatel PK	2024	2028	Rozpočty škol, Rozpočet PK, fondy EU – OP JAK	SŠ, VOŠ, ÚP, vzdělávací instituce
G.3 Propojení všech složek vzdělávání – formálního, zájmového, uměleckého a neformálního vzdělávání	G.3.1 Spolupráce škol s mimoškolními organizacemi – se zařízeními pro zájmové, umělecké a neformální vzdělávání	Uznávání neformálně získaných znalostí a dovedností Navýšení počtu škol, které pracují s žákovskými portfolii	2024	2028	Nevytváří nároky na financování	PK, SVČ, ZUŠ, školy, spolky
G.4 Podpora školských zařízení pro zájmové vzdělávání, základní umělecké vzdělávání a organizací pracujících s dětmi a mládeží	G.4.1 Osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků zájmového vzdělávání v SVČ a ZUŠ	Počet SVČ a ZUŠ, které využily tyto šablony z OP JAK	2024	2028	Fondy EU – OP JAK	PK, SVČ, ZUŠ
	G.4.2 Podpora inovativního vzdělávání účastníků zájmového vzdělávání v SVČ a uměleckého vzdělávání v ZUŠ	Počet SVČ a ZUŠ, které využily tyto šablony z OP JAK	2024	2028	Fondy EU – OP JAK	PK, SVČ, ZUŠ
	G.4.3 Dostupnost nabídky volnočasových aktivit pro děti a mládež	Počet úspěšných žadatelů o dotaci z řad SVČ, NNO, obcí	2024	2028	Rozpočet PK	PK, SVČ, spolky, obce

5. Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení

Kritéria rozvoje a optimalizace vzdělávací soustavy a struktury budoucí vzdělávací nabídky škol

Činnost školy a školského zařízení mohou vykonávat subjekty zapsané v rejstříku škol a školských zařízení, přičemž řízení o zápisu školy nebo školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení je upraveno ve školském zákoně. Zjištěný nesoulad žádosti o zápis do rejstříku škol a školských zařízení s Dlouhodobým záměrem České republiky nebo příslušného kraje je zákonným důvodem pro zamítnutí žádosti.

1. PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

1.1 V oblasti předškolního vzdělávání bude do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno navýšení kapacit spádových mateřských škol, další místa poskytování vzdělávání, případně spádové mateřské školy nové, pouze:

a) v místech, kde kapacity spádových mateřských škol nedostačují k přijetí všech dětí ve věku od 3 do 6 let, nebo

b) v místech, ve kterých lze vzhledem k demografickému vývoji důvodně předpokládat, že kapacity spádových mateřských škol budou v příštích pěti letech nedostatečné pro přijetí všech dětí ve věku od 3 do 6 let,

c) v případě reálného zájmu ze strany zákonných zástupců dětí mladších 3 let, který není možné v důsledku nedostatečných kapacit uspokojit.

1.2 Navyšování kapacit nespádových mateřských škol, další místa poskytování vzdělávání, případně nové nespádové mateřské školy budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány pouze:

a) v případě reálného zájmu zejména ze strany zákonných zástupců dětí s bydlištěm v přiměřené dojezdové době (zohledněna budou i stanoviska dalších subjektů, např. místní samosprávy a místních spolků věnujících se vzdělávání) a zároveň budou-li v přiměřené dojezdové době kapacity nespádových mateřských škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, které poskytují vzdělávání obdobným způsobem, naplněné, a

b) pouze v těch lokalitách, v nichž by zápisem těchto kapacit nedošlo k meziročnímu nárůstu kapacit nespádových škol o více jak 1 % z kapacit škol spádových vedených ve školském rejstříku k 30. 9. roku, který předchází školnímu roku, v němž má nastat účinnost zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení, s výjimkou lokalit, ve kterých bude v následujících letech trvalý převis poptávky po umístění dětí do MŠ. Při tomto tempu nárůstu může docházet k postupnému navyšování kapacit nespádových škol tak, aby nebyla ohrožena soustava škol spádových a nedošlo k meziročnímu skokovému nárůstu kapacit nespádových škol, který by zapříčinil nedostatek dětí na školách spádových, a tím podstatnou mírou snížil ekonomickou efektivnost systému spádových škol. Tento nárůst zároveň představuje dostatečný prostor pro rozvoj nespádových škol.

2. ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

2.1 V oblasti základního vzdělávání bude do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno navýšení kapacit spádových základních škol, další místa poskytovaného vzdělávání, případně spádové základní školy nové pouze:

a) v místech s nedostatečnými kapacitami spádových základních škol pro přijetí celého populačního ročníku v rámci školského obvodu dané školy, nebo

b) v místech, ve kterých lze vzhledem k demografickému vývoji důvodně předpokládat, že kapacity spádových základních škol budou v příštích pěti letech nedostatečné pro přijetí celého populačního ročníku v rámci školského obvodu dané školy.

2.2 Navyšování kapacit nespádových základních škol, další místa poskytovaného vzdělávání, případně nové nespádové základní školy budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány pouze:

a) v případě reálného zájmu zejména ze strany zákonných zástupců dětí s bydlištěm v přiměřené dojezdové době (zohledněna budou i stanoviska dalších subjektů, např. místní samosprávy a místních spolků věnujících se vzdělávání) a zároveň budou-li v přiměřené dojezdové době kapacity nespádových základních škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, které poskytují vzdělávání obdobným způsobem, naplněné, a

b) pouze v lokalitách, v nichž by zápisem těchto kapacit nedošlo k meziročnímu nárůstu kapacit nespádových škol o více jak 1 % kapacit škol spádových vedených ve školském rejstříku k 30. 9. roku, který předchází školnímu roku, v němž má nastat účinnost zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení. Při tomto tempu nárůstu může docházet k postupnému navyšování kapacit nespádových škol tak, aby nebyla ohrožena soustava škol spádových a nedošlo k meziročnímu skokovému nárůstu kapacit nespádových škol, který by zapříčinil nedostatek žáků na školách spádových, a tím podstatnou mírou snížil ekonomickou efektivnost systému spádových škol. Tento nárůst zároveň představuje dostatečný prostor pro rozvoj nespádových škol.

2.3 Zápis a zvyšování kapacit oboru 79-01-B/01 Základní škola speciální bude možné zapsat u základních škol již zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení v těch lokalitách, kde je s ohledem na dojezdové vzdálenosti pro žáky obtížné navštěvovat jinou základní školu, která vyučuje ve stejném oboru. Tento obor není možné do rejstříku škol a školských zařízení zapsat tam, kde by nedošlo k naplnění minimálního počtu žáků ve třídě stanoveného právním předpisem.

Zvyšování kapacit škol zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona, bude možné v těch lokalitách, kde je s ohledem na dojezdové vzdálenosti pro žáky obtížné navštěvovat jinou ZŠ zřízenou podle § 16 odst. 9 školského zákona v návaznosti na doporučení školského poradenského zařízení.

3. STŘEDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Plzeňský kraj se jako zřizovatel středních škol dlouhodobě snaží udržet širokou škálu vzdělávací nabídky dostupnou ve všech okresech kraje tak, aby snižoval dojezdovost žáků a umožnil všem bez rozdílu studovat obor dle svého zájmu s možností rozvinout maximální potenciál každého obyvatele (podrobněji popsáno v úvodní kapitole 1.1). Strategii Plzeňského kraje nadále bude rozšiřování nabídky atraktivních oborů mimo hlavní centrum kraje (Plzeň-město), neboť se tento postup jeví jako efektivní a z dostupných dat lze ověřit, že se daří udržet mladé lidi ve venkovských regionech.

Současná rejstříková kapacita oborů středních škol v Plzeňském kraji je téměř naplněna. V aktuálním školním roce je v kraji 75 vzdělávacích oborů s volnou kapacitou nižší než 50 míst a rezerva kraje pro uplatňování požadavku, aby nově zařazený nebo kapacitně posílený obor vzdělání nahrazoval ve stejné kapacitě jiný aktivní obor vzdělání s maturitní zkouškou, je téměř vyčerpaná. Díky důsledné optimalizaci oborové nabídky středních škol a díky snaze přiblížit rejstříkovou kapacitu skutečnému stavu a počtu žáků ubylo v rejstříku středních škol 4619 volných míst v porovnání roků 2023 a 2006. Přesto, že Plzeňský kraj dlouhodobě sledoval rostoucí počet narozených dětí a narůstající počet žáků na základních školách, mimořádné události související s příchodem žáků cizinců nebylo možné předpokládat.

Nárůst počtu cizinců má zásadní vliv na predikce počtu žáků vycházejících ze základních škol, což zmiňuje také Dlouhodobý záměr České republiky v části 6.1 Analýzy, ve které je uvedeno, že „nejvyšší

počty cizinců byly na podzim roku 2022 dle Cizineckého informačního systému evidovány v rámci hl. m. Prahy, Středočeského, Plzeňského, Jihomoravského a Moravskoslezského kraje...“. Aktuálně zaujímá Plzeňský kraj 3. místo v počtu žáků-cizinců ve školách v mezikrajském srovnání a vzhledem k postavení regionu lze předpokládat vysoký počet mladých migrantů i v následujícím období.

Jak je popsáno v kapitole B. Základní vzdělávání, bude vycházející počet žáků ze základních škol až do roku 2030 stabilní a neočekává se výrazný pokles uchazečů o studium na střední škole. Tento trend popisuje i zpracovaná analýza sledující regionální potřeby trhu práce, která je přílohou 2 tohoto dokumentu.

Dlouhodobý záměr Plzeňského kraje na roky 2024-2028 v kapitole 3 stanovuje strategický záměr „Zajištění potřebných kapacit středních škol a jejich oborové struktury odpovídající potřebám trhu práce“. Vychází přitom ze zpracované „Analýzy regionálních potřeb trhu práce, míry nezaměstnanosti a uplatnitelnosti absolventů v Plzeňském kraji“, kterou pro Plzeňský kraj zpracovala Regionální rozvojová agentura v roce 2023. Z této analýzy vyplývá potřeba navyšování vybraných oborů lycea a oborů vzdělávání ve skupinách 23, 26, 53 a 75. Na základě této analýzy proto Plzeňský kraj stanovuje pravidla pro zápis do rejstříku škol a školských zařízení pro následující období platnosti tohoto dlouhodobého záměru, jak je popsáno níže:

3.1 Zápis nových středních škol, nových míst poskytování vzdělávání nebo navyšování kapacit středních škol (vyjma středních škol poskytujících vzdělávání v oborech vzdělání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami):

a) Nové střední školy (a nová místa poskytovaného vzdělávání středních škol) v rámci kraje budou zapisovány do rejstříku škol a školských zařízení v odůvodněných případech s ohledem na očekávaný průběh demografické křivky nastupujících kohort 15letých, dále na dostupnost stávajících kapacit středních škol a podle potřeb trhu práce v Plzeňském kraji.

b) Navyšování kapacit současných středních škol bude zapisováno v odůvodněných případech, a to s ohledem na očekávaný průběh demografické křivky (viz bod a), dále stávající naplněnost dané školy a kvalitu školy a u oborů odborného vzdělávání s přihlédnutím k uplatnitelnosti absolventů školy na trhu práce a podle potřeb trhu práce v Plzeňském kraji (viz příloha č. 2).

Žádost o zápis nové střední školy nebo nového místa poskytování vzdělávání musí být zároveň v souladu s body v části 3. 2.

Zohlednění potřeb trhu práce v kraji a predikce kvalifikačních potřeb podle bodu a), resp. přihlédnutí k uplatnitelnosti absolventů školy na trhu práce a potřebám trhu práce s ohledem na predikce kvalifikačních potřeb podle bodu b) se nevztahuje na gymnázia a lycea.

3.2 Zápis nových oborů vzdělání, navyšování kapacit stávajících oborů vzdělání

a) Nové obory čtyřletého gymnázia a navyšování stávajících kapacit již zapsaných oborů je možné zapisovat v návaznosti na demografický vývoj, naplněnost a dostupnost oborových kapacit, přičemž u zápisu nových oborů pouze v případech, bude-li splněna podmínka, že obor čtyřletého gymnázia není v dojezdové vzdálenosti min. 20 km zapsán v rejstříku škol a školských zařízení na jiné škole.

b) Nové obory vzdělání skupiny 78 - lycea a navyšování stávajících kapacit již zapsaných oborů je možné zapisovat v návaznosti na demografický vývoj, naplněnost a dostupnost oborových kapacit, a to jen v oborech Zdravotnické lyceum, Přírodovědné lyceum, Technické lyceum, Pedagogické lyceum a Ekonomické lyceum, přičemž u zápisu nových oborů pouze v případech, bude-li splněna podmínka, že obor lycea stejného zaměření není v dojezdové vzdálenosti min. 20 km zapsán v rejstříku škol a školských zařízení na jiné škole. Podmínka dojezdové vzdálenosti nebude uplatňována u oborů Technické lyceum a Zdravotnické lyceum s ohledem na „Analýzu regionálních potřeb trhu práce, míry nezaměstnanosti a uplatnitelnosti absolventů v Plzeňském kraji“.

c) V oblasti oborů vzdělání s maturitní zkouškou všeobecného zaměření 8letých oborů vzdělání nebudou vzhledem k dopadům nadměrného odchodu žáků 5. ročníků ZŠ do 1. ročníků 8letých gymnázií do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány nové školy, obory ani navyšovány stávající oborové kapacity. Navýšení kapacity oboru 6letého gymnázia lze zapsat za předpokladu současného ekvivalentního snížení kapacity oboru 8letého gymnázia na dané škole nebo na jiném gymnáziu stejného zřizovatele.

d) Další obory vzdělání s maturitní zkouškou:

Při zápisu ostatních oborů vzdělání (M, LO) může být do struktury oborů vzdělání s maturitní zkouškou v kraji zapsán obor vzdělání, který bude nahrazovat ve stejné kapacitě a stejné formě jiný aktivní obor vzdělání s maturitní zkouškou, přičemž bude zohledňována analýza uplatnění absolventů příslušné skupiny oborů na trhu práce, dojezdová vzdálenost jiné školy, která má stejný obor zařazen ve své nabídce vzdělávání, a stávající kapacity požadovaných oborů v kraji.

Na základě „Analýzy regionálních potřeb trhu práce, míry nezaměstnanosti a uplatnitelnosti absolventů v Plzeňském kraji“ (Příloha č. 2, tabulka 8) se při zápisu do rejstříku škol a školských zařízení oborů vzdělání s maturitní zkouškou (kat. M, LO) ve skupinách 23, 26, 53 a 75 neuplatní požadavek, aby nově zařazený nebo kapacitně posílený obor vzdělání nahrazoval ve stejné kapacitě jiný aktivní obor vzdělání s maturitní zkouškou. Zápis nového oboru, případně navýšení stávající kapacity oboru Předškolní a mimoškolní pedagogika, bude povolován pouze do naplnění max. celkové kapacity 136 žáků denního studia v prvním ročníku v celém Plzeňském kraji.

e) V oblasti oborů vzdělání s výučním listem (H) nezvyšovat kapacity oborů vzdělání ve skupinách oborů vzdělání, v nichž je v posledních pěti letech vykazována míra nezaměstnanosti vyšší, než je průměr míry nezaměstnanosti absolventů v rámci příslušného kraje, nebo tendence míry nezaměstnanosti rostoucí a jejich oborová kapacita je postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce.

f) Obory vzdělání s unikátním obsahem nebo obory vzdělání jedinečné v rámci ČR, jejichž oborová kapacita není postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce, budou v rámci navyšování stávajících kapacit nebo zápisu nové střední školy nebo nového místa poskytování vzdělávání do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány s ohledem na naplněnost a dostupnost stávajících kapacit s přihlédnutím k nadregionální povaze těchto oborů.

g) U oborů vzdělání nástavbového studia, v nichž míra dlouhodobé nezaměstnanosti absolventů v kraji přesahuje průměr míry nezaměstnanosti všech absolventů daného oboru vzdělávání v ČR, nebude možné provádět jejich zápis a navyšování jejich oborové kapacity.

h) Obory vzdělání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány a jejich kapacity navyšovány v návaznosti na demografický vývoj, naplněnost a dostupnost stávajících oborových kapacit.

4. VYŠŠÍ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Nové vyšší odborné školy, další místo poskytovaného vzdělávání nebo navýšení kapacity VOŠ a oborů VOŠ budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány jen v oborech regulovaných povolání (Zdravotnictví a Pedagogika, učitelství a sociální péče) a skupinách oborů technického vzdělávání s ohledem na demografický nárůst, potřeby regionálního rozvoje, naplněnost a dostupnost stávajících kapacit a současně také s ohledem na budoucí potřeby trhu práce a predikci kvalifikačních potřeb.

5. KONZERVATOŘE

Z důvodu dostatečných volných kapacit konzervatoří nebudou po dobu platnosti tohoto Dlouhodobého záměru v oblasti konzervatoří do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány nové školy, nová místa poskytování vzdělávání ani navýšení kapacit.

6. JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Do rejstříku škol a školských zařízení nebudou vzhledem ke klesajícímu počtu žáků a dostačujícím kapacitám zapisovány nové jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky ani nebudou navyšovány kapacity jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky a zapisována nová místa poskytovaného vzdělávání.

7. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ VZDĚLÁVÁNÍ

7.1 Po dobu platnosti tohoto Dlouhodobého záměru nebudou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány nové ZUŠ ani navyšovány kapacity ZUŠ bez rozdílu zřizovatele, pokud v době rozhodování o žádosti podíl kapacit ZUŠ v Plzeňském kraji na populaci ve věku 6–18 let překračuje 20 %. Zvýšení kapacity konkrétní ZUŠ, případně zřízení ZUŠ nové je možné pouze za současného recipročního snížení kapacity jiné ZUŠ.

7.2 Pokud podíl nabízených kapacit ZUŠ na populaci ve věku 6–18 let v době rozhodování o žádosti nepřesahuje 20 %, mohou být kapacity základních uměleckých škol navyšovány v souladu s demografickým vývojem, stávajícími kapacitami ZUŠ a jejich obsazeností v rámci Plzeňského kraje, maximálně však do dosažení 20 % podílu kapacit ZUŠ na populaci 6–18 let. Zápisem nových kapacit ZUŠ nesmí docházet ke zvyšování disparit v nabídce základního uměleckého vzdělávání v rámci daného kraje.

8. ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

8.1 Školní družiny a školní kluby:

Součet kapacit školní družiny a školního klubu, zřízených při základní škole, nesmí být vyšší než kapacita dané základní školy. Neplatí pro případy uvedené pod bodem 8.1 b).

a) Povolování zápisu nových školních družin nebo školních klubů nebo zvyšování jejich kapacity bude umožněno pouze v případě, že činnost školní družiny nebo školního klubu bude vykonávat nebo vykonává stejná právnická osoba jako činnost příslušné školy (dále jen „žadatel“). Tedy v případě školních družin základní škola s 1. stupněm a v případě školního klubu základní škola s 2. stupněm, šestileté nebo osmileté gymnázium nebo konzervatoř s osmiletým vzdělávacím programem.

b) V případě, kdy školní družina nebo školní klub bude zajišťovat zájmové vzdělávání i pro žáky jiných škol, lze při zápisu nové školní družiny nebo školního klubu nebo zvýšení jejich kapacity přihlídnout ke kapacitám školních družin nebo školních klubů a naplněnosti škol v daném místě.

8.2 Střediska volného času

Po dobu platnosti tohoto dlouhodobého záměru nebudou v Plzeňském kraji do rejstříku škol a školských zařízení zapisována nová střediska volného času. V místech, kde vznikne oprávněná potřeba zřízení střediska volného času, je možné řešit zápisem místa výkonu činnosti již zapsaného střediska volného času.

Nebudou zapisována nová místa poskytovaného vzdělávání nebo školských služeb mimo území kraje, v němž má sídlo právnická osoba, která činnost střediska volného času vykonává.

9. ŠKOLSKÁ PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ

V oblasti školských poradenských zařízení:

- a) zápis nových míst poskytování školských služeb bude umožněn jen v odůvodněných případech a s ohledem na demografický nárůst a dostupnost stávajících zařízení,
- b) nová zařízení nebudou po dobu platnosti tohoto Dlouhodobého záměru do rejstříku škol a školských zařízení zapisována. Případnou potřebu navýšení kapacit těchto zařízení lze řešit personálním posílením stávajících zařízení.

10. STŘEDISKA VÝCHOVNÉ PÉČE

Současná síť středisek výchovné péče bude doplňována s ohledem na velikost populace a dle míry výskytu rizikového chování v daném území, a to v návaznosti na analýzu potřeb regionů, demografický vývoj v daném regionu a současně predikci vývoje míry rizikového chování v populaci. Vzhledem k předpokládaným nedostatečným kapacitám středisek výchovné péče budou v územích se zvýšenou potřebností podle věty první v následném období zřizována nová střediska, respektive bude možné zvyšovat jejich kapacitu do rejstříku škol a školských zařízení, a to s ohledem na stávající síť středisek. V ostatních územích (kde není zvýšená míra výskytu rizikového chování) budou nová střediska výchovné péče (případně navýšování jejich kapacit) zapisována do rejstříku škol a školských zařízení pouze v případech prokázané potřebnosti s ohledem na stávající síť středisek výchovné péče a jejich kapacity.

11. OSTATNÍ ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ

V oblasti ostatních školských služeb budou nová školská zařízení a jejich kapacity do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány s ohledem na počet dětí, žáků a studentů vzdělávajících se ve školách na území kraje a na demografický vývoj.

Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, školská výchovná a ubytovací zařízení a školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisována s ohledem na potřebnost zajištění služeb, které poskytují, a s ohledem na záměr rozvoje sítě příslušných zařízení v kraji (s výjimkou zařízení zřizovaných ministerstvem).

6. Souhrnný přehled opatření Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2024-2028)

A. Předškolní vzdělávání						
Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria	Termín Zahájení	Termín ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
A.1 Dostupné předškolní vzdělávání v souladu se zákonnou nárokovostí od 3 let věku dítěte	A.1.1 Spolupráce se zřizovateli na udržení potřebných kapacit	Pravidelné konzultace s pracovníky OŠ ORP a řediteli škol se uskuteční minimálně 1x do roka Spolupráce s RRA - demografická analýza změn počtu obyvatel	2024	2028	Rozpočet PK a dalších zřizovatelů	RRA PK, ORP
	A.1.2 Zvyšování podílu dětí zapojených v povinném předškolním vzdělávání	Operativně budou probíhat setkání, metodika a spolupráce s příslušnými úřady (ČŠI, ORP, OSPOD, neziskové organizace) Na každém pracovišti PPP Plzeň se uskuteční minimálně 1x ročně konzultační den se zaměřením na předškolní vzdělávání	2024	2028	Rozpočet PK	ORP, OSPOD, PPP, MŠ, ČŠI
A.2 Redukce počtu odkladů povinné školní docházky	A.2.1 Podpora dalšího vzdělávání pracovníků mateřských škol	Odpovídající nabídka kurzů pedagogické diagnostiky DVPP Vzdělávání pedagogických pracovníků PPP a MŠ při komunikaci se zákonnými zástupci	2024	2028	Rozpočty vzdělávacích institucí, Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK	NPI ČR, PPP, KCV, MŠ, ZŠ
	A.2.2 Zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků v MŠ a dalších aktérů ke vzdělávání dětí z odlišného sociokulturního prostředí	Vzdělávání pedagogických pracovníků v DVPP zaměřeného na vzdělávání dětí z odlišného sociokulturního prostředí Bude kladen důraz na sdílení zkušeností mezi jednotlivými organizacemi (MŠ – neziskové organizace, centra pro integraci cizinců, NPI ČR a další)	2024	2028	Rozpočty škol, Fondy EU – NPO, OP JAK	NPI ČR, KCV, PPP, MŠ, NNO
	A.2.3 Zefektivnění podmínek a organizace předškolního vzdělávání	V závislosti na místních podmínkách bude při jednání se zřizovatelem vždy kladen důraz na individualizaci ve vzdělávání v souvislosti se snižováním počtu dětí na třídu Informování škol a zřizovatelů na vyhlášené programy	2024	2028	Státní rozpočet, Rozpočty zřizovatelů	MŠ, zřizovatelé

B. Základní vzdělávání						
Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria	Termín zahájení	Termín ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
B.1 Podpora obcí při zajišťování povinného základního vzdělávání	B.1.1 Metodická podpora obcí	Setkání s ORP min 2x ročně, pořádání kulatých stolů k aktuálním tématům	2024	2028	Rozpočet PK	ORP
B.2 Prevence a intervence předčasných odchodů ze základního vzdělávání	B.2.1 Zkvalitňování kariérového poradenství na základních školách	Pořádání skupinových workshopů pro žáky Rozvoj festivalu Posviť si na budoucnost a dalších okresních veletrhů škol Vzdělávání v kariérovém poradenství pro pedagogy, zvyšování počtu kariérových poradců na ZŠ	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU - OP JAK	KCV
	B.2.2 Podpora well-beingu na základních školách	Další vzdělávání metodiků prevence a školních psychologů Konference na odborná témata v oblasti psychického zdraví dětí i učitelů Další vzdělávání pedagogických pracovníků (formativní hodnocení, individualizace a diferenciací ve vyučování); zvyšování počtu pedagogů, kteří absolvují DVPP	2025	2028	Státní rozpočet, Rozpočet PK, Fondy EU - OP JAK	PPP, NPI ČR
B.3 Mezinárodní spolupráce základních škol	B.3.1 Rozvoj jazykové gramotnosti na základních školách	Vyhlášení dotačního programu „Podpora mezinárodní spolupráce dětí a mládeže“	2024	2028	Rozpočet PK, Erasmus+	ZŠ, DZS, Tandem

C. Střední a vyšší odborné vzdělávání						
Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria	Termín zahájení	Termín ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
C.1 Zkvalitnění vzdělávání na školách	C.1.1 Podpora zavádění nových metod do výuky	Na 80 % SŠ jsou využívány nové metody ve výuce rozvíjející klíčové kompetence žáků	2024	2028	Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK	PK, SŠ, KCV, NPI ČR

	C.1.2 Úpravy ŠVP směrem k aktuálnímu společenskému vývoji	V rámci spolupráce s Paktem zaměstnanosti PK dojde k úpravě ŠVP na 20 % SŠ (na základě diskuse v území, potřeb zaměstnavatelů a úprav RVP)	2024	2028	Rozpočty škol, Rozpočet PK	PK, NPI ČR, KCV, Pakt zaměstnanosti, SŠ
	C.1.3 Zavádění kompetenčních portfolií žáků	Min. 30% SŠ pracuje s portfolií žáků nebo učitelů	2024	2028	Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK	PK, KCV, NPI ČR, SŠ
	C.1.4 Podpora pozic koordinátorů inovací ve vzdělávání	Na minimálně pěti SŠ proběhne pilotní ověření nové pozice koordinátora inovací ve vzdělávání	2024	2028	Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK	PK, SŠ
	C.1.5 Kontinuální obnova a modernizace vybavení škol	Na všech SŠ dojde k postupné modernizaci vybavení a účelnému zavádění nových technologií do výuky	2024	2028	Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK, IROP, NPO	PK, SŠ
	C.1.6 Rozvoj a podpora kariérového poradenství na SŠ	Metodická podpora škol a realizace min. 2 vzdělávacích akcí ročně pro kariérové poradce	2024	2028	Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK	PK, KCV, SŠ
	C.1.7 Zavádění nástrojů eliminující předčasné odchody ze vzdělávání	Metodická podpora škol v oblasti předčasných odchodů ze vzdělávání	2024	2028	Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK	PK, SŠ, KCV, NPI ČR
	C.1.8 Podpora mezinárodní spolupráce a rozvoj jazykové gramotnosti	Vyhlášení dotačního programu „Podpora mezinárodní spolupráce dětí a mládeže“ 20 % SŠ nabízí výuku některých předmětů v cizím jazyce	2024	2028	Rozpočet PK Erasmus+	SŠ, DZS, Tandem
	C.2 Spolupráce mezi školami všech stupňů	C.2.1 Podpora aktivit ve školách pro žáky a učitele ostatních škol	Alespoň 30 % SŠ realizuje volnočasové aktivity pro žáky ZŠ	2024	2028	Rozpočty škol, Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK
C.3 Rozvoj spolupráce škol se zaměstnavateli	C.3.1 Podpora aktivit pro navázání spolupráce škol a firem	V rámci Paktu zaměstnanosti PK bude uspořádáno min. 6 kulatých stolů zaměřených na rozvoj spolupráce škol se zaměstnavateli	2024	2028	Rozpočet PK	PK, Pakt zaměstnanosti, SŠ

	C.3.2 Prezentace vzdělávací nabídky společně se zaměstnavateli	Do prezentačních akcí škol budou zapojováni zaměstnavatelé pro společné prezentace oborových zaměření a pro představení uplatnitelnosti na trhu práce	2024	2028	Rozpočty škol, Rozpočet PK, zaměstnavatelé	PK, SŠ, zaměstnavatelé
	C.3.3 Získání/motivace učitelů odborných předmětů ze soukromé sféry	V rámci Paktu zaměstnanosti PK budou zaměstnavatelé soustavně vyzýváni k zapojení do odborné výuky na školách	2024	2028	Rozpočet PK	PK, Pakt zaměstnanosti, SŠ
C.4 Přízpůsobení nabídky vyšších odborných škol potřebám v území	C.4.1 Zajištění dostatečného počtu absolventů ve zdravotnictví	Plzeňský kraj bude pravidelně vyhodnocovat zájem uchazečů o zdravotnické obory vyšších odborných škol a ve spolupráci s řediteli škol přizpůsobovat kapacity potřebám trhu práce	2024	2028	Rozpočty škol, Rozpočet PK	PK, VOŠ
	C.4.2 Mapování potřeb v území	Plzeňský kraj bude na základě mapování potřeb v území usilovat ve spolupráci s VOŠ o zajištění dostatečné nabídky vzdělávání pro obory Zdravotnictví, Pedagogika, učitelství a sociální péče a obory technického vzdělávání	2024	2028	Rozpočet PK	PK, VOŠ

D. Rozvoj pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria	Termín zahájení	Termín ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
D.1 Podpora ředitelů a širšího vedení škol v oblasti strategického řízení	D.1.1 Vzdělávání zástupců zřizovatelů škol v oblasti strategického řízení a osobnostního rozvoje	Speciálním výcvikem v oblasti strategického řízení a osobnostního rozvoje projde alespoň 20 odborníků ve vzdělávání z různých institucí Plzeňského kraje	2024	2028	Vlastní financování zapojených institucí	NPI ČR, KCV, PK, MŠ, ZŠ, SŠ, ČŠI, ZČU, MAS
	D.1.2 Pravidelné konzultace zřizovatele s řediteli škol v oblasti osobnostního rozvoje	Ze strany PK bude nastaven a pilotně ověřen systém každoročních pravidelných konzultací zástupců vedení zřizovatele s řediteli zřizovaných škol a školských zařízení s cílem zvyšovat kvalitu vzdělávání na každé jednotlivé škole a lépe prosazovat a realizovat vize a záměry Plzeňského kraje	2026	2028	Nevytváří zvláštní nároky na financování	PK, zřizované organizace

	D.1.3 Workshopy/setkání zaměřené na rozvoj kompetencí vedoucích pracovníků škol	Realizace min. jedné akce ročně zaměřené na strategické řízení, manažerské dovednosti, pedagogický leadership apod.	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	MŠ, ZŠ, SŠ, KCV, NPI ČR, PK
D.2 Podpora implementace strategického řízení ve školách	D.2.1 Zpracování a pravidelná aktualizace koncepce rozvoje školy	Školy mají zpracovanou funkční koncepci pro strategické řízení a plánování dalšího rozvoje školy	2024	2028	Rozpočty škol	MŠ, ZŠ, SŠ
	D.2.2 Vzdělávání zaměstnanců školy v souladu s koncepcí rozvoje školy	Na 80 % SŠ a 20 % ZŠ dochází k systematickému vzdělávání zaměstnanců s důrazem na vzdělávání kolektivů / sboroven; školy budou uplatňovat princip učících se organizací s cílem naplňování konkrétních potřeb škol	2024	2028	Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK	MŠ, ZŠ, SŠ, NPI ČR, KCV
D.3 Podpora stávajících učitelů a pracovníků ve školství	D.3.1 Rozvoj kompetencí pedagogů a pracovníků ve školství	80 % SŠ a 80 % ZŠ bude rozvíjet kompetence pedagogů; vzdělávací nabídka bude zaměřena na kompetenční učení, kariérové poradenství, digitální kompetence učitelů a rovné příležitosti	2024	2028	Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK	MŠ, ZŠ, SŠ, KCV, NPI ČR
	D.3.2 Vzdělávání a metodická podpora pedagogů v oblasti společného vzdělávání	Min. 2 setkání ročně (zejména ve vazbě na platformu rovných příležitostí)	2024	2028	Fondy EU – OP JAK	PPP, MŠ, ZŠ, SŠ
	D.3.3 Zlepšení materiálně-technického zázemí na školách	80 % SŠ a 50 % ZŠ se zaměří na zlepšení materiálně-technického zázemí pro pedagogy; všechny školy budou mít alespoň některé moderní vyučovací pomůcky	2024	2028	Rozpočty zřizovatelů, Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK, IROP	MŠ, ZŠ, SŠ
D.4 Spolupráce se vzdělávacími institucemi v oblasti přípravy učitelů	D.4.1 Spolupráce se ZČU při rozvoji fakultních škol	Alespoň o 10 škol se rozšíří počet Plzeňských fakultních škol ze současného počtu 22 škol	2024	2028	Rozpočet ZČU	ZČU, MŠ, ZŠ, SŠ
	D.4.2 Podpora provázejících, začínajících a uvádějících učitelů	Budou nabízeny vzdělávací semináře pro uvádějící učitele, ve spolupráci s Plzeňskou fakultní školou bude pilotně ověřen systém podpory provázejících učitelů. Každý začínající učitel bude mít kvalitního uvádějícího učitele	2024	2028	Rozpočet ZČU, rozpočet PK	ZČU, NPI ČR, KCV, ZŠ, MŠ, SŠ
	D.4.3 Rozšiřování kvalifikace	Ve spolupráci se ZČU a dalšími vzdělávacími institucemi bude zajištěna	2024	2028	Rozpočty vzdělávacích institucí	ZČU, NPI ČR, KCV

	pracovníků ve školství	dostatečná nabídka pro rozšiřování kvalifikace pracovníků ve školství				
--	------------------------	---	--	--	--	--

E.a Rovné příležitosti ve vzdělávání						
Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria	Termín Zahájení	Termín ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
E.1 Účelná a smysluplná integrace žáků se SVP	E.1.1 Podpora škol vzdělávající žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí	Dostupná metodická podpora Min. 1 setkání ročně	2024	2028	Státní rozpočet, Fondy EU – NPO	PPP, NPI ČR
	E.1.2 Spolupráce speciálních škol s běžnými školami	Min. 60 % speciálních škol spolupracuje s běžnými školami	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	Speciální školy, ostatní školy
E.2 Podpora speciálního školství na území kraje	E.2.1 Zlepšení materiálně technických podmínek speciálních škol	Speciální školy se dle možností zapojí do výzev IROP či dalších programů	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU - IROP	Speciální školy
	E.2.2 Podpora vlastní emancipace absolventů speciálních škol	Speciální školy pravidelně realizují aktivity zaměřené na spolupráci s poskytovateli sociálních služeb, sociálními podniky, NNO, zaměstnavateli, církví apod.	2024	2028	Rozpočet PK, Rozpočty škol	Speciální školy, NNO, zaměstnavatelé, církevní instituce
E.3 Podpora zajištění bezbariérového přístupu v budovách škol a školských zařízení	E.3.1 Bezbariérové úpravy budov škol a školských zařízení	Při rekonstrukcích budov školy zabezpečí i bezbariérový přístup (je-li to možné)	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU - IROP	Školy a školská zařízení

E.b Dostupnost poradenství a lepší kvalita poradenských služeb						
Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria	Termín Zahájení	Termín ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
E.4 Zajištění kvality a dostupnosti poradenských služeb	E.4.1 Vzdělávání pracovníků poradenských služeb (ŠPP, ŠPZ)	DVPP pracovníků poradenských zařízení Supervize pracovníků poradenských zařízení	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	Školy, PPP, NPI ČR, KCV

		Platforma pro setkávání vedoucích pracovníků ŠPZ				
	E.4.2 Modernizace zázemí ŠPZ	Počet zmodernizovaných ŠPZ	2024	2028	Rozpočty zřizovatelů, Rozpočty škol	Školy, zřizovatelé
	E.4.3 Metodické vedení pracovníků škol v oblasti poradenských služeb	Pravidelná metodická setkávání pro pracovníky ŠPP (výchovný poradce, školní speciální pedagog, školní psycholog, metodik prevence, sociální pedagog)	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	PPP, NPI ČR
E.5 Zvýšení kvality, personálního a finančního zajištění ŠPP	E.5.1 Metodická podpora pracovníků ŠPP	Min. 2 akce ročně	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	PPP, NPI ČR
	E.5.2 Vybavení zázemí ŠPP	Počet zmodernizovaných ŠPP	2024	2028	Rozpočty zřizovatelů, Rozpočty škol	PPP, NPI ČR

E.c Systematická podpora nadání a péče o mimořádně nadané žáky						
Opatření	Klíčová aktivita	Kritérium	Termín zahájení	Termín ukončení	Zdroje financování	Spolugesce
E.6 Podpora škol a školských zařízení pro práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky	E.6.1 Identifikace nadaných a mimořádně nadaných žáků	Počet testovaných žáků a zapojených škol Počet pedagogů z PK, kteří absolvovali DVPP v oblasti identifikace nadání	2024	2028	Rozpočet PK	PK, PPP, školy, NPI ČR
	E.6.2 Vzdělávání pedagogů k využití vhodných metod pro práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky a inovativní výuky	Počet pedagogů z PK, kteří absolvovali DVPP, případně jiné formy rozvoje v problematice podpory nadání Počet škol využívajících šablonu Inovativní vzdělávání žáků k podpoře nadaných a mimořádně nadaných žáků Počet vzniklých školních strategií podpory nadání	2024	2028	Fondy EU – OP JAK	MŠ, ZŠ, SŠ, ZUŠ, SVČ, NPI ČR, KCV
E.7 Podpora nadaných a mimořádně nadaných žáků	E.7.1 Zajištění konání okresních a krajských kol školních soutěží a soutěží Plzeňského kraje	Počet žáků zapojených do OK a KK školních soutěží určených pro nadané a mimořádně nadané žáky Počet uskutečněných OK a KK školních soutěží určených pro nadané a mimořádně nadané žáky	2024	2028	Státní rozpočet, Rozpočet PK	PK, SVČ, SSŠ, spolky, ZČU v Plzni

		Počet soutěží realizovaných Plzeňským krajem				
	E.7.2 Budování komunity nadaných žáků	Počet žáků nadaných, mimořádně nadaných, aktivních a zapálených o svůj obor zapojených do komunity (účast na akcích konaných v rámci projektu Podpora talentovaných žáků v PK a Smart akcelérátor PK III) Počet žáků nadaných, mimořádně nadaných, aktivních a zapálených o svůj obor registrovaných na Portále www.podporatalentu.cz Návštěvnost Portálu www.podporatalentu.cz	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	PK, RRA PK, SSS, ZŠ, SŠ, KCV, NPI ČR
	E.7.3 Prezentace mimořádně nadaných žáků v různých oblastech	Počet oceněných žáků, článků, reportáží Počet besed s nadanými, mimořádně nadanými, aktivními a zapálenými žáky	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	PK, RRA PK, SSS, SVČ

E.d Podpora škol při začleňování a vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem						
Opatření	Klíčová aktivita	Kritérium	Termín zahájení	Termín ukončení	Zdroje financování	Spolugesce
E.8 Podpora škol v oblasti vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem	E.8.1 Mapování potřeb pedagogů a dalších spolupracujících subjektů	V každé škole bude alespoň jeden pedagogický pracovník věnující se začleňování dětí s OMJ Zvýší se počet pedagogů PK, kteří absolvovali DVPP	2024	2028	Rozpočet PK	PK, školy, NPI ČR, ČŠI, KCV
	E.8.2 Zajišťování bezplatné jazykové přípravy pro žáky cizince	Bude zajištěn dostatečný počet určených ZŠ i SŠ škol realizujících bezplatnou jazykovou přípravu (prezenční a online forma)	2024	2028	Státní rozpočet	PK, ZŠ, SŠ
E.9 Spolupráce klíčových partnerů v oblasti vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem	E.9.1 Pořádání kulatých stolů a propojování aktivit souvisejících s problematikou vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem	Alespoň 1x ročně bude uspořádán kulatý stůl na téma vzdělávání dětí a žáků OMJ	2024	2028	Státní rozpočet	NPI ČR, PK, KCV, školy

F. Náhradní výchovná péče a prevence rizikového chování						
Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria	Termín Zahájení	Termín ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
F.1 Meziresortní spolupráce na úrovni kraje při realizaci poskytované péče o ohrožené děti v resortu školství	F.1.1 Pokračovat ve vytváření efektivního, meziresortního systému spolupráce na úrovni kraje týkajícího se péče o ohrožené děti v resortu školství	Realizace alespoň 1 pracovního setkání ročně pracovníků dětských domovů, OSPOD a příslušných odborů krajského úřadu Realizace alespoň 1 metodického setkání sociálních pracovníků dětských domovů Meziresortní spolupráce odboru krajského úřadu při realizaci Konceptce rodinné politiky Plzeňského kraje	Q3/2024	Q4/2028	Rozpočet PK	PK
F.2 Pobytová zařízení komunitního typu	F.2.1 Postupný rozvoj pobytových zařízení komunitního typu	Podpora zřizovaných organizací při realizaci jejich projektů v rámci výzev Národního plánu obnovy za účelem rozvoje a modernizace služeb komunitního typu pro ohrožené děti Aktivní prosazování změny legislativy v souvislosti s vyšší personální náročností při realizaci činnosti dětských domovů na komunitní bázi	Q3/2024	Q4/2028	Státní rozpočet, Rozpočet PK, Fondy EU - NPO	MPSV, MŠMT, PK
	F.2.2 Podpora vytváření podpůrných služeb	Podpora vytváření služeb ambulantního či terénního charakteru, které budou zajišťovat komplexní podporu dítěte a jeho potřeb	Q3/2024	Q4/2028	Státní rozpočet, Rozpočet PK, Fondy EU - NPO	MPSV, PK
F.3 Snahy o úpravu legislativy týkající se ústavní výchovy na základě poznatků z praxe	F.3.1 Aktivity směřující k úpravě legislativy týkající se ústavní výchovy na základě poznatků z praxe	Aktivita směřující ke vzniku legislativy v oblasti systému následné péče pro mladé dospělé odcházející z ústavní péče v rámci připomínkových řízení Aktivity směřující ke změně legislativy týkající se vzniku zařízení rodinného typu pro děti, které nemohou být podle zákona o ústavní výchově přijaty do školských zařízení z důvodu psychiatrických onemocnění	Q3/2024	Q4/2028	Státní rozpočet	MPSV, MŠMT, MS, MZD, PK

F.4 Rozvoj efektivní, systémové, provázané, jednotné a kooperující spolupráce všech subjektů participujících na oblasti primární prevence, a to na horizontální i vertikální úrovni	F.4.1 Pravidelná setkávání Koordinační skupiny prevence (KOS)	Počet setkání Koordinační skupiny prevence	Q3/2024	Q4/2028	Rozpočet PK	PK, PPP Plzeň
	F.4.2 Příprava a realizace krajského projektu a podání žádosti do Výzvy MŠMT	Každoroční zapojení se do Výzvy MŠMT pro podávání žádostí o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu na aktivity v oblasti primární prevence rizikového chování a podpory duševního zdraví ve školách a školských zařízeních	Q3/2024	Q4/2028	Státní rozpočet, Rozpočet PK	PK, MŠMT
F.5 Realizace a finanční podpora dalšího vzdělávání ŠMP, pedagogických pracovníků, MP v PPP i NNO v oblasti prevence rizikového chování a supervize	F.5.1 Každoroční vyhlášení dotačních programů Plzeňského kraje zacílených na podporu preventivních aktivit a podpory duševního zdraví ve školách a školských zařízeních	Každoroční vyhlášení dotačních programů Výše alokace finančních prostředků	Q3/2024	Q4/2028	Rozpočet PK	PK

G. Vzdělávání v celoživotní perspektivě						
Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria	Termín Zahájení	Termín ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
G.1 Podpora kompetencí pro řízení vlastní kariéry (CMS)	G.1.1 Zařazení oblasti CMS do DVPP	Nabídka DVPP v PK obsahuje i oblast CMS	2024	2028	Nevytváří nároky na financování	KCV, NPI ČR, ZČU, další vzdělavatelé
	G.1.2 Podpora dospělých v aktivním seberozvoji a CMS	V PK je dostupné kariérové vzdělávání a kariérové poradenství s vazbou na nabídku dalšího vzdělávání	2024	2028	Rozpočet KCV, Fondy EU – OP JAK	KCV, ZŠ, SŠ, VŠ, zaměstnavatelé, ÚP, další vzdělávací instituce
	G.1.3 Využívání portfolií jako nástroje pro osobní rozvoj u žáků i učitelů	Min. 30% SŠ pracuje s portfolií žáků nebo učitelů	2024	2028	Rozpočty škol, Fondy EU – OP JAK	ZŠ, SŠ, KCV, ZČU

G.2 Zvýšení účasti obyvatel v celoživotním učení/vzdělávání	G.2.1 Osvěta obyvatel Plzeňského kraje k dalšímu vzdělávání	Zvýší se povědomí obyvatel PK o možnostech dalšího vzdělávání v kraji; např. formou pořádání veletrhů vzdělávání a veletrhů pracovních příležitostí	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU- NPO	KCV, ÚP, krajský úřad, obce, vzdělávací instituce
	G.2.2 Podpora škol v poskytování dalšího vzdělávání	Navýší se počet obyvatel PK zapojených v celoživotním vzdělávání, čímž se zvýší vzdělanost obyvatel PK	2024	2028	Rozpočty škol, Rozpočet PK, fondy EU – OP JAK	SŠ, VOŠ, ÚP, vzdělávací instituce
G.3 Propojení všech složek vzdělávání – formálního, zájmového, uměleckého a neformálního vzdělávání	G.3.1 Spolupráce škol s mimoškolními organizacemi – se zařízeními pro zájmové, umělecké a neformální vzdělávání	Uznávání neformálně získaných znalostí a dovedností Navýšení počtu škol, které pracují s žákovskými portfolii	2024	2028	Nevytváří nároky na financování	PK, SVČ, ZUŠ, školy, spolky
G.4 Podpora školských zařízení pro zájmové vzdělávání, základní umělecké vzdělávání a organizací pracujících s dětmi a mládeží	G.4.1 Osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků zájmového vzdělávání v SVČ a ZUŠ	Počet SVČ a ZUŠ, které využily tyto šablony z OP JAK	2024	2028	Fondy EU – OP JAK	PK, SVČ, ZUŠ
	G.4.2 Podpora inovativního vzdělávání účastníků zájmového vzdělávání v SVČ a uměleckého vzdělávání v ZUŠ	Počet SVČ a ZUŠ, které využily tyto šablony z OP JAK	2024	2028	Fondy EU – OP JAK	PK, SVČ, ZUŠ
	G.4.3 Dostupnost nabídky volnočasových aktivit pro děti a mládež	Počet úspěšných žadatelů o dotaci z řad SVČ, NNO, obcí	2024	2028	Rozpočet PK	PK, SVČ, spolky, obce

7. Přílohy

Příloha č. 1 - Vyhodnocení dosaženého stavu a naplňování Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje 2020-2024

Zastupitelstvo Plzeňského kraje schválilo Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje 2020 – 2024 dne 8. 6. 2020 podle § 9 odst. 2 a 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Dokument ke stažení zde: [Plzeňský kraj \(plzensky-kraj.cz\)](https://www.plzensky-kraj.cz).

Kompletní vyhodnocení strategických cílů je samostatnou přílohou tohoto dokumentu.

Příloha č. 2 - Analýza regionálních potřeb trhu práce, míry nezaměstnanosti a uplatnitelnosti absolventů v Plzeňském kraji

Pro potřeby zpracování Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje pro roky 2024-2028 vypracovala Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s. „Analýzu regionálních potřeb trhu práce, míry nezaměstnanosti a uplatnitelnosti absolventů v Plzeňském kraji“ a upozorňuje na faktory, které ovlivňují trh práce z hlediska vzdělávací struktury v kraji.

Kompletní znění analýzy je samostatnou přílohou tohoto dokumentu.

Příloha č. 3 - Analýza potřeb škol a školských zařízení v Plzeňském kraji

V listopadu 2022 uskutečnilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy dotazníkové šetření v mateřských, základních i středních školách v rámci celé ČR, které bylo zaměřeno na následující oblasti:

- rozvoj potenciálu každého dítěte/žáka/studenta/účastníka neformálního vzdělávání (podpora individualizace výuky a vyššího využívání didaktických postupů umožňujících vzdělávání heterogenních kolektivů),
- podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání.

Tato témata plynou ze Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ a vhodným způsobem doplňují již dříve zpracovanou analýzu realizovanou v rámci projektu P-KAP. Výstupy z dotazníkového šetření jsou v grafické podobě znázorněny v Analýze potřeb škol v PK. Relevantní výstupy byly také zpracovány do Analýzy potřeb v území pro potřeby KAP a byly zohledněny v prioritizaci potřeb a návrhové části KAP. Všechny analýzy jsou zveřejněny pod následujícím odkazem: [Plzeňský kraj \(plzensky-kraj.cz\)](https://www.plzensky-kraj.cz)

Seznam použitých zkratk

ADHD	Porucha pozornosti s hyperaktivitou
AP	Asistent pedagoga
CLIL	Integrovaná výuka předmětu a cizího jazyka
CMS	Kompetence pro řízení vlastní kariéry
Covid-19	Korona virové onemocnění způsobené virem SARS-CoV-2
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
CŽV	Celoživotní vzdělávání
DD	Dětský domov
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
DZ PK	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje
EQAVET	Evropský referenční rámec pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
IDZ	Implementace dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy kraje
IROP	Integrovaný regionální operační program
KCV	Krajské centrum vzdělávání a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky
KIV	Koordinátor inovací ve vzdělávání
KOS	Koordinační skupina prevence
KÚ PK	Krajský úřad Plzeňského kraje
LEX Ukrajina	Zákon č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace
MAS	Místní akční skupina
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
MOV	Modernizace odborného vzdělávání
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
MS ČR	Ministerstvo spravedlnosti České republiky
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
MZD	Ministerstvo zdravotnictví České republiky
NERV	Národní ekonomická rada vlády
NNO	Nestátní nezisková organizace
NPI ČR	Národní pedagogický institut České republiky
NPO	Národní plán obnovy
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OMJ	Odlišný mateřský jazyk
OP JAK	Operační program Jan Amos Komenský
ORP	Obec s rozšířenou působností
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
OŠMS	Odbor školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Plzeňského kraje
P-KAP	Projekt Podpora krajského akčního plánování
P-AP	Projekt Metodická podpora akčního plánování
PAS	Porucha autistického spektra
PIRLS	Mezinárodní šetření pokroku ve čtenářské gramotnosti žáků ZŠ
PK, PLK	Plzeňský kraj
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna

PŠD	Povinná školní docházka
RIS 3	Regionální inovační strategie Plzeňského kraje
RRA PK	Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje
RVP	Rámcový vzdělávací program
SES	Socioekonomický status žáka
SKAV	Stálá konference asociací ve vzdělávání
SLDB	Sčítání lidí, domů a bytů
SPC	Speciálně-pedagogické centrum
SRP	Strategické řízení a plánování ve školách a v územích
SSŠ	Středisko služeb školám Plzeň
SŠ	Střední škola
SVČ	Středisko volného času
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
SYPO	Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů
ŠMP	Školní metodik prevence
ŠPP	Školní poradenské pracoviště
ŠPZ	Školské poradenské zařízení
ŠVP	Školní vzdělávací program
TIMMS	Mezinárodní šetření vědomostí žáků ZŠ v matematice a přírodních vědách
ÚP	Úřad práce
VIZE 2035	VIZE vzdělávání v Plzeňském kraji v roce 2035
VOŠ	Vyšší odborná škola
VP	Výchovný poradce
VPM	Volné pracovní místo
ZČU	Západočeská univerzita v Plzni
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola